

Program Operacyjny
Kapitał Ludzki 2007-2013

Komponent regionalny

ABC funduszy dla Mazowsza



KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI



WOJEWÓDZTWO
MAZOWIECKIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY



człowiek - najlepsza inwestycja



Mazowiecka Jednostka Wdrażania Programów Unijnych

ul. Jagiellońska 74

03-301 Warszawa

e-mail: **punkt_kontaktowy@mazowia.eu**

Internet: **www.mazowia.eu**; Infolinia: 0 801 101 101

Egzemplarz bezpłatny

ISBN 978-83-61277-02-6

Opracowanie merytoryczne:

PSDB Sp. z o.o.

Projekt i druk:

Agencja Wydawnicza ARGi

Publikacja współfinansowana przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego



ABC FUNDUSZY DLA MAZOWSZA

REGIONALNY KOMPONENT PROGRAMU OPERACYJNEGO KAPITAŁ LUDZKI

Stan prawny na dzień 18.02.2009 r.

Warszawa, marzec 2009



KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI



**WOJEWÓDZTWO
MAZOWIECKIE**

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY



człowiek - najlepsza inwestycja

Broszura opracowana na podstawie *Szczegółowego Opisu Priorytetów Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki* z dnia 21 marca 2008 r.

Więcej na stronie: www.mazowia.eu

Infolinia 0 801 101 101

Broszura ma charakter informacyjny

SPIS TREŚCI

WSTĘP	5
1. DIAGNOZA PROBLEMÓW W ZAKRESIE KAPITAŁU LUDZKIEGO NA MAZOWSZU	7
2. INFORMACJE OGÓLNE NA TEMAT KOMPONENTU REGIONALNEGO PO KL	9
2.1 OPIS PRIORYTETÓW	9
2.2 GŁÓWNE GRUPY WSPIERANE W REGIONALNYM KOMPONENCIE PO KL	11
2.3 PROJEKTY KONKURSOWE A PROJEKTY SYSTEMOWE	12
2.4 POMOC PUBLICZNA	13
2.4.1 Pomoc publiczna w Priorytecie VI PO KL	17
2.4.2 Pomoc publiczna w Priorytecie VII PO KL	18
2.4.3 Pomoc publiczna w Priorytecie VIII PO KL	18
2.4.4 Pomoc publiczna w Priorytecie IX PO KL	20
2.5 WYBÓR PROJEKTÓW KONKURSOWYCH	20
2.5.1 Złożenie wniosku	21
2.5.2 Ocena formalna projektu	22
2.5.3 Ocena merytoryczna projektu	26
Ogólne kryteria merytoryczne	26
Kryteria horyzontalne	27
Kryteria strategiczne	27
Kryteria strategiczne w poszczególnych Priorytetach komponentu regionalnego PO KL	28
Wyniki oceny wniosku	33
2.5.4 Podpisanie umowy	34
2.6 DOBRE PRAKTYKI W REGIONALNYM KOMPONENCIE PO KL	35
2.6.1 Priorytet VII Promocja integracji społecznej	35
2.6.2 Priorytet VIII Regionalne kadry gospodarki	36
2.6.3 Priorytet IX Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach	37
3. SZCZEGÓŁOWE INFORMACJE NA TEMAT PRIORYTETÓW REGIONALNEGO PO KL	40



WSTĘP

Rozwój kapitału ludzkiego to jeden z ważniejszych aspektów polityki społeczno-gospodarczej Unii Europejskiej. Środki na rozwój kapitału ludzkiego pochodzą z Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS), który jest podstawą finansowania Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (PO KL).

Program wyróżnia 9 obszarów interwencji (Priorytetów), które stanowią odpowiedź na zidentyfikowane w Polsce problemy w zakresie edukacji, integracji społecznej, zatrudnienia i adaptacyjności przedsiębiorstw, walki z wykluczeniem społecznym oraz małej przedsiębiorczości.

Priorytet I	Zatrudnienie i integracja społeczna
Priorytet II	Rozwój zasobów ludzkich i potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw oraz poprawa stanu zdrowia osób pracujących
Priorytet III	Wysoka jakość systemu oświaty
Priorytet IV	Szkolnictwo wyższe i nauka
Priorytet V	Dobre rządzenie
Priorytet VI	Rynek pracy otwarty dla wszystkich
Priorytet VII	Promocja integracji społecznej
Priorytet VIII	Regionalne kadry gospodarki
Priorytet IX	Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach

Dokumentem precyzującym postanowienia Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki jest **Szczegółowy Opis Priorytetów Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki**. Zawarto w nim informacje dotyczące m.in. szczegółowych typów projektów, listy potencjalnych beneficjentów, grup docelowych wsparcia oraz systemu wdrażania PO KL. Dokument ten stanowi kompendium wiedzy dla wnioskodawców na temat możliwości realizacji projektów w ramach PO KL.

Priorytety I-V wdrażane są na poziomie krajowym, stanowiąc tzw. komponent centralny. Natomiast wdrażanie priorytetów VI-IX przekazano samorządom województw, które w ten sposób mogą lepiej dopasować instrumenty wsparcia do potrzeb lokalnego i regionalnego rynku pracy.

Departament Zarządzania Europejskim Funduszem Społecznym w Ministerstwie Rozwoju Regionalnego, pełniący funkcję **Instytucji Zarządzającej (IZ)** PO KL, część zadań dotyczących zarządzania PO KL powierzył **Instytucjom Pośredniczącym (IP)**. Na Mazowszu, dla regionalnego komponentu PO KL, funkcję IP pełni Departament Strategii i Rozwoju Regionalnego w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Mazowieckiego. IP ponosi odpowiedzialność przed IZ za prawidłową realizację PO KL. Do zadań IP należy m.in. przygotowanie szczegółowych kryteriów wyboru projektów, monitorowanie stopnia realizacji wskaźników, przygotowanie okresowych, rocznych i końcowych sprawozdań z realizacji PO KL, prowadzenie ewaluacji PO KL, opracowanie prognoz wydatków w ramach priorytetów. Natomiast **Instytucja Pośrednicząca 2-go stopnia (IP2)** jest odpowiedzialna m.in. za przyjmowanie wniosków aplikacyjnych, dokonywanie wyboru projektów do współfinansowania i podpisywanie umów z beneficjentami, monitorowanie realizacji poszczególnych projektów, weryfikację wykorzystania środków przez beneficjentów, przygotowanie sprawozdań z realizacji działań.

Instytucją Pośredniczącą 2-go stopnia (IP2) dla omówionych w niniejszej publikacji działań jest **Mazowiecka Jednostka Wdrażania Programów Unijnych (MJWPU)**, która pełni również rolę Instytucji Organizującej Konkurs (IOK).

Broszura dotyczy działań wdrażanych przez Mazowiecką Jednostkę Wdrażania Programów Unijnych, nie obejmuje natomiast działania 6.1, dla którego Instytucją Pośredniczącą 2-go stopnia jest Wojewódzki Urząd Pracy w Warszawie.

Celem niniejszej publikacji jest przedstawienie instrumentów wsparcia w ramach wszystkich priorytetów regionalnego komponentu Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki:

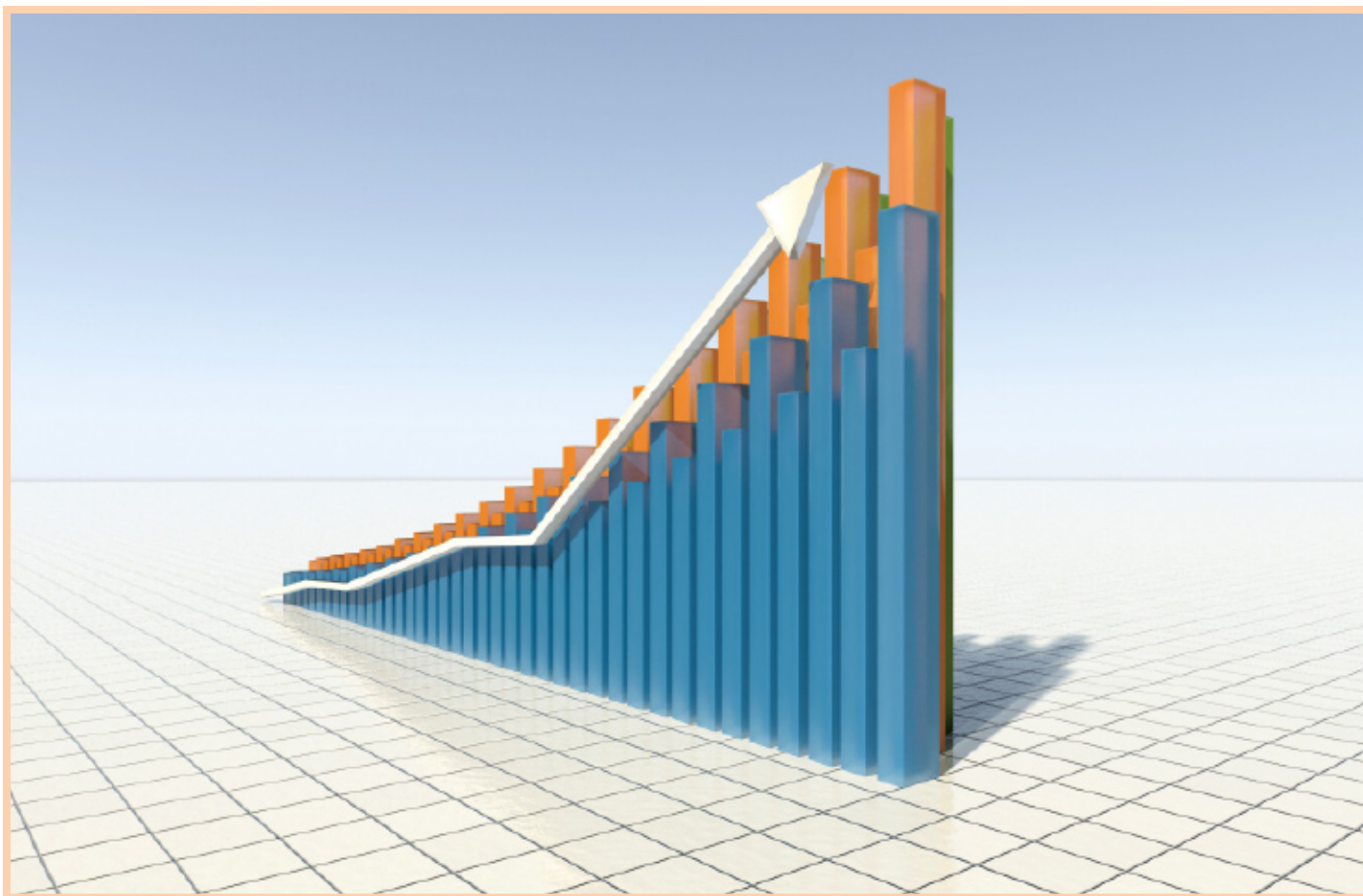
- ✓ Priorytet VI **Rynek pracy otwarty dla wszystkich (z wyłączeniem działania 6.1)**
- ✓ Priorytet VII **Promocja integracji społecznej**
- ✓ Priorytet VIII **Regionalne kadry gospodarki**
- ✓ Priorytet IX **Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach**

PO KL wpisuje się w cel główny Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia 2007-2013 poprzez realizację głównego celu progra-

mu, czyli wzrostu poziomu zatrudnienia i spójności społecznej. Polski rynek pracy znacząco różni się od europejskich rynków pracy ze względu na wciąż dość wysoki poziom bezrobocia. Problemy polskiego rynku pracy spowodowane są głównie przez czynniki strukturalne, do których należą m.in. niska aktywność zawodowa osób starszych (związana z możliwością wcześniejszego przejścia na emeryturę), duży udział bezrobocia długotrwałego, niski poziom wykształcenia i kwalifikacji osób bezrobotnych oraz ich niedopasowanie do wymogów rynku pracy, a także wysoki poziom zróżnicowania regionalnego rynków pracy przy niskiej mobilności przestrzennej, szczególnie osób bezrobotnych.

Lektura niniejszej publikacji pozwoli dowiedzieć się:

- ✓ kto może uzyskać dofinansowanie ze środków komponentu regionalnego PO KL,
- ✓ do kogo skierowane jest wsparcie z regionalnego komponentu PO KL,
- ✓ jakie są przesłanki występowania pomocy publicznej,
- ✓ co będzie brane pod uwagę przy ocenie projektów,
- ✓ jak inni poradzili sobie z opracowaniem projektów (przykłady dobrych praktyk),
- ✓ na co należy zwrócić szczególną uwagę przygotowując wniosek o dofinansowanie.



1. DIAGNOZA PROBLEMÓW W ZAKRESIE KAPITAŁU LUDZKIEGO NA MAZOWSZU

Mazowiecki rynek pracy

W województwie mazowieckim jest zatrudnionych ponad 16% ogółu pracujących w gospodarce polskiej. Warto zauważyć, że tak wysoki odsetek jest przede wszystkim skalą stołecznego rynku pracy. Jednocześnie Mazowsze należy do grupy regionów o największej liczbie zarejestrowanych osób bezrobotnych. W III kwartale 2008 r. prawie co 8 bezrobotny był mieszkańcem Mazowsza¹. Szczególnie dotknięte bezrobociem są obszary wiejskie, na których w październiku 2008 r. mieszkało 45,4% ogółu bezrobotnych.

Mazowiecki rynek pracy jest nietypowy ze względu na niejednorodność ekonomiczną należących do niego obszarów. Warszawa cechuje się nowoczesną strukturą pracujących i niską stopą bezrobocia, natomiast pozostałe tereny to głównie obszary rolnicze, na których bezrobocie sięga nawet 30%, ponadto istnieje duże bezrobocie ukryte, a wydajność pracy jest niewielka.

Na najważniejsze problemy regionu składa się przede wszystkim duża liczba osób bezrobotnych do 25 r. życia, wysoki poziom bezrobocia wśród osób po 50 r. życia oraz rosnący poziom bezrobocia wśród niepełnosprawnych i osób długotrwale bezrobotnych. Bardzo negatywnym zjawiskiem jest również niski poziom zatrudnienia na terenach wiejskich.

Problem wykluczenia społecznego

Pod względem warunków oraz jakości życia ludności województwo mazowieckie, tak jak w przypadku rynku pracy i rozwoju gospodarczego, charakteryzuje się dużą niejednorodnością. Na Mazowszu współlistniają ze sobą bogate, wysoko rozwinięte tereny wielkomiejskie i biedne obszary wiejskie.

Główne problemy dotyczące najuboższych warstw ludności woj. mazowieckiego to:

- ✓ marginalizacja społeczna,
- ✓ niewystarczający potencjał kadrowy w jednostkach pomocy społecznej,

- ✓ niska aktywność podmiotów ekonomii społecznej,
- ✓ brak badań i analiz z zakresu polityki społecznej regionu.

Około 19-20% mieszkańców Mazowsza dotknął problem ubóstwa. W 2007 r. w woj. mazowieckim pomocą społeczną objęta była największa w kraju liczba rodzin – ponad 180 tys. (12,5% wszystkich rodzin, którym udzielana jest pomoc społeczna), w tym także największa liczba rodzin zamieszkujących na wsi (11,6% ogółu rodzin wiejskich objętych pomocą społeczną). Trudna sytuacja rodzin jest efektem bezrobocia, niezadadności życiowej, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, niepełnosprawności lub długotrwałej choroby, trudności w prowadzeniu gospodarstwa domowego, szczególnie w rodzinach wielodzietnych.

Mimo tak dużej liczby podopiecznych, ośrodki pomocy społecznej cierpią na niedobór pracowników socjalnych (na 1 pracownika społecznego przypada średnio ok. 3000 mieszkańców).

W procesie aktywizacji i integracji społecznej ważną rolę pełnić mogą podmioty gospodarki społecznej² ze względu na rezygnację z maksymalizacji zysku oraz wykorzystanie elastycznych form zatrudnienia, co umożliwiła zdobycie doświadczenia zawodowego, a także reintegrację zawodową i społeczną osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Inicjatywy z zakresu ekonomii społecznej cierpią jednak na brak wsparcia strukturalnego. Ograniczeniem jest tu zarówno niedostatek funduszy na uruchamianie i funkcjonowanie podobnych jednostek, jak również niedostateczna wiedza na temat przepisów ich dotyczących w administracji samorządowej oraz niedobór oferty szkoleniowej dla kadr takich podmiotów.

² **Ekonomia społeczna** (= gospodarka społeczna) oparta jest na wartościach solidarności, partycypacji i samorządności. Cechy wspólne podmiotów ekonomii społecznej to przede wszystkim „*pierwszeństwo celów indywidualnych i społecznych ponad zyskiem, otwarte i dobrowolne członkostwo, demokratyczna kontrola członków, połączenie potrzeb członków/użytkowników i/lub potrzeb ogólnych, obrona i realizacja wartości solidarności i odpowiedzialności, autonomiczne zarządzanie i niezależność od władz publicznych, przeznaczanie wypracowanego zysku do realizacji celów stabilnego rozwoju, realizacji usług dla członków lub usług ogólnych*”. [za: D. Pierńkowska, „Ekonomia społeczna – podstawowe informacje”, serwis www.ngo.pl, dn. 26.11.2008; www.ngo.pl/x/83813] Do sektora ekonomii społecznej należą: organizacje pozarządowe, spółdzielnie pracy, spółdzielnie inwalidów i niewidomych, spółdzielnie socjalne.

¹ *Bezrobotni będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy województwa mazowieckiego w III kwartale 2008 r.*, opracowanie dostępne na stronie internetowej WUP w Warszawie, www.wup.mazowsze.pl.

Adaptacyjność pracowników i przedsiębiorstw oraz transfer wiedzy

Do najistotniejszych problemów dotyczących adaptacyjności przedsiębiorstw oraz ich kadr w woj. mazowieckim należą:

- ✓ niski poziom wiedzy i kwalifikacji menedżerskich oraz zawodowo-technicznych osób zatrudnionych,
- ✓ słabe umiejętności przystosowania się przedsiębiorstw do zmieniających się warunków ekonomiczno-społecznych,
- ✓ ograniczona oferta wspierająca rozwój przedsiębiorczości akademickiej,
- ✓ nieefektywna współpraca i wymiana informacji pomiędzy sektorem badawczo-rozwojowym i przedsiębiorstwami,
- ✓ ograniczone wsparcie finansowe dla doktorantów.

Przedsiębiorcy, szczególnie mikro i mali, nie doceniają korzyści, jakie wynikają z udziału w szkoleniach. W prawie połowie (48%) małych i średnich przedsiębiorstw (MSP), pracownicy i kadra zarządzająca uczestniczą w szkoleniach rzadziej niż raz w roku lub w ogóle. Nie tylko szkolenia pracowników mają wpływ na adaptacyjność przedsiębiorstw i ich konkurencyjność w stosunku do firm europejskich i azjatyckich. Ważna jest także umiejętność zarządzania zmianą gospodarczą oraz dostęp do wyników badań, analiz i raportów dotyczących trendów rozwojowych oraz zmian rynkowych. Firmy z woj. mazowieckiego, poza tymi zlokalizowanymi w Warszawie, mają ograniczony dostęp do wykwalifikowanych doradców w ww. dziedzinach, co przekłada się na dużą liczbę likwidowanych przedsiębiorstw. Firmy mają trudności z opracowaniem strategii rozwoju firmy, zmianą profilu działalności, pozyskaniem nowych rynków zbytu, zakupem nowych technologii i wdrażaniem innowacji.

Z problemami boryka się również przedsiębiorczość akademicka, bowiem wsparcie dla pracowników i absolwentów uczelni wyższych, a także jednostek B+R prowadzone jest w niewystarczającym stopniu i zakresie.

Także współpraca między sektorem przedsiębiorstw a instytucjami naukowymi nie przedstawia się zadowalająco. Przedsiębiorcy narzekają przede wszystkim na brak dostatecznych zachęt ze strony władz do podejmowania współpracy z naukowcami oraz na zbyt wysoką cenę współpracy oferowanej przez naukowców bądź ośrodki naukowe. Natomiast naukowcy wskazują na brak zainteresowania przedsiębiorców nawiązywaniem współpracy, a także (tak jak przedsiębiorcy) wskazują na brak zachęt ze strony władz państwowych oraz brak kompetentnych pośredników we współpracy nauki z sektorem przedsiębiorstw. Jednocześnie, 70% badanych przedsiębiorców i 99% naukowców deklaruje chęć i plany obustronnej współpracy.

Ponadto, brakuje programu zatrzymującego najlepszych naukowców na mazowieckich uczelniach, mimo że region dysponuje największym potencjałem naukowym w kraju.

Edukacja

Województwo mazowieckie charakteryzuje się wysokim poziomem wykształcenia mieszkańców, jednakże charakteryzuje się ono bardzo dużym zróżnicowaniem geograficznym. Kluczowe problemy w tym obszarze to:

- ✓ zróżnicowanie poziomu kształcenia między miastem a wsią,
- ✓ spadek działalności edukacyjnej szkół zawodowych,
- ✓ niska atrakcyjność oferty edukacyjnej placówek kształcenia ustawicznego i praktycznego,
- ✓ niewłaściwy poziom przygotowania zawodowego nauczycieli,
- ✓ postępująca izolacja terenów wiejskich wynikająca z niskiego potencjału rozwojowego obszarów wiejskich.

Zróżnicowanie w dostępie do edukacji między terenami wiejskimi a miejskimi widoczne jest już na poziomie wychowania przedszkolnego – w latach 2007-2008 ok. 67% wszystkich placówek przedszkolnych znajdowało się na terenie miast. Problemem są także duże różnice w poziomie kształcenia na dalszych etapach nauki. Możliwość nauki np. języków obcych w szkołach podstawowych jest większa w miastach niż na wsi.

Niski poziom wykształcenia przekłada się na trudności ze znalezieniem pracy. W I kw. 2008 r. 61,4% ogółu bezrobotnych to osoby posiadające wykształcenie niższe od średniego (niewiele mniej niż w 2006 r., kiedy wskaźnik ten wynosił 62,2%). Coraz mniej młodzieży wybiera kształcenie w szkołach zawodowych, upowszechnia się natomiast wykształcenie średnie. W latach 2000-2007 liczba szkół zawodowych systematycznie spadała a obecnie, ze względu na rozwój sektora usług, pożądane jest zwiększenie liczby absolwentów szkół zawodowych.

Na trudności w dostępie do kształcenia napotykają także osoby dorosłe. Pomimo istnienia na terenie woj. mazowieckiego znacznej liczby placówek kształcenia ustawicznego i praktycznego, barierą w rozwoju tego typu edukacji jest często nieatrakcyjna oferta szkoleniowa, słaba promocja kursów, brak nowoczesnych pomocy dydaktycznych i brak dostępu do Internetu.

Grupą o dużych potrzebach edukacyjnych są również nauczyciele. Z diagnozy potrzeb i oczekiwań w zakresie doskonalenia zawodowego nauczycieli Mazowska wynika, że potrzeba doksztalcania się jest niezależna od stopnia w karierze zawodowej. Nauczyciele chcą się doskonalić głównie w dwóch obszarach: dydaktyce i działalności wychowawczej.



2. INFORMACJE OGÓLNE NA TEMAT KOMPONENTU REGIONALNEGO PO KL

PO KL dąży do pełniejszego wykorzystania zasobów ludzkich przede wszystkim poprzez **podniesienie poziomu zatrudnienia i potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw oraz ich pracowników**, jak również **wzrost spójności społecznej**.

Temu służyć ma głównie dostosowanie zasobów pracy do zmieniającej się sytuacji na rynku pracy, ale także zmniejszenie obszarów wykluczenia społecznego, podniesienie poziomu i jakości wykształcenia społeczeństwa, wsparcie dla budowy sprawnego i partnerskiego państwa oraz wzrost spójności terytorialnej.

Celem głównym Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki jest wzrost poziomu zatrudnienia i spójności społecznej. Cel ten realizowany jest w ramach komponentu regionalnego poprzez:

- ✓ aktywizację zawodową,
- ✓ rozwijanie potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw i ich pracowników,
- ✓ podniesienie poziomu wykształcenia społeczeństwa,
- ✓ zmniejszenie obszarów wykluczenia społecznego.

2.1. OPIS PRIORYTETÓW

Priorytet VI Rynek pracy otwarty dla wszystkich

Wsparcie w ramach Priorytetu VI ma na celu aktywizację osób pozostających bez zatrudnienia. Pomoc koncentruje się na następujących grupach docelowych, wybranych ze względu na doświadczanie największych trudności ze znalezieniem zatrudnienia i utrzymaniem się na rynku pracy:

- osoby młode (do 25 roku życia), nieposiadające doświadczenia zawodowego ani kwalifikacji niezbędnych do znalezienia zatrudnienia,
- kobiety (w tym szczególnie matki samotnie wychowujące dzieci),
- osoby starsze (po 45 roku życia), mające trudności z dostosowaniem się do zmieniających się szybko wymogów rynku pracy,
- osoby niepełnosprawne,
- osoby długotrwale bezrobotne, których reintegracja na rynku pracy jest trudna i czasochłonna,

- mieszkańcy obszarów wiejskich, w tym zwłaszcza miejscowości popegeerowskich.

W ramach Priorytetu VI duży nacisk jest położony na podnoszenie jakości usług świadczonych na rzecz osób bezrobotnych i biernych zawodowo, w tym szczególnie na wczesną identyfikację potrzeb klientów instytucji rynku pracy oraz diagnozowanie możliwości ich rozwoju zawodowego, jak również na zwiększenie dostępności usług pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego. Pomoc dotyczy też podnoszenia kwalifikacji i kompetencji osób bezrobotnych poprzez działania na rzecz dalszego doskonalenia zawodowego lub zmiany profilu zawodowego w formie szkoleń, kursów i praktyk, umożliwiających zdobycie doświadczenia w miejscu pracy. Wsparcie z Priorytetu VI jest skierowane także na rozwój przedsiębiorczości i samozatrudnienia - obejmuje szkolenia, doradztwo i wsparcie finansowe dla osób rozpoczynających własną działalność gospodarczą.

Założone w Priorytecie zadania wymagają odpowiednich warunków organizacyjnych i instytucjonalnych, które zapewnione będą poprzez udzielenie wsparcia instytucjom rynku pracy. Polega ono na podnoszeniu kwalifikacji pracowników w systemie pozaszkolnym (poprzez kursy, doradztwo i szkolenia) i jest bezpośrednio powiązane z zakresem i specyfiką realizowanych zadań. Dodatkowo, by zwiększyć dostęp do usług podmiotów świadczących usługi na rzecz aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych, udzielana jest pomoc na rzecz zatrudnienia kluczowego personelu, realizującego działania skierowane do osób bezrobotnych na poziomie regionalnym.

Priorytet VII Promocja integracji społecznej

W ramach Priorytetu VII pomoc ma na celu ułatwienie dostępu do rynku pracy osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym oraz rozwijanie instytucji ekonomii społecznej, jako skutecznej formy integracji społeczno-zawodowej. Osoby zagrożone wykluczeniem społecznym takie jak niepełnosprawni, długotrwale bezrobotni, imigranci, osoby opuszczające placówki opieki zastępczej i zakłady karne napotykaają na różne bariery natury psychologicznej, prawnej i organizacyjnej. Zakłada się, że uzyskana pomoc pozwoli osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym uzyskać zatrudnienie i powrócić na rynek pracy.

Instrumenty aktywnej integracji obejmują m.in. zatrudnienie socjalne, szkolenia oraz zajęcia reintegracji zawodowej u pracodawcy. Zatrudnienie socjalne może być realizowane w formie:

- ✓ Centrów Integracji Społecznej, poprzez m.in. nabywanie umiejętności zawodowych i społecznych;
- ✓ Klubów Integracji Społecznej, poprzez m.in. programy zatrudnienia tymczasowego, poradnictwo prawne;
- ✓ Zatrudnienia wspieranego poprzez m.in. udzielenie pomocy w podjęciu pracy w CIS, podjęciu pracy u pracodawcy, podjęciu wspólnej działalności gospodarczej w formie spółdzielni socjalnej.

Priorytet VII skupia się również na tworzeniu warunków sprzyjających rozwojowi adaptacyjnych form zatrudnienia, w tym w sektorze ekonomii społecznej (organizacje pozarządowe, spółdzielnie pracy, spółdzielnie inwalidów i niewidomych, spółdzielnie socjalne), stanowiącej skuteczny instrument aktywizacji osób mających trudności z wejściem i utrzymaniem się na rynku pracy.

Wsparcie w Priorytecie VII umożliwia rozwój sektora ekonomii społecznej, zarówno istniejącym już podmiotom, jak i tym, które planują rozpoczęcie działalności w tym obszarze. Podmioty działające na rzecz rozwoju przedsiębiorczości społecznej są wspierane przede wszystkim poprzez doradztwo, szkolenia oraz usługi finansowo-prawne. Pomoc uzyskują również instytucje powołane do wspierania ekonomii społecznej.

Dodatkowo wsparciem objęci są także mieszkańcy obszarów wiejskich poprzez system grantów finansowych, skierowany do inicjatyw ukierunkowanych na podnoszenie zdolności do zatrudnienia, zwiększenie mobilności i aktywności społecznej mieszkańców oraz rozwój lokalnych inicjatyw na obszarach wiejskich.

Niezbędne jest także stworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji kadr i potencjału organizacyjnego instytucji pomocy i integracji społecznej (jednostki organizacyjne pomocy społecznej, jednostki zatrudnienia socjalnego, organizacje pozarządowe) przede wszystkim poprzez szkolenia i kursy, realizowane w formach pozaszkolnych, oraz upowszechnianie pracy socjalnej i aktywnej integracji w środowiskach lokalnych.

Priorytet VIII Regionalne kadry gospodarki

Głównym celem Priorytetu VIII jest poprawa zdolności adaptacyjnych pracowników i przedsiębiorstw do zmian zachodzących w gospodarce. Osiągnięciu celu głównego ma służyć realizacja następujących dwóch celów szczegółowych: rozwój wykwalifikowanej i zdolnej do adaptacji siły roboczej oraz poprawa funkcjonowania systemu przewidywania i zarządzania zmianą gospodarczą.

Rozwój wykwalifikowanej i zdolnej do adaptacji siły roboczej jest realizowany poprzez następujące formy wsparcia:

- ✓ ogólne i specjalistyczne szkolenia dla kadr zarządzających oraz pracowników w obszarach zarządzania, poprawy organizacji pracy, wykorzystywania nowoczesnych technik informatycznych i komunikacyjnych, a także elastycznych form pracy;
- ✓ pomoc w nabyciu nowych oraz zaktualizowaniu posiadanych kwalifikacji i umiejętności zawodowych osób pracujących, a także pomoc w zdobyciu nowego zawodu;
- ✓ doradztwo dla MSP;
- ✓ rozwijanie Regionalnych Strategii Innowacji;
- ✓ wsparcie tworzenia oraz rozwijania sieci współpracy pomiędzy przedsiębiorcami a naukowcami;
- ✓ promowanie podejmowania działalności gospodarczej typu *spin off* i *spin out*;
- ✓ stypendia dla doktorantów kształcących się na kierunkach uznanych za szczególnie istotne dla rozwoju regionu (według Regionalnej Strategii Innowacji dla województwa mazowieckiego na lata 2007-2015 są to kierunki matematyczno-przyrodnicze i techniczne).

Poprawa funkcjonowania systemu przewidywania i zarządzania zmianą gospodarczą jest realizowana poprzez następujące formy wsparcia:

- ✓ badania i analizy dotyczące trendów rozwojowych i prognozowania zmian gospodarczych w regionie;
- ✓ pomoc w tworzeniu partnerstw lokalnych, których celem będzie opracowanie i wdrażanie strategii przewidywania i zarządzania zmianą gospodarczą na poziomie lokalnym i wojewódzkim;
- ✓ wsparcie przedsiębiorstw przechodzących restrukturyzację w tworzeniu oraz realizacji programów zwolnień monitorowanych (*outplacement*), w tym szkoleń i doradztwa zawodowego;
- ✓ wsparcie tworzenia sieci współpracy w zakresie wzmacniania dialogu społecznego oraz inicjatyw podejmowanych na poziomie lokalnym i regionalnym wspólnie przez organizacje pracodawców i przedstawicielstwa pracownicze;
- ✓ promocję idei *flexicurity*;
- ✓ promowanie społecznej odpowiedzialności firm, przede wszystkim w kwestiach rynku pracy i warunków pracy osób zatrudnionych.

Priorytet IX Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach

W ramach Priorytetu IX wsparcie kierowane jest do osób i placówek realizujących proces kształcenia. Ma on na celu wyrównywanie szans edukacyjnych poprzez zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych. W głównej mierze wspierane są osoby napotykalne na najsilniejsze bariery w dostępie do usług edukacyjnych o wysokiej jakości.

Celem Priorytetu IX jest m.in. upowszechnienie i ułatwienie dostępu do edukacji przedszkolnej. Ponadto, ważnym elementem Priorytetu IX

jest wsparcie programów rozwojowych szkół i placówek oświatowych, obejmujących dodatkowe zajęcia pozalekcyjne i pozaszkolne dla uczniów. Programy rozwojowe zostaną silnie ukierunkowane na dostosowywanie kompetencji przyszłych absolwentów do potrzeb rynku pracy, a także przygotowanie uczniów do funkcjonowania na nim. Szczególny nacisk położony jest na szkolnictwo zawodowe. W ramach szkolnictwa zawodowego wspierana jest współpraca szkół i placówek z pracodawcami, poprzez staże i praktyki odbywane u pracodawców. Pomoc dotyczy również modernizacji oferty edukacyjnej szkolnictwa zawodowego poprzez dostosowywanie kierunków kształcenia do potrzeb rynku pracy i wyposażenie szkół w nowoczesne materiały dydaktyczne.

W ramach Priorytetu IX możliwe jest wdrażanie programów stypendialnych dla uczniów szczególnie uzdolnionych (zwłaszcza w zakresie nauk matematyczno-przyrodniczych i technicznych), z rodzin o złej sytuacji materialnej.

Kompleksowymi programami rozwoju objęte zostaną także kadry pedagogiczne i administracyjne placówek oświatowych.

Priorytet IX ma również na celu zwiększenie dostępności kształcenia osób dorosłych w formach szkolnych, podniesienie jakości usług oferowanych przez placówki prowadzące formalne kształcenie ustawiczne oraz promocję korzyści płynących z formalnego podnoszenia i uzupełniania wykształcenia i kwalifikacji zawodowych.

Wsparcie w ramach tego Priorytetu obejmuje także rozwój edukacji i podnoszenie poziomu wykształcenia mieszkańców wsi.

2.2. GŁÓWNE GRUPY WSPIERANE W REGIONALNYM KOMPONENCIE PO KL

Komponent regionalny PO KL skierowany jest w szczególności do:

- ✓ bezrobotnych i biernych zawodowo,
- ✓ osób zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- ✓ przedsiębiorstw i ich pracowników,
- ✓ osób kształcących się w systemie oświaty i nauczycieli.

Uzupełnieniem wsparcia dla wyżej wymienionych grup docelowych są instrumenty kierowane do osób i instytucji realizujących usługi rynku pracy. Są to najczęściej szkolenia, doradztwo, badania i analizy, które pozwalają doskonalić jakość usług oferowanych przez instytucje rynku pracy i ich pracowników.

Bezrobotni i bierni zawodowo

Bezrobotni i bierni zawodowo otrzymają wsparcie przede wszystkim w ramach Priorytetu VI, w którym przewidziane zostały działania służące ich aktywizacji. Wsparcie kierowane jest w głównej mierze do grup znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy, w tym do osób długotrwale bezrobotnych, kobiet, osób starszych, bezro-

botnych mieszkańców obszarów wiejskich, a także do osób młodych, wchodzących na rynek pracy. Cele Priorytetu VI realizowane będą poprzez podnoszenie potencjału zawodowego, rozwój oraz zdobywanie nowych kwalifikacji i doświadczeń zawodowych w wyniku udziału w szkoleniach, praktykach zawodowych, stażach, doradztwie zawodowym, a także poprzez wspieranie i promocję przedsiębiorczości, w tym samozatrudnienia. Wsparcie kierowane będzie również na rozwój inicjatyw lokalnych na rzecz podnoszenia poziomu aktywności zawodowej osób pozostających bez zatrudnienia, szczególnie na terenach wiejskich. Aktywizacja zawodowa osób pozostających bez zatrudnienia realizowana jest również w poddziałaniu 7.2.1 PO KL.

Podsumowując, wsparciu bezrobotnych i biernych zawodowo w regionalnym komponencie PO KL służą m.in. poniższe instrumenty³:

- **Działanie 6.2** Wsparcie oraz promocja przedsiębiorczości i samozatrudnienia;
- **Działanie 6.3** Inicjatywy lokalne na rzecz podnoszenia poziomu aktywności zawodowej na obszarach wiejskich;
- **Poddziałanie 7.2.1** Aktywizacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Osoby zagrożone wykluczeniem społecznym

Do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, które chcą powrócić na rynek pracy lub poprawić swoją sytuację na nim, kierowana jest pomoc głównie w ramach Priorytetu VII. Celem tego Priorytetu jest bowiem zapewnienie równego dostępu do zatrudnienia osobom i grupom społecznym doświadczającym dyskryminacji na rynku pracy. Wsparcie przewiduje szereg działań aktywizujących osoby zagrożone wykluczeniem społecznym. Działania te mają na celu umożliwienie reintegracji społecznej i zawodowej beneficjentom wsparcia. Pomoc skierowana jest również na rozwój inicjatyw na rzecz aktywizacji i integracji społeczności lokalnych, przyczyniających się do realizacji strategii rozwoju kapitału ludzkiego na terenach wiejskich.

Wsparciu osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w regionalnym komponencie PO KL służą m.in. poniższe instrumenty:

- **Poddziałanie 7.1.1** Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej;
- **Poddziałanie 7.1.2** Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez powiatowe centra pomocy rodzinie;
- **Poddziałanie 7.1.3** Podnoszenie kwalifikacji kadr pomocy i integracji społecznej;

³ Są to instrumenty, dla których MJWPU pełni rolę IP2. Warto jednak podkreślić, że wsparcie osób bezrobotnych i pozostających bez pracy na regionalnym rynku pracy realizowane jest również w ramach działania 6.1, dla którego IP2 jest Wojewódzki Urząd Pracy. W celu zapoznania się z działaniem 6.1 prosimy odwiedzić stronę internetową WUP w Warszawie: www.wup.mazowsze.pl.

- **Poddziałanie 7.2.1** Aktywizacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- **Poddziałanie 7.2.2** Wsparcie ekonomii społecznej;
- **Działanie 7.3** Inicjatywy lokalne na rzecz aktywnej integracji.

Przedsiębiorstwa i ich pracownicy

Wsparcie przedsiębiorstw i ich pracowników w podniesieniu adaptacyjności i dostosowaniu się do potrzeb regionalnych strategii rozwoju jest celem Priorytetu VIII PO KL. Doradztwo i szkolenia oferowane w ramach Priorytetu VIII pozwolą pracownikom na podwyższenie lub zdobycie nowych kwalifikacji, a przedsiębiorstwom na zwiększenie swojego źródła przewagi konkurencyjnej w gospodarce, która w coraz większym stopniu opiera się na wiedzy i kompetencjach pracowników. W Priorytecie VI natomiast przewidziane jest działanie skierowane do osób, które chcą rozpocząć działalność gospodarczą (Działanie 6.2). Podmioty ekonomii społecznej otrzymają wsparcie w ramach działania 7.2.2 PO KL.

Wsparciu przedsiębiorstw i ich pracowników w regionalnym komponencie PO KL służą m.in. poniższe instrumenty:

- **Działanie 6.2** Wsparcie oraz promocja przedsiębiorczości i samozatrudnienia;
- **Poddziałanie 7.2.2** Wsparcie ekonomii społecznej;
- **Poddziałanie 8.1.1** Wspieranie rozwoju kwalifikacji zawodowych i doradztwo dla przedsiębiorstw;
- **Poddziałanie 8.1.2** Wsparcie procesów adaptacyjnych i modernizacyjnych w regionie;
- **Poddziałanie 8.1.3** Wzmacnianie lokalnego partnerstwa na rzecz adaptacyjności;
- **Poddziałanie 8.2.1** Wsparcie dla współpracy sfery nauki i przedsiębiorstw.

Osoby kształcące się w systemie oświaty oraz nauczyciele

W ramach Priorytetu IX udzielane jest wsparcie na rzecz upowszechnienia edukacji przedszkolnej (szczególnie na terenach wiejskich) oraz modernizacji kształcenia zawodowego. Celem tego Priorytetu jest wyrównanie dysproporcji edukacyjnych a także poprawa efektywności nauczania. Podejmowane będą także działania mające na celu upowszechnienie szkolnych form kształcenia ustawicznego, jak również kształcenia nauczycieli i kadr systemu edukacji.

Podsumowując, wsparciu osób kształcących się w systemie oświaty i nauczycieli w regionalnym komponencie PO KL służą m.in. poniższe instrumenty:

- **Poddziałanie 8.2.1** Wsparcie dla współpracy sfery nauki i przedsiębiorstw;
- **Poddziałanie 9.1.1** Zmniejszanie nierówności w stopniu upowszechnienia edukacji przedszkolnej;

- **Poddziałanie 9.1.2** Wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów z grup o utrudnionym dostępie do edukacji oraz zmniejszanie różnic w jakości usług edukacyjnych;
- **Poddziałanie 9.1.3** Pomoc stypendialna dla uczniów szczególnie uzdolnionych;
- **Działanie 9.2** Podniesienie atrakcyjności i jakości szkolnictwa zawodowego;
- **Działanie 9.3** Upowszechnienie formalnego kształcenia ustawicznego;
- **Działanie 9.4** Wysoko wykwalifikowane kadry systemu oświaty;
- **Działanie 9.5** Oddolne inicjatywy edukacyjne na obszarach wiejskich.

2.3. PROJEKTY KONKURSOWE A PROJEKTY SYSTEMOWE

W ramach PO KL projekty mogą być realizowane głównie przy wykorzystaniu 2 rodzajów procedur: procedury wyboru projektów konkursowych i procedury dofinansowania projektów systemowych.

Projekty konkursowe wybierane są w ramach konkursów ogłaszanych dla danego działania (lub poddziałania) przez Instytucję Organizującą Konkurs (IOK) - Mazowiecką Jednostkę Wdrażania Programów Unijnych. Nabór wniosków może mieć charakter konkursu otwartego lub konkursu zamkniętego. W konkursie otwartym nabór wniosków i ich ocena prowadzone są w sposób ciągły, do wyczerpania określonego limitu środków lub do zamknięcia konkursu uzasadnionego odpowiednią decyzją IOK. Konkurs zamknięty organizowany jest cyklicznie. W konkursie zamkniętym określa się z góry jeden (jeśli konkurs będzie organizowany tylko raz) lub kilka następujących po sobie terminów naboru wniosków. Pomiędzy datą ogłoszenia naboru a ostateczną datą składania wniosków nie może upłynąć mniej niż 30 dni.

Projekty systemowe polegają na dofinansowaniu realizacji przez poszczególne organy administracji publicznej i inne jednostki organizacyjne sektora finansów publicznych, zadań publicznych określonych w odrębnych przepisach dotyczących tych organów. Warunkiem przyjęcia do realizacji projektu systemowego jest jego zgodność z odpowiednim Planem działania. Do realizacji może zostać przyjęty jedynie ten typ projektu systemowego, którego opis znajduje się w Planie działania.

Plan działania jest dokumentem corocznie przygotowywanym przez IP (w woj. mazowieckim - Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego) osobno dla każdego priorytetu. Jest on przygotowywany na okres 1 roku budżetowego i ma na celu przedstawienie założeń IP co do preferowanych form wsparcia (typów projektów), podziału środków finansowych na wybrane typy projektów, szczegółowych kryteriów wyboru projektów, a także zasad i terminów wyboru projektów. Zatwierdzony Plan działania dla każdego priorytetu udostępniony jest na stronie internetowej IP: **www.mazovia.pl** oraz IP2: **www.mazowia.eu**.

Podział komponentu regionalnego PO KL na projekty konkursowe i systemowe przedstawia się następująco:

Priorytet	Projekty konkursowe	Projekty systemowe
VI	6.1.1 Wsparcie osób pozostających bez zatrudnienia na regionalnym rynku pracy (rolę IP2 pełni WUP). 6.1.2 Wsparcie powiatowych i wojewódzkich urzędów pracy w realizacji zadań na rzecz aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych w regionie (rolę IP2 pełni WUP). 6.2 Wsparcie oraz promocja przedsiębiorczości i samozatrudnienia. 6.3 Inicjatywy lokalne na rzecz podnoszenia poziomu aktywności zawodowej na obszarach wiejskich.	6.1.3 Poprawa zdolności do zatrudnienia oraz podnoszenie poziomu aktywności zawodowej osób bezrobotnych (rolę IP2 pełni WUP).
VII	7.2.1 Aktywizacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. 7.2.2 Wsparcie ekonomii społecznej. 7.3 Inicjatywy lokalne na rzecz aktywnej integracji.	7.1.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej. 7.1.2 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez powiatowe centra pomocy rodzinie. 7.1.3 Podnoszenie kwalifikacji kadr pomocy i integracji społecznej.
VIII	8.1.1 Wspieranie rozwoju kwalifikacji zawodowych i doradztwo dla przedsiębiorstw. 8.1.2 Wsparcie procesów adaptacyjnych i modernizacyjnych w regionie. 8.1.3 Wzmacnianie lokalnego partnerstwa na rzecz adaptacyjności – projekty konkursowe realizowane przez partnerów społecznych. 8.2.1 Wsparcie dla współpracy sfery nauki i przedsiębiorstw.	8.1.4 Przewidywanie zmiany gospodarczej. 8.2.2 Regionalne Strategie Innowacji.
IX	9.1.1 Zmniejszanie nierówności w stopniu upowszechnienia edukacji przedszkolnej. 9.1.2 Wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów z grup o utrudnionym dostępie do edukacji oraz zmniejszanie różnic w jakości usług edukacyjnych. 9.2 Podniesienie atrakcyjności i jakości szkolnictwa zawodowego. 9.3 Upowszechnianie formalnego kształcenia ustawicznego. 9.4 Wysoko wykwalifikowane kadry systemu oświaty. 9.5 Oddolne inicjatywy edukacyjne na obszarach wiejskich.	9.1.3 Pomoc stypendialna dla uczniów szczególnie uzdolnionych.

2.4. POMOC PUBLICZNA

Pomoc publiczna to wszelka pomoc przyznana przez Państwo członkowskie lub przy użyciu zasobów państwowych w jakiegokolwiek formie, która zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji poprzez sprzyjanie nie-

którym przedsiębiorstwom lub produkcji niektórych towarów oraz wpływająca tym samym na wymianę handlową między Państwami Członkowskimi.⁴

⁴ Art. 87 ust. 1 Traktatu Ustanawiającego Wspólnotę Europejską.

W ramach PO KL udzielanych jest **pięć typów pomocy publicznej**:

- ✓ pomoc na subsydiowane zatrudnienie,
- ✓ pomoc na szkolenia,
- ✓ pomoc na doradztwo dla mikro, małych i średnich przedsiębiorstw
- ✓ pomoc *de minimis*,
- ✓ pomoc na tymczasowe zatrudnienie wysoko wykwalifikowanego personelu.

Pomoc publiczną mogą uzyskać nie tylko przedsiębiorcy, beneficjentem pomocy publicznej może być **każdy podmiot prowadzący działalność gospodarczą**, bez względu na posiadaną formę organizacyjno-prawną i sposób finansowania.

Zasady przyznawania pomocy publicznej w PO KL regulują Rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 17 grudnia 2008 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie udzielania pomocy publicznej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki z dnia 6 maja 2008 r., Rozporządzenie Komisji (WE) nr 800/2008 z dnia 6 sierpnia 2008 r. oraz Rozporządzenie Komisji (WE) nr 1998/2006 z dnia 15 grudnia 2006 r. w sprawie stosowania art. 87 i 88 Traktatu do pomocy *de minimis*. Wszystkie dokumenty dostępne są na stronie internetowej Ministerstwa Rozwoju Regionalnego w zakładce *Pomoc publiczna*: **www.mrr.gov.pl**.

Pomoc publiczna na subsydiowanie zatrudnienia obejmuje:

- ✓ **subsydiowanie zatrudnienia pracowników znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji i pracowników niepełnosprawnych**

Pomoc na subsydiowane zatrudnienie pracowników znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji i pracowników niepełnosprawnych obejmuje następujące wydatki, stanowiące koszty kwalifikowane tego typu pomocy:

- wynagrodzenie brutto,
- opłacone od wynagrodzeń obowiązkowe składki na ubezpieczenie społeczne.

Intensywność pomocy brutto nie może przekroczyć 50% kosztów kwalifikowanych, gdy rekrutowana jest osoba w szczególnie niekorzystnej sytuacji lub w bardzo niekorzystnej sytuacji. Intensywność pomocy na zatrudnienie pracowników niepełnosprawnych może wynieść maksymalnie 75% kosztów kwalifikowanych.

Pracownik w szczególnie niekorzystnej sytuacji to, wg Rozporządzenia Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 17 grudnia 2008 r., osoba, która spełnia co najmniej jeden z poniższych warunków:

- pozostawała bez zatrudnienia przez okres co najmniej 6 miesięcy poprzedzających zatrudnienie,
- nie posiada wykształcenia ponadgimnazjalnego lub zawodowego, zgodnie z Międzynarodową Standardową Klasyfikacją Edukacji (ISCED), na poziomie ISCED 3,

- najpóźniej w dniu poprzedzającym dzień przystąpienia do projektu ukończyła 50. rok życia,
- jest samotną osobą dorosłą wychowującą co najmniej jedno dziecko lub posiadającą na utrzymaniu osobę zależną,
- pracuje w sektorze lub zawodzie, w którym różnica w poziomie zatrudnienia kobiet i mężczyzn jest co najmniej o 25% wyższa niż przeciętna różnica w poziomie zatrudnienia kobiet i mężczyzn we wszystkich sektorach gospodarki narodowej w Rzeczypospolitej Polskiej, oraz należy do grupy będącej w mniejszości w danej branży lub zawodzie,
- jest członkiem mniejszości etnicznej w państwie członkowskim, który w celu zwiększenia szans na uzyskanie dostępu do stałego zatrudnienia musi poprawić znajomość języka, uzupełnić szkolenia zawodowe lub zwiększyć doświadczenie zawodowe.

Rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 17 grudnia 2008 r. wprowadza dodatkowo kategorię pracownika znajdującego się w bardzo niekorzystnej sytuacji, w której znajdują się osoby pozostające bez zatrudnienia przez co najmniej 24 miesiące.

Wydatkami kwalifikowanymi są koszty płac nowo zatrudnionych pracowników ponoszone przez:

- ✓ 12 miesięcy w przypadku pomocy na subsydiowane zatrudnienie pracowników znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji,
- ✓ 24 miesiące w przypadku pomocy na subsydiowane zatrudnienie pracowników znajdujących się w bardzo niekorzystnej sytuacji,
- ✓ 12 miesięcy w przypadku pomocy na subsydiowane zatrudnienie pracowników niepełnosprawnych.

Rekrutowani pracownicy są uprawnieni do nieprzerwanego zatrudnienia przez okres co najmniej 12 miesięcy, w przypadku pracowników znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji i pracowników niepełnosprawnych, lub 24 miesięcy, jeśli chodzi o pracowników znajdujących się w bardzo niekorzystnej sytuacji.

- ✓ **pokrycie dodatkowych kosztów związanych z zatrudnieniem pracowników niepełnosprawnych**

Pomoc na pokrycie dodatkowych kosztów w związku z zatrudnieniem osoby niepełnosprawnej obejmuje:

- koszty adaptacji pomieszczeń zakładu pracy do potrzeb pracowników niepełnosprawnych,
- koszty adaptacji lub zakupu sprzętu lub zakupu i autoryzacji oprogramowania na użytek pracowników niepełnosprawnych, w tym urządzeń technologii wspomagającej lub przystosowanej do ich potrzeb, których beneficjent pomocy nie poniósłby, gdyby zatrudniał pracownika pełnosprawnego,
- koszty zatrudnienia pracownika za czas poświęcony wyłącznie na pomoc pracownikowi niepełnosprawnemu w pracy w zakresie czynności ułatwiających komunikowanie się z otoczeniem oraz

czynności niemożliwych lub trudnych do samodzielnego wykonania przez pracownika niepełnosprawnego.

Kwota pomocy przyznanej na pokrycie kosztów związanych z przystosowaniem stanowisk pracy do potrzeb osób niepełnosprawnych nie może przekroczyć 100% kosztów płacy każdej osoby niepełnosprawnej zatrudnionej w ramach projektu oraz 100% rzeczywistych podwyższonych kosztów kwalifikujących się do objęcia pomocą, (tj. dodatkowych kosztów wynikających z dostosowania stanowiska pracy do potrzeb osoby niepełnosprawnej).

Pomoc publiczna na szkolenia dotyczy zarówno szkoleń ogólnych jak i specjalistycznych.

Szkolenie specjalistyczne, zgodnie z definicją zawartą w Rozporządzeniu Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 17 grudnia 2008 r., oznacza „szkolenie teoretyczne lub praktyczne, prowadzące do zdobycia przez pracownika kwalifikacji zasadniczo i bezpośrednio przydatnych na obecnym lub przyszłym stanowisku pracy u danego beneficjenta pomocy oraz bezpośrednio powiązanych ze specyfiką prowadzonej przez niego działalności, których nie będzie mógł wykorzystać lub też będzie mógł wykorzystać w ograniczonym stopniu u innych pracodawców lub na innych polach działalności zawodowej.”

Szkolenie ogólne, wg wspomnianego Rozporządzenia, oznacza „szkolenie teoretyczne lub praktyczne, prowadzące do zdobycia przez pracownika kwalifikacji, które będzie mógł wykorzystać zarówno na obecnym stanowisku pracy u danego beneficjenta pomocy, jak również na przyszłych stanowiskach pracy, u innych pracodawców lub na innych polach działalności zawodowej.”

W przypadku, gdy pomoc udzielana jest na szkolenia specjalistyczne, intensywność pomocy nie może przekroczyć: 25% kosztów kwalifikowanych dla przedsiębiorstw dużych, 35% dla średnich przedsiębiorstw i 45% dla małych firm. Pomoc publiczna na szkolenia ogólne nie może natomiast przekroczyć pułapu 60% kosztów kwalifikowanych dla dużych przedsiębiorstw, 70% dla średnich firm i 80% dla małych firm. Intensywność pomocy można zwiększyć o 10 punktów procentowych w przypadku szkoleń dla pracowników znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji lub niepełnosprawnych. Jednakże z zastrzeżeniem, że ostateczna intensywność pomocy nie może przekroczyć 80% kosztów kwalifikowanych.

Jeśli nie można rozdzielić elementów szkolenia ogólnego i specjalistycznego stosuje się progi intensywności określone dla szkoleń specjalistycznych.

Pomoc na szkolenia może być przeznaczona na pokrycie następujących kategorii wydatków:

- ✓ wynagrodzenia oraz obowiązkowe składki na ubezpieczenia społeczne osób prowadzących szkolenie lub świadczących usługi doradztwa związanego ze szkoleniem;

- ✓ podróże służbowe oraz zakwaterowanie osób prowadzących szkolenie, beneficjentów pomocy oraz pracowników pomocy oddelegowanych na szkolenie;
- ✓ pokrycie innych kosztów bieżących szkolenia, w tym kosztów materiałów szkoleniowych oraz ich dostawy;
- ✓ najem lub dzierżawę pomieszczeń lub sprzętu związanych bezpośrednio z realizacją szkolenia lub raty spłat wartości początkowej sprzętu, należnej leasingodawcy z tytułu umowy leasingu operacyjnego do wysokości wartości początkowej z dnia zawarcia umowy leasingu, poniesione do dnia zakończenia realizacji projektu szkoleniowego;
- ✓ amortyzację narzędzi i wyposażenia wyłącznie w zakresie, w jakim są one wykorzystywane do realizacji projektu szkoleniowego;
- ✓ koszty poradnictwa i doradztwa w zakresie, w jakim dotyczą projektu szkoleniowego;
- ✓ koszty ogólne związane z realizacją szkolenia, w tym koszty obsługi administracyjno-księgowej i finansowej projektu, koszty wynajmu, wyłącznie w przypadku, gdy projekt jest realizowany przez projektodawcę będącego jednocześnie beneficjentem pomocy albo na potrzeby danego przedsiębiorcy lub przedsiębiorców powiązanych z nim organizacyjnie, kapitałowo lub gospodarczo oraz wynagrodzenia beneficjentów pomocy lub pracowników beneficjentów pomocy oddelegowanych na szkolenie obliczone za czas ich faktycznego uczestnictwa w szkoleniu - do wysokości sumy kwot pozostałych wydatków kwalifikowanych, przy czym wydatki na wynagrodzenie nie mogą przekroczyć wysokości wkładu prywatnego beneficjenta pomocy.

Wszystkie wymienione wyżej wydatki stanowią podstawę do wyliczenia wielkości pomocy publicznej dla przedsiębiorców na pokrycie kosztów uczestnictwa w szkoleniu przedsiębiorców lub wydelegowanych przez nich pracowników. Wielkość pomocy publicznej powinna zostać określona w umowie zawartej pomiędzy beneficjentem (projektodawcą) a przedsiębiorcą uczestniczącym w szkoleniu lub delegującym pracowników na szkolenie.

Uwaga! Koszty związane z obsługą projektu należy wyłączyć z katalogu kosztów kwalifikowanych szkolenia, stanowiących podstawę do wyliczania wielkości pomocy publicznej, o ile spełnione zostaną następujące warunki:

- ✓ projekt **nie jest** realizowany przez projektodawcę będącego równocześnie beneficjentem pomocy publicznej,
- ✓ projekt **nie jest** realizowany jedynie na potrzeby danego przedsiębiorcy lub przedsiębiorców powiązanych z nim organizacyjnie, kapitałowo lub gospodarczo.

W takiej sytuacji koszty obsługi projektu ujęte w ramach kosztów pośrednich nie będą objęte regułami pomocy publicznej i mogą zostać objęte 100% wsparciem.

Część kosztów związanych ze szkoleniami, np. wydatki na adaptację budynków, pomieszczeń czy miejsc pracy, w których odbywać się będzie szkolenie, a także zakup sprzętów i wyposażenia oraz systemów informatycznych, kwalifikuje się do objęcia zasadą cross-financingu⁵ i jeżeli podlega zasadom pomocy publicznej, udzielana jest jako pomoc *de minimis*.

Pomoc publiczna na usługi doradcze dotyczy mikro, małych i średnich przedsiębiorstw. Wielkość pomocy na usługi doradcze świadczone przez zewnętrzne firmy doradcze na rzecz mikro, małych i średnich przedsiębiorstw nie może przekroczyć 50% kosztów kwalifikowanych usług.

*Usługi doradcze nie mogą mieć charakteru ciągłego lub okresowego, a także nie są związane ze zwykłymi kosztami operacyjnymi przedsiębiorstwa (np. regularne lub rutynowe doradztwo podatkowe, usługi prawnicze czy reklama). Celem doradztwa jest natomiast rozwiązanie lub przedstawienie propozycji **rozwiązania konkretnego problemu**, zaś jego efektem powinno być opracowanie i/lub wdrożenie określonych działań w obszarze, którego dotyczy usługa doradztwa.*

Usług doradztwa nie należy mylić z doradztwem (konsultacjami) związanym ze szkoleniem, które ma ogólniejszy i bardziej abstrakcyjny charakter oraz jest świadczone w trakcie szkolenia lub w zdefiniowanym okresie po jego zakończeniu.

Pomoc de minimis. Całkowita wartość **pomocy de minimis** dla przedsiębiorstwa w ciągu ostatnich 3 lat kalendarzowych (wliczając rok bieżący) nie może przekroczyć 200 tys. EUR (dla sektora transportu 100 tys. EUR).

Pomoc *de minimis* może być przeznaczona na następujące kategorie wydatków:

I. Wydatki związane z cross-financiem.

1. Zakup pojazdów i mebli lub raty spłat ich wartości początkowej, należne finansującemu z tytułu umowy leasingu finansowego lub zwrotnego do wysokości ich wartości początkowej z dnia zawarcia umowy leasingu, poniesione do dnia zakończenia realizacji projektu;
2. Zakup środków trwałych, z wyłączeniem pojazdów i mebli, których wartość początkowa jest wyższa od 10% kwoty okre-

ślonej w przepisach podatkowych, uprawniającej do dokonania jednorazowego odpisu amortyzacyjnego;

3. Raty spłat wartości początkowej środków trwałych, z wyłączeniem pojazdów i mebli, których wartość początkowa jest wyższa od 10% kwoty określonej w przepisach podatkowych, uprawniającej do dokonania jednorazowego odpisu amortyzacyjnego, należne finansującemu z tytułu umowy leasingu finansowego lub zwrotnego do wysokości ich wartości początkowej z dnia zawarcia umowy leasingu, poniesione do dnia zakończenia realizacji projektu;
 4. Adaptacja budynków, pomieszczeń oraz miejsc pracy, w których odbywa się szkolenie, na potrzeby osób niepełnosprawnych;
- II. Inne wydatki zależne od rodzaju formy wsparcia w ramach danego działania:
1. Uruchomienie działalności gospodarczej, z wyłączeniem podmiotów, które w okresie 12 miesięcy poprzedzających przystąpienie do projektu prowadziły działalność gospodarczą;
 2. Zakup usług doradczych i szkoleniowych oraz uzyskanie finansowego wsparcia pomostowego, w postaci bezpośredniej i bezzwrotnej pomocy kapitałowej, przez beneficjentów pomocy w okresie do 12 miesięcy od dnia rozpoczęcia działalności gospodarczej;
 3. Tworzenie lub realizacja programów zwolnień monitorowanych, obejmujących szkolenia lub doradztwo, o ile łącznie są spełnione następujące warunki:
 - pracodawca jest obowiązany, na podstawie odrębnych przepisów do zapewnienia pracownikom wsparcia w postaci szkoleń,
 - pracownik, po otrzymaniu wsparcia w postaci szkoleń, zostanie ponownie zatrudniony u tego samego pracodawcy;
 4. Pokrycie innych wydatków kwalifikowanych ponoszonych w ramach realizowanego projektu, w tym w szczególności wydatków związanych z:

- doposażeniem i wyposażeniem stanowiska pracy w ramach projektu subsydiowanego zatrudnienia do wysokości nieprzekraczającej 10% wartości wydatków kwalifikowanych projektu;
- kosztami ogólnymi w ramach projektu subsydiowanego zatrudnienia, w tym kosztami obsługi administracyjno-księgowej i finansowej projektu, kosztami wynajmu, wyłącznie w przypadku gdy projekt jest realizowany przez projektodawcę będącego jednocześnie beneficjentem pomocy albo na potrzeby danego przedsiębiorcy lub przedsiębiorców powiązanych z nim organizacyjnie, kapitałowo lub gospodarczo;

⁵ **Cross-financing** (finansowanie krzyżowe) polega na zaangażowaniu środków z EFRR (Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego) w realizację działań, podlegających interwencji EFS (Europejski Fundusz Społeczny). Dzięki temu mechanizmowi w ramach PO KL dopuszcza się ograniczone finansowanie (10 lub 15% kosztów kwalifikowanych projektu w zależności od Priorytetu) działań typu zakup sprzętu i wyposażenia lub dostosowanie budynków i pomieszczeń na potrzeby osób niepełnosprawnych, o ile są one niezbędne i bezpośrednio związane z realizacją projektu.

- organizacją staży i szkoleń praktycznych dla pracowników przedsiębiorstw w jednostkach naukowych oraz pracowników naukowych w przedsiębiorstwach, jeżeli pracownik naukowy skierowany do odbycia stażu wykonuje pracę bezpośrednio związaną z bieżącą działalnością przedsiębiorstwa, do którego został skierowany w celu odbycia stażu lub szkolenia praktycznego, oraz gdy praca ta prowadzi bezpośrednio do przysporzenia korzyści ekonomicznej na rzecz przedsiębiorstwa;
- zakupem wartości niematerialnych i prawnych, niezbędnych do prowadzenia działalności w obszarze badań naukowych, prac rozwojowych i innowacji u beneficjenta pomocy;
- wsparciem niepublicznych placówek kształcenia ustawicznego, praktycznego i doskonalenia zawodowego w zakresie kształcenia formalnego.

Wydatki ujęte w punktach I.1-4 są kwalifikowane do wysokości 10% wartości całkowitych wydatków kwalifikowanych projektu szkoleniowego.

Pomoc na tymczasowe zatrudnienie wysoko wykwalifikowanego personelu

Pomoc na tymczasowe zatrudnienie wysoko wykwalifikowanego personelu odnosi się do personelu oddelegowanego z jednostki naukowej lub dużego przedsiębiorstwa do małego lub średniego przedsiębiorstwa. Ten typ pomocy może być udzielany na okres nie dłuższy niż 3 lata.

Pracownik oddelegowany do pracy u beneficjenta pomocy w ramach tego instrumentu wsparcia musi spełniać **wszystkie 3** poniższe warunki:

- nie zastępuje już zatrudnionego personelu, lecz jest zatrudniony u beneficjenta pomocy na nowym stanowisku pracy;
- przed oddelegowaniem jest zatrudniony w jednostce naukowej lub dużym przedsiębiorstwie od co najmniej 2 lat;
- prowadzi działalność w obszarze badań naukowych, prac rozwojowych i innowacji u beneficjenta pomocy.

Beneficjent pomocy może zatrudnić wysoko wykwalifikowany personel na podstawie umowy o pracę na czas określony albo umowy cywilnoprawnej w pełnym bądź w niepełnym wymiarze czasu. Delegowany pracownik musi uzyskać bezpłatny urlop u dotychczasowego pracodawcy na czas pracy w małym lub średnim przedsiębiorstwie.

Wydatkami kwalifikowanymi w przypadku tego rodzaju pomocy są wszelkie poniesione koszty związane z tymczasowym zatrudnieniem wysoko wykwalifikowanego personelu, w tym przede wszystkim:

- koszt wynagrodzenia brutto i opłaconych od wynagrodzenia obowiązkowych składek na ubezpieczenie społeczne;

- koszty podróży z miejsca zamieszkania do miejsca zatrudnienia i z powrotem;
- koszty skorzystania z usług agencji pośrednictwa pracy;
- dodatek z tytułu zmiany miejsca pracy.

Maksymalna wielkość pomocy na tymczasowe zatrudnienie wysoko wykwalifikowanego personelu nie może przekroczyć 50% kosztów kwalifikowanych na osobę poniesionych przez firmę.

2.4.1. Pomoc publiczna w Priorytecie VI PO KL

W ramach działań Priorytetu VI omawianych w niniejszej broszurze⁶, pomoc publiczna występuje w działaniu 6.2 i ma ona formę pomocy *de minimis*.

W Priorytecie VI **pomoc de minimis** dotyczy, oprócz kosztów współfinansowanych w ramach cross-financingu, również wydatków związanych z:

- ✓ uruchomieniem działalności gospodarczej, z wyłączeniem podmiotów, które w okresie 12 miesięcy poprzedzających dzień przystąpienia do projektu prowadziły działalność gospodarczą;
- ✓ zakupem usług doradczych i szkoleniowych oraz uzyskaniem finansowego wsparcia pomostowego w postaci bezpośredniej i bezzwrotnej pomocy kapitałowej przez beneficjentów pomocy, w okresie do 6 lub do 12 miesięcy od dnia rozpoczęcia działalności gospodarczej.

Uwaga! Również w przypadku wydatków kwalifikowanych objętych zasadą cross-financingu,⁷ pomoc publiczna udzielana jest jako pomoc *de minimis*.

Całkowita wartość **pomocy de minimis** dla 1 przedsiębiorstwa w ciągu ostatnich 3 lat kalendarzowych (wliczając rok bieżący) nie może przekroczyć 200 tys. EUR (dla sektora transportu 100 tys. EUR).

Warunki pozwalające wykluczyć występowanie pomocy publicznej w ramach Priorytetu VI PO KL:

- ✓ Wsparcie doradczo-szkoleniowe pracownika, który uzyskał zatrudnienie w ramach projektu, prowadzące do jego adaptacji w miejscu pracy (wsparcie pomostowe), o ile nie łączy się ono z subsydiowaniem zatrudnienia oraz ma na celu wspomóc pracownika w dostosowaniu się do wymagań stawianych mu przez pracodawcę (tj. świadczone jest na rzecz pracownika, nie zaś pracodawcy będącego beneficjentem pomocy publicznej). W celu wyeliminowania pomocy publicznej w ramach powyższego typu projektu należy zapewnić, by pomoc

⁶ Działanie 6.2 Wsparcie oraz promocja przedsiębiorczości i samozatrudnienia i 6.3 Inicjatywy lokalne na rzecz podnoszenia poziomu aktywności zawodowej na obszarach wiejskich.

⁷ Patrz: przypis 5.

szkoleniowa lub doradcza kierowana do zatrudnionego pracownika była świadczona poza godzinami pracy oraz poza miejscem zatrudnienia, przez podmiot zewnętrzny w stosunku do pracodawcy.

- ✓ Organizacja kampanii promocyjnych i akcji informacyjnych mających na celu zachęcenie pracodawców do zatrudniania osób z grup znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy, o ile nie są one powiązane z subsydiowaniem zatrudnienia osób pozostających bez zatrudnienia u podmiotów będących beneficjentami pomocy publicznej lub też nie wystąpią inne przesłanki pozwalające stwierdzić występowanie pomocy publicznej.
- ✓ Upowszechnianie i promocja alternatywnych i elastycznych form zatrudnienia i metod organizacji pracy oraz uelastycznianie czasu pracy pracownika, o ile formy te nie są powiązane z subsydiowaniem zatrudnienia pracowników lub też nie wystąpią inne przesłanki pozwalające stwierdzić występowanie pomocy publicznej.

2.4.2. Pomoc publiczna w Priorytecie VII PO KL

Pomoc na subsydiowane zatrudnienie może wystąpić w przypadku **Poddziałania 7.2.1.**

Z pomocy na subsydiowane zatrudnienie korzystają podmioty prowadzące działalność gospodarczą bez względu na posiadaną formę organizacyjno-prawną, które w ramach projektów subsydiowanego zatrudnienia zatrudniają osoby zagrożone wykluczeniem społecznym. Pomoc dotyczy dofinansowania części kosztów wynagrodzenia brutto wraz z odprowadzanymi od wynagrodzenia obowiązkowymi składkami na ubezpieczenie społeczne zatrudnionych pracowników, a także pokrycie dodatkowych kosztów związanych z zatrudnieniem pracowników niepełnosprawnych.

Decyzją Komisji Europejskiej, wsparcie udzielone na rzecz Zakładów Aktywności Zawodowej (ZAZ) nie stanowi pomocy publicznej ponieważ działalności ZAZ-ów nie można uznać za działalność gospodarczą, która ma charakter podrzędny w stosunku do głównego celu publicznego, którym jest rehabilitacja oraz reintegracja zawodowa osób niepełnosprawnych. Pomocy publicznej nie stanowi zatem także wsparcie udzielone na rzecz innych podmiotów integracji społecznej, których podstawowym zadaniem nie jest działalność gospodarcza - czyli Centrów Integracji Społecznej i Klubów Integracji Społecznej, świadczących usługi integracyjno-zawodowe na takich samych zasadach jak ZAZ-y.

Pomoc na szkolenia może wystąpić w przypadku projektów szkoleniowych adresowanych do **podmiotów ekonomii społecznej**, które obok podstawowej działalności aktywizacyjno-zawodowej prowadzą również działalność gospodarczą na zasadach komercyjnych (**Poddziałanie 7.2.1 i Poddziałanie 7.2.2**).

W Poddziałaniu 7.2.2 może wystąpić również pomoc publiczna na doradztwo w przypadku usługi doradczej niezwiązanej z projektem szkoleniowym.

W Priorytecie VII **pomoc de minimis** dotyczy, oprócz kosztów współfinansowanych w ramach cross-financingu, również wydatków związanych z:

- doposażeniem i wyposażeniem stanowiska pracy w ramach projektu subsydiowanego zatrudnienia do wysokości nieprzekraczającej 10% wartości wydatków kwalifikowalnych projektu;
- ogólnymi kosztami w ramach projektu subsydiowanego zatrudnienia, w tym kosztami obsługi administracyjno-księgowej i finansowej projektu, kosztami wynajmu, wyłącznie w przypadku gdy projekt jest realizowany przez projektodawcę będącego jednocześnie beneficjentem pomocy albo na potrzeby danego przedsiębiorcy lub przedsiębiorców powiązanych z nim organizacyjnie, kapitałowo lub gospodarczo.

2.4.3. Pomoc publiczna w Priorytecie VIII PO KL

W przypadku form wsparcia przewidzianych w ramach Priorytetu VIII mogą wystąpić 4 typy pomocy publicznej:

- pomoc na szkolenia,
- pomoc na usługi doradcze dla MSP;⁸
- pomoc *de minimis*,
- pomoc na tymczasowe zatrudnienie wysoko wykwalifikowanego personelu.

W Priorytecie VIII wsparcie dotyczy np. projektów szkoleniowych i doradczych dla kadry zarządzającej i przedsiębiorstw (pomoc na szkolenia, pomoc na doradztwo). W przypadku projektów skierowanych do osób pracujących, które chciałyby podnieść lub uzupełnić swoje kwalifikacje zawodowe, pomoc publiczna nie wystąpi po spełnieniu określonych warunków gwarantujących niezależność pracownika od pracodawcy będącego beneficjentem pomocy publicznej (oraz innych wymienionych poniżej warunków). Część instrumentów wsparcia adresowana jest do pracodawców przechodzących procesy modernizacyjne i adaptacyjne, co wymaga rozdzielania pomocy kierowanej do pracowników objętych programami zwolnień monitorowanych (lub inną formą redukcji zatrudnienia) od pomocy udzielanej przedsiębiorstwom w związku z ich modernizacją.

Istnieje również możliwość realizacji projektów służących umacnianiu współpracy sfery przedsiębiorstw ze sferą nauki. Działania te są co do zasady pozbawione znamion pomocy publicznej, jednakże w określonych sytuacjach mogą one przysporzyć korzyść ekonomiczną

⁸ W celu weryfikacji statusu firmy zachęcamy do lektury Załącznika 1 Rozporządzenia Komisji (WE) 800/2008 z dnia 6 sierpnia 2008 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne ze wspólnym rynkiem w zastosowaniu art. 87 i 88 Traktatu (ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń blokowych). Polecamy również skorzystanie z kwalifikatora MSP Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości, który znajduje się na stronach www.parp.gov.pl.

ną dla przedsiębiorstwa (np. staże i szkolenia praktyczne dla pracowników przedsiębiorstw w jednostkach naukowych oraz pracowników naukowych w przedsiębiorstwach). Pomoc publiczna nie wystąpi w tym przypadku, pod warunkiem, że skierowany do odbycia stażu pracownik naukowy nie będzie wykonywał pracy bezpośrednio związanej z działalnością przedsiębiorstwa, a jedynie gromadził materiały niezbędne do przygotowania pracy naukowej.

W przypadku staży i szkoleń praktycznych, realizowanych przez pracowników przedsiębiorstw w jednostkach naukowo-badawczych, pomoc udzielona przedsiębiorcy również nie będzie stanowiła pomocy publicznej (chyba, że przedsiębiorca otrzyma pomoc finansową w formie rekompensaty wypłacanej z tytułu pokrycia wynagrodzenia pracownika za czas jego skierowania na staż).

Działania, w których występuje pomoc publiczna

Pomoc na szkolenia

- Ogólne i specjalistyczne szkolenia oraz doradztwo związane ze szkoleniami dla kadr zarządzających i pracowników przedsiębiorstw, m.in. w zakresie: zarządzania, wdrażania technologii produkcyjnych przyjaznych środowisku, wykorzystania technologii informacyjnych i komunikacyjnych (**Poddziałanie 8.1.1**),
- Szkolenia dla przedsiębiorców wspomagające proces zmiany profilu przedsiębiorstwa (**Poddziałanie 8.1.2**).

Pomoc na usługi doradcze dla MSP

- Doradztwo dla mikro, małych i średnich przedsiębiorstw, w szczególności w zakresie ekonomii, finansów, zarządzania zasobami ludzkimi z wyłączeniem doradztwa związanego z procesami inwestycyjnymi (**Poddziałanie 8.1.1**),
- Doradztwo dla przedsiębiorców wspomagające proces zmiany profilu przedsiębiorstwa (**Poddziałanie 8.1.2**).

Pomoc de minimis

- Cross-financing (w określonych przypadkach);
- Programy zwolnień monitorowanych (**Poddziałanie 8.1.2**).

Pomoc na tymczasowe zatrudnienie wysoko wykwalifikowanego personelu

- Pomoc na tymczasowe zatrudnienie wysoko wykwalifikowanego personelu oddelegowanego z jednostki naukowej lub dużego przedsiębiorstwa do małego lub średniego przedsiębiorstwa (**Poddziałanie 8.2.1**).

W Priorytecie VIII **pomoc de minimis** dotyczy, oprócz kosztów współfinansowanych w ramach cross-financingu, również wydatków związanych z:

- tworzeniem lub realizacją programów zwolnień monitorowanych, obejmujących szkolenia lub doradztwo, o ile łącznie są spełnione następujące warunki:

- pracodawca jest obowiązany, na podstawie odrębnych przepisów, do zapewnienia pracownikom wsparcia w postaci szkoleń,
- pracownik, po otrzymaniu wsparcia w postaci szkoleń, zostanie ponownie zatrudniony u tego samego pracodawcy;
- organizacją staży i szkoleń praktycznych dla pracowników przedsiębiorstw w jednostkach naukowych oraz pracowników naukowych w przedsiębiorstwach, jeżeli pracownik naukowy skierowany do odbycia stażu wykonuje pracę bezpośrednio związaną z bieżącą działalnością przedsiębiorstwa, do którego został skierowany w celu odbycia stażu lub szkolenia praktycznego, oraz gdy praca ta prowadzi bezpośrednio do przysporzenia korzyści ekonomicznej na rzecz przedsiębiorstwa;
- zakupem wartości niematerialnych i prawnych, niezbędnych do prowadzenia działalności w obszarze badań naukowych, prac rozwojowych i innowacji u beneficjenta pomocy.

Pomoc publiczna nie wystąpi w następujących przypadkach:

1. Szkolenia, kursy i doradztwo zawodowe kierowane do dorosłych osób pracujących, które z własnej inicjatywy są zainteresowane nabyciem nowych, uzupełnieniem lub podwyższeniem kwalifikacji i umiejętności zawodowych, o ile osoba pracująca biorąca udział w szkoleniu nie została skierowana (delegowana) na szkolenie przez pracodawcę, lecz uczestniczy w nim z własnej inicjatywy – w tym przypadku muszą być spełnione łącznie co najmniej następujące warunki:
 - wszystkie podmioty biorące udział w realizacji projektu są niezależne od pracodawcy uczestnika szkolenia,
 - szkolenie odbywa się poza miejscem zatrudnienia (tj. poza zakładem pracy),
 - nabór na szkolenie ma charakter otwarty,
 - tylko w przypadku pracodawcy, który jest przedsiębiorcą: pracownicy zatrudnieni w jednym zakładzie pracy/u jednego pracodawcy nie mogą stanowić więcej niż 20% uczestników szkolenia realizowanego w ramach danego projektu.
2. Wsparcie dla przedsiębiorców przechodzących procesy adaptacyjne i modernizacyjne w zakresie tworzenia i realizacji programów zwolnień monitorowanych (*outplacement*), w tym szkoleń i doradztwa zawodowego, o ile są spełnione łącznie następujące warunki:
 - wsparcie skierowane jest do osób zagrożonych utratą pracy z powodu procesów restrukturyzacyjnych, nie zaś do przedsiębiorstwa (w przypadku, gdy wsparcie przeznaczone jest dla grupy osób, która została wskazana przez zakład pracy jako objęta planowanymi zwolnieniami, zakres wsparcia oferowanego takim pracownikom może obejmować zarówno szkolenia ogólne, jak i specjalistyczne),

- pracodawca nie jest zobowiązany, na podstawie odrębnych przepisów (np. ustaw, zbiorowych układów pracy), do zapewnienia pracownikom wsparcia w postaci szkoleń,
 - pracownik po otrzymaniu wsparcia w postaci szkoleń nie zostanie ponownie zatrudniony u tego samego pracodawcy.
3. Szkolenia przekwalifikowujące i usługi doradcze dla pracowników w zakresie wyboru nowego zawodu i zdobycia nowych umiejętności zawodowych, o ile są spełnione łącznie warunki podane w pkt 2.

Aby uniknąć zakwalifikowania udzielonego wsparcia jako pomoc w ramach restrukturyzacji przedsiębiorstwa, należy wykluczyć jakikolwiek związek między działaniami na rzecz pracowników, a korzyścią, jaką mógłby uzyskać przedsiębiorca zwalniający pracowników.

2.4.4. Pomoc publiczna w Priorytecie IX PO KL

Usługi edukacyjne świadczone przez podmioty publiczne w ramach systemu oświaty co do zasady nie stanowią świadczenia usług, zatem **pomoc udzielona ze środków publicznych podmiotom świadczącym powyższe usługi nie stanowi pomocy publicznej**. Jednakże, w przypadku pozaszkolnych form edukacji obejmujących m.in. działalność placówek kształcenia ustawicznego oraz ośrodków doskonalenia zawodowego, pomoc publiczna może wystąpić, o ile w ramach udzielonego wsparcia nie jest możliwe organizacyjne i finansowe rozdzielanie działalności realizowanej nieodpłatnie oraz na zasadach komercyjnych (np. gdy przeszkoleni pracownicy CKU/CKP świadczą jednocześnie usługi na zasadach komercyjnych oraz nieodpłatnie w formie powszechnie dostępnej oferty usług).

Udzielone w ramach PO KL wsparcie może mieć charakter pomocy publicznej nie tylko wtedy, kiedy Beneficjentem jest przedsiębiorstwo. Beneficjentem pomocy publicznej może być **każdy podmiot prowadzący działalność gospodarczą**, bez względu na posiadaną formę organizacyjno-prawną i sposób finansowania.

2.5. WYBÓR PROJEKTÓW KONKURSOWYCH

Aby rozpocząć działania, które zwieńczone zostaną podpisaniem umowy o dofinansowanie projektu, należy przemyśleć, co tak naprawdę chcemy zrobić na rzecz bezrobotnych i biernych zawodowo tzn. rozpocząć planowanie oraz budowę projektu. Należy określić potrzeby, cele, działania, budżet, grupy docelowe, itd. Kluczową sprawą jest, aby nasz projekt faktycznie odpowiadał na potrzeby i rozwiązywał problemy ludzi, których ma dotyczyć.

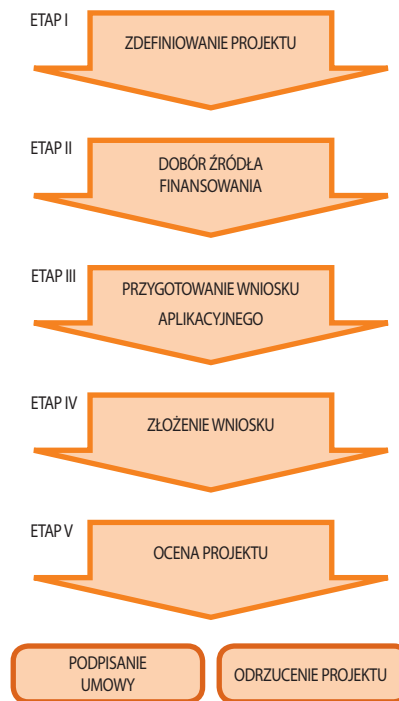
Gdy projekt przybierze już formę wstępnej koncepcji, należy sprawdzić, w które działania w ramach PO KL wpisuje się nasz pomysł. Jeśli pojawią się problemy z doбором właściwego działania, można skorzystać z profesjonalnej pomocy instytucji zajmujących się wsparciem podmiotów zainteresowanych uzyskaniem dofinansowania

z Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS). Co prawda, pracownicy tych instytucji nie napiszą za nas projektu, ale doradzą co i jak przygotować, aby zwiększyć swoje szanse na osiągnięcie sukcesu, a ich pomoc jest bezpłatna.

Po wyborze działania oraz zapoznaniu się z wytycznymi konkursowymi przechodzimy do wypełnienia wniosku w Generatorze Wniosków Aplikacyjnych, dostępnym przez stronę internetową MJWPU www.mazowia.eu lub bezpośrednio: www.generatorwnioskow.efs.gov.pl.

Przed złożeniem wniosku we właściwej instytucji należy upewnić się, że został on wypełniony zgodnie z instrukcją oraz załączono do niego wszystkie wymagane dokumenty.

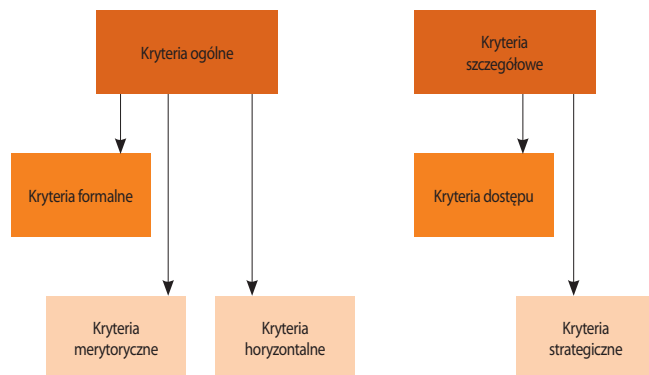
Etapy przygotowania wniosku o dofinansowanie z PO KL Schemat uproszczony



Ocena projektu składa się z oceny formalnej i merytorycznej. W ramach oceny formalnej wniosków i jego załączniki są weryfikowane przy zastosowaniu kryteriów formalnych i dostępu. Natomiast ocena merytoryczna przeprowadzana jest w oparciu o kryteria ogólne merytoryczne, horyzontalne i strategiczne. Weryfikacji merytorycznej podlega każdy wniosek, który uzyskał pozytywny wynik oceny formalnej.

„Karta oceny formalnej wniosku o dofinansowanie projektu konkursowego PO KL” oraz „Karta oceny merytorycznej wniosku o dofinansowanie projektu konkursowego PO KL” stanowią każdorazowo załącznik do dokumentacji konkursowej. Zachęcamy do uważnej lektury obu kart oceny. Pozwoli to uniknąć błędów w projekcie oraz zwiększyć szansę na sukces.

Kryteria oceny projektów dzielą się na:



2.5.1. Złożenie wniosku

Informacja o konkursie

Informacja na temat konkursu zamieszczana jest na stronie internetowej i dostępna jest w siedzibie Mazowieckiej Jednostki Wdrażania Programów Unijnych oraz na portalu Samorządu Województwa Mazowieckiego.

W przypadku każdego naboru na stronie internetowej Instytucji Organizującej Konkurs (www.mazowia.eu) zamieszczana jest dokumentacja konkursowa, na którą składają się m.in. wzór wniosku o dofinansowanie, instrukcja przygotowania wniosku, karta oceny formalnej oraz karta oceny merytorycznej.

Oprócz dokumentacji konkursowej Wnioskodawca powinien zapoznać się z następującymi dokumentami:

- ✓ Szczegółowy Opis Priorytetów Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki;
- ✓ Zasady udzielania pomocy publicznej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki;
- ✓ Rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 17 grudnia 2008 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie udzielania pomocy publicznej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki z dnia 6 maja 2008 r. (odpowiednio: Dz. U. Nr 224, poz. 1484; Dz. U. Nr 90, poz. 557);

- ✓ Rozporządzenie Komisji (WE) nr 800/2008 z dnia 6 sierpnia 2008 r. (Dz. Urz. UE L Nr 214 z 9.08.2008 r.);
- ✓ Przewodnik po kryteriach wyboru projektów (udzielania dofinansowania) w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki;
- ✓ Plan działania na konkretny rok dla danego priorytetu Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki;
- ✓ Wytyczne w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki;
- ✓ Wytyczne w zakresie wdrażania projektów innowacyjnych i współpracy ponadnarodowej w ramach PO KL;
- ✓ System Realizacji Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007–2013.

Powyższe dokumenty dostępne są na portalu Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, działającego pod adresem: www.efs.gov.pl oraz na stronie internetowej Mazowieckiej Jednostki Wdrażania Programów Unijnych: www.mazowia.eu.

Złożenie wniosku

Wnioskodawca składa wniosek w Mazowieckiej Jednostce Wdrażania Programów Unijnych. Wniosek musi być opatrzony pieczęciami, podpisany przez osobę/osoby do tego upoważnioną/e, w 2 egzemplarzach papierowych (tj. oryginał oraz kserokopia poświadczona za zgodność z oryginałem lub 2 oryginały). Dodatkowo należy złożyć wersję elektroniczną wniosku w formie pliku xml utworzonego za pomocą Generatora Wniosków Aplikacyjnych oraz w pliku pdf, który służy jako wersja pomocnicza w procesie oceny.

Do wniosku o dofinansowanie niezbędne jest załączenie poniższych dokumentów:

- a. dla wnioskodawców prowadzących działalność powyżej jednego roku:
 - sprawozdanie finansowe – bilans, rachunek zysków i strat oraz informacja dodatkowa (w przypadku beneficjentów sporządzających powyższe dokumenty zgodnie z przepisami o rachunkowości) za ostatni zamknięty rok obrotowy, lub
 - zbiorcze zestawienie przychodów i rozchodów za ostatni zamknięty rok obrotowy – w przypadku podmiotów, które prowadzą ewidencję w formie księgi przychodów i rozchodów;
- b. dla podmiotów prowadzących działalność poniżej jednego roku, które nie zamykały dotychczas roku obrotowego:
 - bilans otwarcia oraz wyciąg z rachunku bankowego (lub w miejsce wyciągu bankowego inny dokument, np. zaświadczenie z banku dotyczące historii rachunku bankowego) za ostatnie 3 miesiące poprzedzające miesiąc złożenia wniosku o dofinansowanie projektu,

- w przypadku podmiotów nie posiadających obowiązku sporządzania sprawozdania finansowego – zestawienie przychodów i rozchodów za okres ostatnich 3 miesięcy poprzedzających miesiąc złożenia wniosku o dofinansowanie projektu;
- c. w przypadku projektów realizowanych w partnerstwie - dokumenty potwierdzające sytuację finansową partnera (nie dotyczy podmiotów z obszaru finansów publicznych).

Uwaga: dodatkowe załączniki mogą wynikać ze specyfiki projektu. Przykładowo, dla Poddziałania 8.2.1 *Wsparcie dla współpracy sfery nauki i przedsiębiorstw* w ramach konkursu organizowanego w 2008 r. był to list intencyjny w sprawie partnerstwa podpisany przez przedsiębiorstwo i jednostkę naukową, jeżeli Wnioskodawca ubiegał się o spełnienie kryterium strategicznego.

2.5.2 Ocena formalna projektu

Pierwszym etapem oceny wniosku jest ocena formalna, złożona z 2 etapów. Podczas oceny formalnej sprawdza się czy wniosek spełnia:

- ogólne kryteria formalne,
- kryteria dostępu.

IOK zobowiązana jest do dokonania oceny formalnej w terminie 14 dni od daty złożenia wniosku (w przypadku konkursu otwartego) lub 14 dni od końcowego terminu przyjmowania wniosków (w przypadku konkursów zamkniętych). IOK może wydłużyć powyższe terminy do 21 dni, o czym niezwłocznie poinformuje na swojej stronie internetowej. W dokumentacji konkursowej zawarta jest każdorazowo informacja o tym, czy istnieje możliwość uzupełnienia i/lub skorygowania wniosku/załączników.

Ogólne kryteria formalne oceniane są w skali „0-1” (nie spełnia-spełnia). Dotyczą one zagadnień związanych ze spełnieniem wymogów rejestracyjnych oraz zasad wypełniania wniosku o dofinansowanie. Wymogi rejestracyjne i zasady wypełniania wniosku znajdują się każdorazowo w dokumentacji konkursowej, dlatego przygotowując projekt należy się z nią zapoznać.

Najważniejsze wymogi formalne to:

- ✓ Wniosek został złożony we właściwej instytucji;
- ✓ Wniosek wypełniono w języku polskim;
- ✓ Wniosek jest kompletny i został sporządzony i złożony zgodnie z obowiązującą instrukcją wypełniania wniosku o dofinansowanie (i właściwą dokumentacją konkursową – w przypadku projektów konkursowych);
- ✓ Wraz z wnioskiem złożono wymagany kompletny załącznik lub załączniki (zgodnie z Systemem Realizacji PO KL);
- ✓ Działania przewidziane w projekcie nie są współfinansowane z innych instrumentów finansowych;
- ✓ Wniosek złożono w terminie wskazanym przez instytucję prowadzącą nabór projektów;
- ✓ Okres realizacji projektu jest zgodny z Systemem Realizacji PO KL;
- ✓ Wnioskodawca nie podlega wykluczeniu z ubiegania się o dofinansowanie (na podstawie art. 211 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych - Dz. U. Nr 249, poz. 2104, z późn. zm.);
- ✓ Wniosek stanowi odpowiedź na konkurs (wpłynął na ogłoszenie o konkursie);
- ✓ Realizację danego typu projektu w trybie systemowym przewidziano w odpowiednim Planie działania.

Jeśli Wnioskodawca popełni błąd formalny, którego specyfika pozwala na dokonanie poprawy/uzupełnienia, IOK pisemnie poinformuje go o możliwości jednorazowego uzupełnienia i/lub poprawy wniosku. Wnioskodawca w terminie 7 dni roboczych od daty otrzymania pisma, może uzupełnić/poprawić wniosek i ponownie dostarczyć go do IOK. Nieuzupełnienie wszystkich wskazanych uchybień lub uzupełnienie ich po terminie skutkuje odrzuceniem wniosku jako niespełniającego ogólnych kryteriów formalnych, o czym informuje się Wnioskodawcę w terminie 5 dni od rozpatrzenia wniosku.

Uwaga! W przypadku projektów partnerskich strony musi wiązać umowa (lub porozumienie) określająca reguły partnerstwa, wskazująca lidera projektu, który będzie reprezentował partnerstwo i będzie odpowiedzialny za całość projektu wobec MJWPU. Na etapie złożenia wniosku o dofinansowanie nie jest wymagane załączenie umowy partnerstwa (jeśli IP nie postanowi inaczej), jednak Wnioskodawca może zostać poproszony o jej przedłożenie podczas oceny merytorycznej lub na etapie negocjacji warunków umowy dofinansowania.

Kryteria dostępu dotyczą wyłącznie projektów konkursowych i podlegają uszczegółowieniu w Planach działania, które przyjmowane są corocznie przez Zarząd Województwa. Dlatego, planując decyzję o ubieganiu się o środki z PO KL, warto zapoznać się z zapisami aktualnego Planu działania. Nawet stosunkowo niewielka zmiana kryteriów oceny projektu może skutkować diametralną zmianą charakteru dofinansowywanych projektów.

Kryteria dostępu są obowiązkowe, a niespełnienie któregokolwiek z nich ostatecznie dyskwalifikuje projekt. Mogą one dotyczyć: Wnioskodawców, grup docelowych, tworzenia partnerstw, obszaru realizacji projektu, wysokości wymaganego wkładu własnego, innych wymagań istotnych z punktu widzenia potrzeb regionu.

Tabela 1. Kryteria dostępu w działaniach 6.2 i 6.3 wg Planu działania na 2009 r.

Działanie	Kryterium dostępu	Typy projektów ⁹
6.2	Projekty mające na celu wsparcie dla osób zamierzających rozpocząć działalność gospodarczą (w tym na założenie spółdzielni lub spółdzielni socjalnej) muszą kompleksowo obejmować instrumenty wsparcia wymienione w I typie operacji w uszczegółowionym opisie Programu.	Wsparcie dla osób zamierzających rozpocząć działalność gospodarczą poprzez doradztwo, szkolenia, przyznanie środków finansowych na rozwój przedsiębiorczości i udzielenie wsparcia pomostowego.
	Beneficjent posiada doświadczenie w realizacji projektów w obszarze promocji przedsiębiorczości lub ekonomii społecznej (np. ośrodki Krajowego Systemu Usług, instytucje rynku pracy, w tym publiczne służby zatrudnienia, uczelnie wyższe, organizacje pozarządowe zajmujące się wspieraniem przedsiębiorczości, agencje rozwoju regionalnego i lokalnego, jednostki naukowe i badawcze). W przypadku, gdy beneficjentem jest jednostka samorządu terytorialnego nie posiadająca doświadczenia w realizacji projektów w obszarze promocji przedsiębiorczości lub ekonomii społecznej, oceniane będzie doświadczenie wskazanego we wniosku partnera projektu.	j.w.
	Beneficjent w okresie realizacji projektu prowadzi biuro projektu na terenie województwa mazowieckiego.	j.w.
	Działalność gospodarcza uczestnika projektu musi zostać zarejestrowana na obszarze województwa mazowieckiego.	j.w.
6.3	Maksymalny okres realizacji projektu wynosi 12 miesięcy.	Wszystkie typy projektów.
	Grupę docelową w projekcie stanowią osoby zamieszkałe (w rozumieniu Kodeksu Cywilnego) na terenie województwa mazowieckiego.	Wszystkie typy projektów.
	Projekt realizowany przez beneficjenta, który w okresie minimum 6 miesięcy przed przystąpieniem do projektu realizował swoje działania na terenie, na którym realizowany będzie projekt.	Wszystkie typy projektów.

Tabela 2. Kryteria dostępu w Priorytecie VII wg Planu działania na 2009 r.

Działanie	Kryterium dostępu	Typy projektów ¹⁰
7.2.1	Grupę docelową w projekcie stanowią osoby zamieszkałe (w rozumieniu Kodeksu Cywilnego) na terenie województwa mazowieckiego.	Wszystkie typy projektów.
	W ramach projektu istnieje możliwość zastosowania co najmniej trzech różnych instrumentów wsparcia w odniesieniu do każdego uczestnika projektu.	✓ Wsparcie dla tworzenia i działalności podmiotów integracji społecznej, ✓ kursy i szkolenia umożliwiające nabycie, podniesienie lub zmianę kwalifikacji i kompetencji zawodowych dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, ✓ staże, subsydiowane zatrudnienie i zajęcia reintegracji zawodowej u pracodawcy, ✓ poradnictwo psychologiczne, psychospołeczne, zawodowe i inne, ✓ rozwój nowych form i metod wsparcia indywidualnego i środowiskowego na rzecz integracji zawodowej i społecznej, ✓ rozwój usług społecznych przezwyciężających indywidualne bariery w integracji społecznej, ✓ rozwijanie umiejętności i kompetencji społecznych, niezbędnych na rynku pracy.

⁹ Pełne nazwy wszystkich typów projektów znajdują się w opisie działań 6.2 i 6.3 w dalszej części niniejszej broszury.¹⁰ Pełne nazwy wszystkich typów projektów znajdują się w opisie poddziałań/działań dla Priorytetu VII w dalszej części niniejszej broszury.

7.2.2	Wsparcie realizowane jest na terenie województwa mazowieckiego.	Wszystkie typy projektów.
7.3	Projekt realizowany przez beneficjenta, który w okresie minimum 6 miesięcy przed przystąpieniem do projektu realizował swoje działania na terenie, na którym realizowany będzie projekt.	Wszystkie typy projektów.
	Maksymalny okres realizacji projektu wynosi 12 miesięcy.	Wszystkie typy projektów.
	Grupę docelową w projekcie stanowią osoby zamieszkałe (w rozumieniu Kodeksu Cywilnego) na terenie województwa mazowieckiego.	Wszystkie typy projektów.

Tabela 3. Kryteria dostępu w Priorytecie VIII wg Planu działania na 2009 r.

Działanie	Kryterium dostępu	Typy projektów ¹¹
8.1.1	Grupę docelową projektu stanowią przedsiębiorcy posiadający siedzibę na terenie województwa mazowieckiego oraz ich pracownicy będący mieszkańcami województwa mazowieckiego w rozumieniu Kodeksu cywilnego lub zatrudnieni/wykonujący pracę na terenie województwa mazowieckiego.	✓ Ogólne i specjalistyczne szkolenia oraz doradztwo związane ze szkoleniami dla kadr zarządzających i pracowników przedsiębiorstw, ✓ doradztwo dla MSP.
	Grupę docelową projektu stanowią osoby zatrudnione na terenie woj. mazowieckiego.	✓ Szkolenia, kursy i doradztwo zawodowe skierowane do dorosłych osób pracujących.
8.1.2	Beneficjent w okresie realizacji projektu prowadzi biuro projektu na terenie województwa mazowieckiego.	Wszystkie typy projektów.
	Grupę docelową projektu stanowią podmioty wskazane w Szczegółowym Opisie Priorytetów PO KL 2007–2013, mające swoją siedzibę, bądź miejsce zamieszkania w rozumieniu Kodeksu cywilnego lub miejsce zatrudnienia/wykonywania pracy na terenie województwa mazowieckiego.	Wszystkie typy projektów oprócz badań i analiz.
8.1.3	Wnioskodawca jest organizacją zrzeszającą pracodawców prowadzących działalność na terenie województwa mazowieckiego lub związkiem zawodowym zrzeszającym pracowników podmiotów prowadzących działalność na terenie województwa mazowieckiego.	Wszystkie typy projektów.
	Beneficjent w okresie realizacji projektu prowadzi biuro projektu na terenie województwa mazowieckiego.	Wszystkie typy projektów.
8.2.1	Grupę docelową projektu stanowią przedsiębiorcy posiadający siedzibę na terenie województwa mazowieckiego oraz ich pracownicy będący mieszkańcami województwa mazowieckiego w rozumieniu Kodeksu cywilnego lub zatrudnieni/wykonujący pracę na terenie województwa mazowieckiego.	Staże i szkolenia praktyczne dla pracowników przedsiębiorstw w jednostkach naukowych i pracowników naukowych w przedsiębiorstwach.
	Grupę docelową projektu stanowią uczelnie z terenu woj. mazowieckiego oraz ich pracownicy naukowcy i naukowo-dydaktyczni oraz jednostki naukowe z terenu woj. mazowieckiego i ich pracownicy naukowcy w rozumieniu ustawy z dnia 25.07.1985 r. o jednostkach badawczo-rozwojowych (Dz.U. z 2001 r. Nr 33, poz. 388, z późn. zm.).	✓ Staże i szkolenia praktyczne dla pracowników przedsiębiorstw w jednostkach naukowych i pracowników naukowych w przedsiębiorstwach, ✓ promocja idei przedsiębiorczości akademickiej, ✓ szkolenia i doradztwo dla pracowników naukowych.
	Grupę docelową projektu stanowią doktoranci, absolwenci uczelni (w okresie 12 miesięcy od daty ukończenia studiów) i studenci w rozumieniu ustawy z dnia 27.07.2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365, z późn. zm.), uczelni prowadzących studia wyższe na terenie województwa mazowieckiego.	✓ Szkolenia i doradztwo dla pracowników naukowych, ✓ stypendia naukowe dla doktorantów.

¹¹ Pełne nazwy wszystkich typów projektów znajdują się w opisie poddziałań/działań dla Priorytetu VIII w dalszej części niniejszej broszury.

Tabela 4. Kryteria dostępu w Priorytecie IX wg Planu działania na 2009 r.

Działanie	Kryterium dostępu	Typy projektów ¹²
9.1.1	Grupę docelową w projekcie stanowią: dzieci w wieku przedszkolnym (3-5 lat), rodzice dzieci w wieku przedszkolnym (3-5 lat), przedszkola oraz inne formy wychowania przedszkolnego z terenu województwa mazowieckiego. Wnioskodawca zapewnia minimalny 1,5% wkład własny.	Wszystkie typy projektów.
9.1.2	Projekt jest realizowany przez beneficjenta będącego: ✓ organem prowadzącym daną szkołę lub placówkę oświatową, ✓ innym podmiotem, takim jak: organizacją pozarządową, osobą prawną i fizyczną prowadzącą statutową działalność w zakresie oświaty i wychowania, pod warunkiem realizacji projektów w partnerstwie z organem prowadzącym szkoły i placówki oświatowe. Grupę docelową w projekcie stanowią: nauczyciele i pracownicy dydaktyczni szkół i placówek oświatowych oraz kadra administracyjna i zarządzająca oświatą, organy prowadzące szkoły i placówki oświatowe realizujące kształcenie ogólne (z wyłączeniem szkół dla dorosłych), uczniowie szkół prowadzących kształcenie ogólne (z wyłączeniem słuchaczy szkół dla dorosłych) oraz osoby, które przedwcześnie opuściły system oświaty z terenu województwa mazowieckiego. Wnioskodawca zapewnia minimalny 3% wkład własny.	Wszystkie typy projektów.
9.2	Projekt jest realizowany przez beneficjenta będącego: ✓ organem prowadzącym daną szkołę lub placówkę oświatową, ✓ innym podmiotem, takim jak: organizacją pozarządową, osobą prawną i fizyczną prowadzącą statutową działalność w zakresie oświaty i wychowania, pod warunkiem realizacji projektów w partnerstwie z organem prowadzącym szkoły i placówki oświatowe. Grupę docelową w projekcie stanowią: nauczyciele i pracownicy dydaktyczni szkół i placówek oświatowych oraz kadra administracyjna i zarządzająca oświatą, organy prowadzące szkoły i placówki oświatowe realizujące kształcenie zawodowe (z wyłączeniem szkół dla dorosłych), uczniowie szkół prowadzących kształcenie zawodowe (z wyłączeniem słuchaczy szkół dla dorosłych) partnerzy społeczno – gospodarczy i pracodawcy z terenu województwa mazowieckiego. Wnioskodawca zapewnia minimalny 12,75% wkład własny.	Wszystkie typy projektów.
9.3	Projekt jest realizowany przez beneficjenta będącego: ✓ organem prowadzącym daną szkołę lub placówkę oświatową, ✓ innym podmiotem, takim jak: organizacją pozarządową, osobą prawną i fizyczną prowadzącą statutową działalność w zakresie oświaty i wychowania, pod warunkiem realizacji projektów w partnerstwie z organem prowadzącym szkoły i placówki oświatowe.	Wszystkie typy projektów.

¹² Pełne nazwy wszystkich typów projektów znajdują się w opisie poddziałań/działań dla Priorytetu IX w dalszej części niniejszej broszury.

9.4	Grupę docelową w projekcie stanowią nauczyciele i pracownicy dydaktyczni szkół i placówek oświatowych oraz kadra administracyjna i zarządzająca oświatą, zatrudniona w placówkach z terenu województwa mazowieckiego.	Wszystkie typy projektów <u>za wyjątkiem</u> projektów dotyczących programów przekwalifikowania nauczycieli szkolnych w związku ze zmieniającą się sytuacją demograficzną (niż szkolny) w kierunku kształcenia ustawicznego (osób dorosłych).
9.5	Grupę docelową w projekcie stanowią: mieszkańcy gmin wiejskich, miejsko-wiejskich oraz miast do 25 tys. mieszkańców, społeczności lokalne i podmioty działające na obszarach wiejskich na rzecz przeciwdziałania ich marginalizacji i zapewnienia ich odpowiedniego rozwoju, aktywnie działające na obszarach wiejskich na rzecz rozwoju edukacji na terenach wiejskich i podnoszenia poziomu wykształcenia mieszkańców obszarów wiejskich z terenu województwa mazowieckiego. Maksymalny okres realizacji projektu wynosi 12 miesięcy. Beneficjent prowadzi działalność na obszarze terytorialnym objętym realizacją projektu. Projekt realizowany przez beneficjenta, który w okresie minimum 6 miesięcy przed przystąpieniem do projektu realizował swoje działania na terenie, na którym realizowany będzie projekt.	Wszystkie typy projektów.

2.5.3. Ocena merytoryczna projektu

Ocenie merytorycznej podlega każdy wniosek o dofinansowanie projektu, który uzyskał pozytywny wynik oceny formalnej.

Ocena merytoryczna wniosku przeprowadzana jest w oparciu o:

- ogólne kryteria merytoryczne,
- kryteria horyzontalne,
- kryteria strategiczne.

Kryteria merytoryczne dotyczą ogólnych zasad odnoszących się do treści wniosku, wiarygodności i zdolności projektodawcy do podjęcia realizacji projektu oraz zasad finansowania projektów w ramach PO KL. Ogólne kryteria merytoryczne mają charakter uniwersalny, tj. odnoszą się do wszystkich projektów realizowanych w ramach Programu.

Projekty konkursowe oceniane są na podstawie kryteriów merytorycznych w skali punktowej zgodnej z Kartą oceny merytorycznej (dostępnej wraz z dokumentacją konkursową na stronie internetowej MJWPU). Maksymalna liczba punktów, które może uzyskać projekt wynosi 100. Spełnienie przez wniosek kryteriów w minimalnym zakresie oznacza uzyskanie 60 punktów łącznie oraz minimum 60% punktów w każdym z niżej przedstawionych rodzajów kryteriów.

Ogólne kryteria merytoryczne

Ogólne kryteria merytoryczne pozwalają na ocenę „sedna” projektu. Na tym etapie sprawdzeniu podlega zarówno jakość projektu jak i zdolność Wnioskodawcy do jego realizacji. Podczas oceny tego elementu można uzyskać łącznie 100 punktów.

Do kryteriów merytorycznych zaliczamy:

- ✓ **Uzasadnienie potrzeby realizacji projektu.** Projekt powinien wynikać z rzeczywistych potrzeb grupy docelowej. Określenie tych potrzeb, a w konsekwencji zaplanowanie odpowiednich działań, które mają być odpowiedzią na te potrzeby, jest kluczowym czynnikiem powodzenia projektu. W tym miejscu należy również wskazać cel główny i cele szczegółowe projektu oraz odnieść je do celów PO KL, Planu działania oraz innych kluczowych dla regionu dokumentów (np. Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2020 roku). Warto wskazać, w jaki sposób dokonano określenia celów, wyboru grupy docelowej oraz skąd pochodzi wiedza na temat jej potrzeb (np. z wywiadów osobistych, kwestionariuszy wypełnionych przez potencjalnych uczestników badających ich potrzeby i problemy). Za prawidłowość w/w elementów można otrzymać do 20 punktów.
- ✓ **Grupa docelowa projektu.** Opis grupy docelowej, jej dobór i uzasadnienie powinien pozwalać jednoznacznie stwierdzić, czy projekt jest skierowany do grupy kwalifikującej się do otrzymania pomocy zgodnie z zapisami w PO KL i jego szczegółowym opisie, a także dokumentacji konkursowej. Należy dokładnie wskazać, w jaki sposób i w oparciu o jakie kryteria zostanie przeprowadzona rekrutacja uczestników projektu, w tym m.in. przy uwzględnieniu zasady równości płci, szans na lokalnym rynku pracy. Właściwe podejście do tego elementu to szansa otrzymania kolejnych 15 punktów (kryterium nie dotyczy projektów badawczych i informacyjno-promocyjnych).
- ✓ **Działania.** Ten obszar oceny uwzględnia prawidłowość doboru instrumentów służących osiągnięciu celów, racjonalność harmo-

nogramu działania, opis kanałów informowania i dotarcia do grupy docelowej. Istotną kwestią jest, aby działania miały logiczny układ, były zaplanowane w spójną całość. Kolejny aspekt to tzw. wartość dodana projektu, czyli rezultaty, których uzyskanie nie byłoby możliwe, gdyby nie fakt otrzymania wsparcia ze środków publicznych na realizację projektu. Przy ocenie tej części projektu można otrzymać do 15 punktów (w przypadku projektów badawczych i informacyjno-promocyjnych – 30 punktów).

- ✓ **Rezultaty projektu.** Rezultaty, to korzyści, które osiągną dzięki projektowi jego uczestnicy. Ocenie poddawane są rezultaty projektu w odniesieniu do planowanych działań, przy uwzględnieniu ich trwałości, kompleksowości, racjonalności oraz wykonalności, a także w odniesieniu do celów pośrednich i bezpośrednich projektu. Należy zwrócić uwagę na sposób ich monitorowania oraz szczegółowo opisać metodologię ich pomiaru. Nie należy mylić rezultatów z produktami. Produkty odnoszą się do sposobów realizacji projektu i określają co będzie zrobione (np. liczba godzin szkoleniowych), natomiast rezultaty związane są z bezpośrednimi efektami projektu (np. liczba osób, które otrzymały zatrudnienie, nabyły nowe kwalifikacje, rozpoczęły działalność gospodarczą, itp.). Rezultaty powinny zostać przedstawione w podziale na „twarde” (ilościowe - np. liczba przeszkolonych osób) i „miękkie” (jakościowe - np. wzrost pewności siebie, rozwój umiejętności zarządzania czasem, itp.). Za poziom i jakość planowanych w projekcie rezultatów można otrzymać do 25 punktów.
- ✓ **Potencjał Wnioskodawcy i sposób zarządzania projektem.** Wnioskodawca poddawany jest ocenie pod względem doświadczenia w realizacji podobnych projektów, potencjału instytucjonalnego oraz posiadanych zasobów. Warto przedstawić zrealizowane w ostatnich trzech latach projekty, które są zbieżne z zakresem projektu podlegającego ocenie, opisując ich cele, wielkość grupy docelowej, okres realizacji, wartość, osiągnięte rezultaty. W obszarze potencjału finansowego, Komisja Oceny Projektów porówna wartość projektu z rocznymi przychodami za ostatni zamknięty rok obrotowy. Ponadto, weryfikacji podlega system zarządzania projektem (podział obowiązków), doświadczenie kluczowego personelu, zaplecze techniczne zapewniane przez Wnioskodawcę oraz rola partnerów w projekcie (w przypadku projektu partnerskiego). Liczba punktów, które można otrzymać za ten element to 10.
- ✓ **Wydatki projektu.** Wydatki oceniane są pod względem konieczności ich poniesienia oraz znaczenia dla realizacji celu projektu (a w konsekwencji osiągnięcia zakładanych rezultatów). Ponadto sprawdzany jest budżet projektu pod kątem prawidłowości jego sporządzenia, kwalifikowalności wydatków, w tym cross-financing oraz poziom wydatków pośrednich. Maksymalna liczba punktów w tej kategorii wynosi 15.

Przejdzie do kolejnego etapu oceny merytorycznej warunkowane jest uzyskaniem minimum 60 punktów na etapie oceny ogólnych kryteriów merytorycznych, przy czym w każdym z ocenianych kryteriów merytorycznych trzeba uzyskać minimum 60% możliwych punktów.

Ze względu na ograniczoną obszerność niniejszej publikacji, nie możemy w niej poruszyć wszystkich kwestii, które decydują o ocenie merytorycznej projektu. Dlatego, zachęcamy do lektury „**Przewodnika po kryteriach wyboru projektów (udzielania dofinansowania) w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki**”, wydane go przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego. Przewodnik wyjaśnia sposób oceny projektów prezentując bardzo szczegółowo wszystkie kryteria merytoryczne oceniane na każdym z etapów oceny. Przewodnik znajduje się na stronach MJWPU www.pokl.mazovia.eu w zakładce *Wytyczne i komunikaty MRR*.

Kryteria horyzontalne

Kryteria horyzontalne mają charakter przekrojowy, a ich weryfikacja odbywa się na etapie oceny merytorycznej. W przypadku kryteriów horyzontalnych weryfikacja odbywa się w skali „0-1” (nie spełnia - spełnia). Jeśli oceniający uzna, że zapisy projektu są niezgodne z którąkolwiek z zasad (przepisów) weryfikowanych podczas oceny merytorycznej (zgodność z prawodawstwem wspólnotowym i krajowym oraz politykami i zasadami wspólnotowymi) odnotowuje ten fakt na Karcie oceny merytorycznej. W przypadku odmiennej opinii drugiego oceniającego wiążąca i ostateczna jest opinia trzeciego oceniającego, wylosowanego przez przewodniczącego. Negatywna opinia dwóch oceniających skutkuje odrzuceniem wniosku.

Wniosek jest oceniany pod kątem następujących kryteriów horyzontalnych:

- zgodność z właściwymi politykami i zasadami wspólnotowymi (w tym polityką równych szans i koncepcją zrównoważonego rozwoju) oraz prawodawstwem wspólnotowym,
- zgodność z prawodawstwem krajowym,
- zgodność ze Szczegółowym Opisem Priorytetów PO KL.

Kryteria strategiczne

Kryteria strategiczne należą do tzw. kryteriów szczegółowych, które podlegają zdefiniowaniu w Planie działania. Dlatego, planując decyzję o ubieganiu się o środki z PO KL, warto zapoznać się z zapisami aktualnego Planu działania. Kryteria strategiczne mają charakter opcjonalny. Wnioski, które otrzymały minimum punktowe (60 pkt) na etapie oceny ogólnych kryteriów merytorycznych, a także przynajmniej 60% w poszczególnych punktach oceny merytorycznej oraz spełniają kryteria strategiczne, otrzymują premię punktową (maksymalnie 20 punktów).

Kryteria strategiczne w poszczególnych Priorytetach komponentu regionalnego PO KL

Tabela 5. Kryteria strategiczne dla działań 6.2 i 6.3 wg Planu działania na 2009 r.

Działanie	Kryterium strategiczne	Typy projektów ¹³	Waga
6.2	Grupę docelową w projekcie (w co najmniej 25%) stanowią osoby zamieszkujące w gminach wiejskich i miejsko-wiejskich oraz mieszkańcy miast do 25 tys. mieszkańców zamierzające podjąć zatrudnienie w zawodach pozarolniczych (niezwiązanych z produkcją rolną i zwierzęcą).	Wsparcie dla osób zamierzających rozpocząć działalność gospodarczą poprzez doradztwo, szkolenia, przyznanie środków finansowych na rozwój przedsiębiorczości i udzielenie wsparcia pomostowego.	7
	Grupę docelową w projekcie (w co najmniej 25%) stanowią osoby powyżej 45 roku życia oraz wsparcie w ramach projektu zostało dostosowane do specyficznych potrzeb tej grupy docelowej.	j.w.	6
	Grupę docelową w projekcie (w co najmniej 50%) stanowią kobiety (w tym zwłaszcza powracające oraz wchodzące po raz pierwszy na rynek pracy po przerwie związanej z urodzeniem i wychowywaniem dzieci).	j.w.	5
	Grupę docelową w projekcie (w co najmniej 25%) stanowią osoby poniżej 25 roku życia.	j.w.	2
6.3	Realizacja projektu w partnerstwie.	Wszystkie typy projektów.	12

Tabela 6. Kryteria strategiczne w Prioryecie VII wg Planu działania na 2009 r.

Działanie	Kryterium strategiczne	Typy projektów ¹⁴	Waga
7.2.1	Projekt zapewnia wsparcie dla tworzenia i działalności centrum integracji społecznej, klubu integracji społecznej lub zakładu aktywności zawodowej.	Wsparcie dla tworzenia i działalności podmiotów integracji społecznej.	3
	Realizacja projektu w partnerstwie instytucji publicznych i niepublicznych.	Wszystkie typy projektów.	3
	Projekt zapewnia dopasowanie wsparcia do potrzeb uczestników, określonych na podstawie przeprowadzonej w ramach projektu diagnozy potrzeb grup docelowych, na podstawie badań własnych, bądź też dostępnych analiz – zrealizowanych na tym samym poziomie co poziom wdrażania projektu (regionalnym lub lokalnym).	✓ Wsparcie dla tworzenia i działalności podmiotów integracji społecznej, ✓ kursy i szkolenia umożliwiające nabycie/podniesienie/zmianę kwalifikacji zawodowych dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, ✓ staże, subsydiowane zatrudnienie i zajęcia reintegracji zawodowej u pracodawcy, ✓ poradnictwo psychologiczne, psychospołeczne, zawodowe i inne, ✓ rozwój nowych form i metod wsparcia indywidualnego i środowiskowego na rzecz integracji zawodowej i społecznej, ✓ rozwój usług społecznych przezwyciężających indywidualne bariery w integracji społecznej, ✓ rozwijanie umiejętności i kompetencji społecznych, niezbędnych na rynku pracy).	5

¹³ Pełne nazwy wszystkich typów projektów znajdują się w opisie działań 6.2 i 6.3 w dalszej części niniejszej broszury.

¹⁴ Pełne nazwy wszystkich typów projektów znajdują się w opisie poddziałań/działania dla Priorytetu VII w dalszej części niniejszej broszury.

7.2.1	Projekt zapewnia wykorzystanie modelu usług asystenckich w zakresie aktywizacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, wypracowanego na podstawie zwalidowanych rezultatów PIW EQUAL.	✓ Wsparcie dla tworzenia i działalności podmiotów integracji społecznej, ✓ kursy i szkolenia umożliwiające nabycie/podniesienie/zmianę kwalifikacji zawodowych dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, ✓ staże, subsydiowane zatrudnienie i zajęcia reintegracji zawodowej u pracodawcy, ✓ poradnictwo psychologiczne, psychospołeczne, zawodowe i inne, ✓ rozwój nowych form i metod wsparcia indywidualnego i środowiskowego na rzecz integracji zawodowej i społecznej, ✓ rozwój usług społecznych przewyższających indywidualne bariery w integracji społecznej, ✓ rozwijanie umiejętności i kompetencji społecznych, niezbędnych na rynku pracy, ✓ wsparcie tworzenia i działalności środowiskowych instytucji aktywizujących osoby niepełnosprawne w tym zaburzone psychicznie.	5
	Grupę docelową w projekcie stanowią w co najmniej 50% osoby w wieku powyżej 45 r. życia oraz wsparcie w ramach projektu zostało dostosowane do specyficznych potrzeb tej grupy docelowej.	j.w.	4
7.2.2	Projekt zapewnia zastosowanie co najmniej trzech różnych typów usług udzielanych podmiotom ekonomii społecznej.	Wszystkie typy projektów.	10
	Beneficjentem lub partnerem w projekcie jest podmiot posiadający doświadczenie we wspieraniu inicjatyw z zakresu przedsiębiorczości społecznej.	Wszystkie typy projektów.	10
7.3	Beneficjentem projektu jest podmiot, który dotychczas nie realizował projektów współfinansowanych z funduszy strukturalnych.	Wszystkie typy projektów.	10
	Projekt zapewnia wykorzystanie modelu aktywizacji środowisk lokalnych, wypracowanego na podstawie zwalidowanych rezultatów PIW EQUAL.	Wszystkie typy projektów.	10

Tabela 7. Kryteria strategiczne w Prioryecie VIII wg Planu działania na 2009 r.

Działanie	Kryterium strategiczne	Typy projektów ¹⁵	Waga
8.1.1	Grupę docelową projektu stanowią osoby należące do grupy wiekowej 45+.	✓ Ogólne i specjalistyczne szkolenia oraz doradztwo związane ze szkoleniami dla kadr zarządzających i pracowników przedsiębiorstw, ✓ szkolenia, kursy i doradztwo zawodowe skierowane do dorosłych osób pracujących.	5

¹⁵ Pełne nazwy wszystkich typów projektów znajdują się w opisie poddziałań/działań dla Priorytetu VIII w dalszej części niniejszej broszury.

8.1.1	Grupę docelową projektu stanowią pracownicy małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) oraz kadra zarządzająca MSP.	Ogólne i specjalistyczne szkolenia oraz doradztwo związane ze szkoleniami dla kadr zarządzających i pracowników przedsiębiorstw.	4
	Grupę docelową projektu stanowią osoby z wykształceniem co najwyżej średnim.	✓ Ogólne i specjalistyczne szkolenia oraz doradztwo związane ze szkoleniami dla kadr zarządzających i pracowników przedsiębiorstw, ✓ szkolenia, kursy i doradztwo zawodowe skierowane do dorosłych osób pracujących.	3
	Projekt szkoleniowy obejmuje moduł związany z poprawą umiejętności ICT (Technologie Społeczeństwa Informacyjnego) uczestników w wieku 45+.	Ogólne i specjalistyczne szkolenia oraz doradztwo związane ze szkoleniami dla kadr zarządzających i pracowników przedsiębiorstw.	3
8.1.2	Projekt zapewnia wdrożenie modelu „e-barometr”.	✓ Wsparcie dla pracodawców przechodzących procesy adaptacyjne i modernizacyjne w tworzeniu i realizacji programów zwolnień monitorowanych, ✓ szkolenia przekwalifikowujące i usługi doradcze w zakresie wyboru nowego zawodu i zdobycia nowych umiejętności zawodowych, ✓ szkolenia i doradztwo dla przedsiębiorców wspomagające proces zmiany profilu działalności przedsiębiorstwa.	20
8.1.3	Projekt zapewnia wykorzystanie instrumentów ekonomii społecznej w upowszechnianiu idei społecznej odpowiedzialności biznesu w przedsiębiorstwach.	Promowanie społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw.	8
	Projekt zapewnia wdrożenie inicjatywy związanej z kwestią godzenia życia zawodowego z rodzinnym (np. założenie punktów opieki nad dzieckiem przy firmie).	Tworzenie sieci współpracy przez organizacje pracodawców i przedstawicielstwa pracownicze.	12
8.2.1	Projekty realizowane w partnerstwie przedsiębiorca – jednostka naukowa.	✓ Staże i szkolenia praktyczne dla pracowników przedsiębiorstw w jednostkach naukowych i pracowników naukowych w przedsiębiorstwach, ✓ promocja idei przedsiębiorczości akademickiej.	20

Tabela 8. Kryteria strategiczne w Priorytecie IX wg Planu działania na 2009 r.

Działanie	Kryterium strategiczne	Typy projektów ¹⁶	Waga
9.1.1	Projekt zakłada objęcie wychowaniem przedszkolnym dzieci nieuczęszczających w wychowaniu przedszkolnym z obszaru objętego projektem, na którym nie funkcjonuje przedszkole publiczne.	Tworzenie przedszkoli, w tym również uruchamianie innych form wychowania przedszkolnego na obszarach i w środowiskach o niskim stopniu upowszechnienia edukacji przedszkolnej (w szczególności na obszarach wiejskich).	8
	Projekt przewiduje aktywny udział rodziców w tworzeniu i organizacji przedszkola/ośrodka wychowania przedszkolnego oraz obejmuje wsparcie metodyczne dla nauczycieli pracujących w ośrodku wychowania przedszkolnego.	j.w.	4

¹⁶ Pełne nazwy wszystkich typów projektów znajdują się w opisie poddziałań/działań dla Priorytetu IX w dalszej części niniejszej broszury.

9.1.1	Realizacja projektu w partnerstwie gminy z organizacją pozarządową.	Wszystkie typy projektów.	3
	Projekt jest komplementarny z inwestycjami zrealizowanymi bądź planowanymi do realizacji finansowanymi ze źródeł wspólnotowych innych niż EFS.	✓ Tworzenie przedszkoli, w tym również uruchamianie innych form wychowania przedszkolnego, na obszarach i w środowiskach o niskim stopniu upowszechnienia edukacji przedszkolnej (w szczególności na obszarach wiejskich). ✓ Wsparcie istniejących przedszkoli, w tym również funkcjonujących innych form wychowania przedszkolnego przyczyniające się do zwiększonego uczestnictwa dzieci w wychowaniu przedszkolnym np. wsparcie dla przedszkoli i innych form wychowania przedszkolnego zagrożonych likwidacją, wydłużenie godziny pracy przedszkoli, uruchomienie dodatkowego naboru dzieci, zatrudnienie dodatkowego personelu itp.	5
9.1.2	Projekt jest realizowany na terenie gmin wiejskich, miejsko-wiejskich oraz miast do 25 tys. mieszkańców.	Wszystkie typy projektów.	8
	Projekt uwzględnia potrzeby placówek kształcenia specjalnego przy wykorzystaniu specjalistycznego sprzętu ułatwiającego kształcenie uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi zakupionego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w latach 2004-2006.	Wszystkie typy projektów.	4
	Projekt jest realizowany w szkołach lub placówkach oświatowych, w których uczniowie osiągnęli średni wynik w ramach ubiegłorocznych egzaminów zewnętrznych, niższy od średniej wojewódzkiej.	Wszystkie typy projektów.	3
	Projekt jest komplementarny z inwestycjami zrealizowanymi bądź planowanymi do realizacji finansowanymi ze źródeł wspólnotowych innych niż EFS.	Wszystkie typy projektów.	5
9.2	Realizacja projektu w partnerstwie z pracodawcami w zakresie realizacji programów rozwojowych szkół i placówek oświatowych.	Programy rozwojowe szkół i placówek oświatowych prowadzących kształcenie zawodowe w szczególności obejmujące: ✓ modernizację oferty kształcenia zawodowego i dostosowanie jej do potrzeb lokalnego i regionalnego rynku pracy, ✓ współpracę szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe z pracodawcami i instytucjami rynku pracy.	8

9.2	Projekt jest realizowany w szkołach lub placówkach oświatowych, w których uczniowie osiągnęli średni wynik w ramach ubiegłorocznych egzaminów zewnętrznych, niższy od średniej wojewódzkiej.	Programy rozwojowe szkół i placówek oświatowych prowadzących kształcenie zawodowe w szczególności obejmujące: ✓ dodatkowe zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze oraz specjalistyczne, ✓ doradztwo i opiekę pedagogiczno-psychologiczną dla uczniów zagrożonych przedwczesnym wypadnięciem z systemu oświaty.	4
	Projekt zakłada wykorzystanie specjalistycznych stanowisk do przeprowadzania zewnętrznych egzaminów zawodowych zakupionych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w latach 2004-2006.	Programy rozwojowe szkół i placówek oświatowych prowadzących kształcenie zawodowe.	3
	Projekt jest komplementarny z inwestycjami zrealizowanymi bądź planowanymi do realizacji finansowanymi ze źródeł wspólnotowych innych niż EFS.	Wszystkie typy projektów.	5
9.3	Projekt zapewnia wykorzystanie platform e-learningowych wypracowanych na podstawie zwalidowanych rezultatów PIW EQUAL.	Wsparcie dla szkół dla dorosłych, placówek kształcenia ustawicznego, praktycznego i doskonalenia zawodowego w zakresie kształcenia formalnego ukierunkowane na rozwój innowacyjnych form kształcenia ustawicznego, w tym również w formie e-learningu.	6
	Projekt zakłada wsparcie na rzecz osób po 45 roku życia.	Wszystkie typy projektów.	9
	Projekt jest komplementarny z inwestycjami zrealizowanymi bądź planowanymi do realizacji finansowanymi ze źródeł wspólnotowych innych niż EFS.	Wszystkie typy projektów.	5
9.4	Projekt zakłada przekwalifikowanie nauczycieli do kształcenia osób dorosłych.	Programy przekwalifikowania nauczycieli szkolnych w związku ze zmieniającą się sytuacją demograficzną (niż szkolny) w kierunku kształcenia ustawicznego (osób dorosłych).	3
	Projekt ma na celu podnoszenie kwalifikacji nauczycieli w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych uczniów.	✓ Studia podyplomowe i kursy kwalifikacyjne i doskonalące dla nauczycieli w zakresie zgodnym z lokalną i regionalną polityką edukacyjną. ✓ Studia wyższe oraz kursy kwalifikacyjne dla nauczycieli zainteresowanych podwyższeniem lub uzupełnieniem posiadanego wykształcenia.	3
	Projekt zakłada wsparcie na rzecz osób po 45 roku życia.	Wszystkie typy projektów.	9
	Projekt jest komplementarny z inwestycjami zrealizowanymi bądź planowanymi do realizacji finansowanymi ze źródeł wspólnotowych innych niż EFS.	Wszystkie typy projektów.	5
9.5	Realizacja projektu w partnerstwie z podmiotami posiadającymi doświadczenie w zakresie współpracy na rzecz inicjatyw edukacyjnych lub partnerstw na rzecz rozwoju.	Wszystkie typy projektów.	15

9.5	Projekt zakłada wykorzystanie centrów kształcenia na odległość na wsiach, utworzonych w ramach Działania 2.1 SPO Rozwój Zasobów Ludzkich 2004-2006.	✓ Tworzenie i wsparcie działalności inicjatyw ukierunkowanych na pobudzenie świadomości środowisk lokalnych i ich zaangażowanie w działania na rzecz rozwoju edukacji na terenach wiejskich i podnoszenia poziomu wykształcenia mieszkańców obszarów wiejskich. ✓ Projekty przyczyniające się do podnoszenia poziomu wykształcenia i kwalifikacji mieszkańców obszarów wiejskich oraz rozwoju usług edukacyjnych na tych obszarach.	5
-----	---	--	---

Wyniki oceny wniosku

Projekt może zostać przyjęty do dofinansowania, jeśli średnia arytmetyczna dokonanych ocen wynosi: minimum 60 punktów ogółem za spełnienie ogólnych kryteriów merytorycznych i jednocześnie co najmniej 60% punktów w poszczególnych punktach oceny merytorycznej (zgodnie ze wzorem Karty oceny merytorycznej). Ocena dokonana przez Komisję Oceny Projektów stanowi podstawę do ułożenia listy rankingowej (tj. listy wniosków, które podlegały ocenie merytorycznej, uszeregowanych w kolejności malejącej liczby uzyskanych punktów). Lista rankingowa wraz z protokołem z oceny jest przedkładana do zatwierdzenia właściwemu organowi lub jego upoważnionemu przedstawicielowi.

Jednakże, gdy suma wnioskowanych i zaakceptowanych wniosków przekroczy wysokość środków przeznaczonych przez IOK na dany konkurs, dofinansowanie otrzymają tylko wnioski o najwyższej liczbie punktów, znajdujące się na najwyższych pozycjach listy rankingowej. Decyzję o umieszczeniu wniosku na liście rankingowej podejmuje Komisja Oceny Projektów (KOP). Decyzja ta jest upubliczniona na stronie internetowej oraz w siedzibie Instytucji Organizującej Konkurs.

Po zatwierdzeniu listy rankingowej Wnioskodawca otrzyma pismo o:

- możliwości przyjęcia wniosku do realizacji – pismo informuje Wnioskodawcę o pozytywnym rozpatrzeniu wniosku i możliwości przyjęcia do realizacji wraz z proponowaną kwotą dofinansowania, pod warunkiem dostarczenia w podanym terminie (nie krótszym niż 5 dni od daty otrzymania pisma) wymaganych dokumentów (załączników),
- możliwości podjęcia negocjacji – pismo informuje o wyniku oceny merytorycznej a także propozycji dokonania zmian merytorycznych w treści wniosku lub/i zmian w budżecie projektu,
- pozytywnym rozpatrzeniu wniosku, ale nieprzyjęciu go do dofinansowania z powodu braku środków finansowych,

- odrzuceniu wniosku – pismo informujące Wnioskodawcę o negatywnym rozpatrzeniu wniosku wraz z podaniem przyczyny.

Pismo o wynikach konkursu wysyłane jest do Wnioskodawcy w terminie 5 dni (z możliwością wydłużenia do 10) od daty zakończenia prac KOP (w przypadku konkursów otwartych) lub 45 dni od daty zarejestrowania wniosku w Krajowym Systemie Informatycznym (w przypadku konkursów zamkniętych).

Negocjacje mogą dotyczyć zakresu merytorycznego projektu lub budżetu, w tym również wysokości kwoty dofinansowania oraz wysokości i metodologii wyliczenia kosztów pośrednich. Wnioskodawca może podjąć negocjacje z IOK, jeśli przyznano jego projektowi niższą kwotę dofinansowania ze względu na wykrycie kosztów niekwalifikowanych. Negocjacje muszą zostać podjęte w przeciągu 5 dni od otrzymania pisma informującego o tej możliwości i powinny zostać zakończone w terminie 20 dni. Mogą one być przeprowadzane pisemnie (w tym za pośrednictwem poczty elektronicznej lub ustnie na spotkaniu obu stron – Wnioskodawcy z Dyrektorem IOK). Jeśli w wyniku negocjacji projekt ulegnie zmianom, Wnioskodawca ma 5 dni od daty zakończenia negocjacji na dostarczenie do IOK skorygowanego wniosku o dofinansowanie. Jeśli strony się nie porozumieją podczas negocjacji, umowa o dofinansowanie projektu może nie zostać podpisana.

W dwóch ostatnich przypadkach (pozytywne rozpatrzenie wniosku, ale nieprzyjęcie do dofinansowania z powodu braku środków finansowych oraz odrzucenie wniosku) Wnioskodawca ma prawo do złożenia **protestu od wyników oceny wniosków**.

Wnioskodawca, którego projekt nie został wyłoniony do dofinansowania, może złożyć pisemny protest do IOK. Wniesienie protestu po terminie skutkuje jego pozostawieniem bez rozpatrzenia.

Protest jest pisemnym wystąpieniem podmiotu wnioskującego o dofinansowanie projektu o ponowne sprawdzenie zgodności złożonego wniosku z kryteriami wyboru projektów, podanymi w dokumentacji konkursowej.

Protest powinien zawierać:

- a) dane wnioskodawcy, tożsame z danymi wskazanymi we wniosku o dofinansowanie projektu,
- b) tytuł projektu i numer wniosku o dofinansowanie projektu,
- c) wskazanie, w jakim zakresie zdaniem Wnioskodawcy, ocena zgodności złożonego wniosku z kryteriami, została przeprowadzona w sposób nieprawidłowy wraz z wyczerpującym uzasadnieniem podniesionych zarzutów oraz dokumentacją mającą związek ze sprawą (np. kopia wniosku o dofinansowanie projektu, otrzymane informacje dotyczące rozpatrzenia tego wniosku), mogącą mieć wpływ na rozstrzygnięcie protestu.

Wszystkie zarzuty Wnioskodawcy powinny zostać ujęte w jednym proteście. W przypadku, jeżeli zdaniem Wnioskodawcy ocena została przeprowadzona niezgodnie z więcej niż jednym kryterium oceny, w proteście należy wskazać wszystkie te kryteria.

Protest podlega rozpatrzeniu w terminie 1 miesiąca od dnia jego otrzymania.

W przypadku negatywnego rozpatrzenia protestu Wnioskodawca może skierować wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy do Instytucji Zarządzającej PO KL. Złożenie wniosku do innej instytucji lub złożenie go po terminie skutkuje pozostawieniem wniosku bez rozpatrzenia. Wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy podlega rozpatrzeniu w terminie 1 miesiąca od dnia jego otrzymania przez Instytucję Zarządzającą PO KL.

IOK realizuje procedurę odwoławczą wniosków, które wpłynęły w odpowiedzi na dany konkurs zgodnie z ustawą z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju zmienioną ustawą z dnia 7 listopada 2008 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z wdrażaniem funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności oraz z Zasadami dokonywania wyboru projektów w ramach PO KL, stanowiących część Systemu Realizacji PO KL i z Wytycznymi Ministra Rozwoju Regionalnego w zakresie procedury odwoławczej dla wszystkich programów operacyjnych.

Po wyczerpaniu środków odwoławczych przewidzianych w systemie realizacji programu operacyjnego i po otrzymaniu informacji o negatywnym wyniku procedury odwoławczej przewidzianej w systemie realizacji programu operacyjnego wnioskodawca może w tym zakresie wnieść skargę do wojewódzkiego sądu administracyjnego¹⁷.

Wniosek, który został **pozytywnie rozpatrzony, ale nieprzyjęty do dofinansowania ze względu na brak środków finansowych** może

zostać złożony na kolejny konkurs, ale należy pamiętać, że musi on znowu przejść ocenę zarówno formalną, jak i merytoryczną.

Wnioskodawca, który otrzymał od IOK pismo informujące o przyznaniu dofinansowania na realizację projektu, w terminie określonym przez tę instytucję, a nie krótszym niż 5 dni od otrzymania ww. informacji zobowiązany jest do przedłożenia wszystkich wymaganych **dokumentów niezbędnych do umowy o dofinansowanie**. Brak wpływu tychże dokumentów oznacza rezygnację z ubiegania się o dofinansowanie.

2.5.4. Podpisanie umowy

Lista dokumentów, które mogą być wymagane przez IOK na etapie **podpisywania umowy o dofinansowanie** dla każdego z działań jest odmienna, więc należy się z nią zapoznać w regulaminie do konkretnego konkursu. Poniżej znajduje się lista najczęściej wymaganych dokumentów:

- ✓ Dokumenty określające formę prowadzonej działalności i wskazujące osoby upoważnione do reprezentowania Wnioskodawcy, czyli jeden z następujących dokumentów: odpis z KRS, wypis z właściwego rejestru, ewidencji lub inny dokument.
- ✓ W przypadku projektów partnerskich wymagana jest umowa partnerska.
- ✓ Zaświadczenie o niezaleganiu z opłacaniem składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne lub innych opłat (nie dotyczy jst).
- ✓ Zaświadczenie o niezaleganiu z uiszczaniem podatków (nie dotyczy jst).
- ✓ Oświadczenie Beneficjenta o kwalifikowalności VAT.
- ✓ Oświadczenie Beneficjenta o otwarciu wyodrębnionego rachunku bankowego na potrzeby realizacji projektu, zawierające nazwę właściciela rachunku, nazwę i adres banku oraz numer rachunku bankowego.
- ✓ Harmonogram płatności.
- ✓ Pełnomocnictwo do reprezentowania ubiegającego się o dofinansowanie (w przypadku gdy wniosek jest podpisany przez osobę/osoby nieposiadające statutowych uprawnień do reprezentowania Wnioskodawcy lub gdy uprawnionymi do podpisywania wniosku są co najmniej dwie osoby).
- ✓ Uchwała właściwego organu jednostki samorządu terytorialnego lub inny właściwy dokument organu, który: dysponuje budżetem Wnioskodawcy (zgodnie z przepisami o finansach publicznych), zatwierdza projekt lub udziela pełnomocnictwa do zatwierdzenia projektów współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego.

¹⁷ Zgodnie z art. 30b i art. 30c ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju zmienioną ustawą z dnia 7 listopada 2008 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z wdrażaniem funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności oraz zgodnie z art. 3 paragraf 3 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U Nr 153, poz. 1270, z późn. zm.).

- ✓ Oświadczenie o nieskorzystaniu z pomocy pochodzącej z innych wspólnotowych instrumentów finansowych w odniesieniu do tych samych wydatków kwalifikowanych związanych z danym projektem.
- ✓ Oświadczenie Beneficjenta o złożeniu, po podpisaniu umowy o dofinansowanie projektu, CV osób odpowiedzialnych za szkolenia i/lub doradztwo (posiadających odpowiednie wykształcenie i doświadczenie).
- ✓ CV osób odpowiedzialnych za zarządzanie projektem (kierowników projektu/koordynatorów) wraz z oświadczeniem o realizacji przez ww. osoby maksymalnie dwóch projektów.
- ✓ Oświadczenie beneficjenta zawierające informacje niezbędne do weryfikacji wyliczenia dofinansowania i wkładu prywatnego w ramach projektów objętych pomocą publiczną zgodnie z przepisami Rozporządzenia Ministra Rozwoju Regionalnego w sprawie udzielania pomocy publicznej w ramach PO KL.
- ✓ W przypadku, gdy Projektodawca jest podmiotem otrzymującym pomoc publiczną:
 - Informacja o pomocy publicznej dla podmiotów ubiegających się o pomoc inną niż pomoc *de minimis* lub pomoc *de minimis* w rolnictwie lub rybołówstwie.
 - Cross-financing¹⁸ w ramach szkolenia objętego zasadami pomocy publicznej wymaga dodatkowo przedłożenia: zaświadczenia o pomocy *de minimis* lub oświadczenie beneficjenta o nieotrzymaniu pomocy *de minimis*.
- ✓ Dokument potwierdzający spełnianie wymagań w odniesieniu do informatycznego systemu finansowo-księgowego.

2.6. DOBRE PRAKTYKI W REGIONALNYM KOMPONENCIE PO KL

2.6.1. Priorytet VII Promocja integracji społecznej

Projekt „Kreatywna kobieta” realizowany jest przez firmę Creator w ramach Poddziałania 7.2.1 Aktywizacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Firma **Creator Sp. z o.o.** zatrudnia grupę specjalistów posiadającą doświadczenie w pozyskiwaniu środków z funduszy UE i funduszy celowych, ale także w realizacji i rozliczaniu projektów. W strukturze spółki działają następujące podmioty: Centrum Kształcenia dla Dorosłych „CREATOR”, Agencja Pośrednictwa Pracy w zakresie pośrednictwa pracy na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, Agencja

Doradztwa Personalnego, Agencja Doradztwa Zawodowego oraz Biuro Projektów.

Kluczowy personel firmy Creator Sp. z o.o. był odpowiedzialny za realizację projektów i szkoleń finansowanych z: PAOW i PHARE; ZPORR działania: 2.1, 2.3, 2.4; SPO RZL działania: 1.6 i 1.2; Funduszu Pracy i PFRON (łącznie przeszkolono ok. 4000 osób).

Tytuł projektu w ramach Poddziałania 7.2.1 PO KL: **„KREATYWNA KOBIETA”**

Okres realizacji: od 1 sierpnia 2008 r. do 31 lipca 2009 r.

Głównym celem projektu jest aktywizacja zawodowa i społeczna kobiet zamieszkujących na terenie województwa mazowieckiego, które zamierzają powrócić na rynek pracy po przerwie związanej z urodzeniem i wychowaniem dziecka.

Kobiety są jedną z grup znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy. Kobiety nieaktywne zawodowo stanowią aż 52% wszystkich Polek, z czego 46% deklaruje chęć powrotu na rynek pracy. Problemy związane z ponowną aktywnością dotyczą w szczególności kobiet nieaktywnych zawodowo z powodu przerwy związanej z wychowywaniem dziecka.

Cel główny realizowany będzie poprzez osiągnięcie **celów szczegółowych** projektu:

1. zwiększenie poziomu motywacji kobiet do podjęcia zatrudnienia na stanowiskach związanych z księgowością i rozliczeniami projektów UE oraz pokrewnych dziedzinach,
2. wzrost motywacji pracodawców do zatrudniania kobiet powracających na rynek pracy,
3. zwiększenie świadomości społeczeństwa w kwestii równości szans i promowania postaw aktywnych,
4. zwiększenie umiejętności i kompetencji społecznych oraz wzrost wiary we własne możliwości uczestniczek szkolenia.

Wsparciem objęta zostanie **grupa docelowa** w postaci 75 kobiet nieaktywnych zawodowo z powodu wychowywania dziecka, zamieszkających na terenie województwa mazowieckiego (w szczególności na terenie powiatów: lipskiego, szydłowieckiego, zwolenńskiego, radomskiego, przysuskiego, białobrzeskiego, kozienickiego, grójeckiego, garwolińskiego) oraz legitymujących się minimum średnim wykształceniem.

Opis projektu: Projekt obejmuje **akcję promocyjno-informacyjną** w 9 powiatach woj. mazowieckiego z zakresu wyrównywania szans kobiet (szczególnie pragnących powrócić na rynek pracy po przerwie spowodowanej wychowywaniem dziecka) na rynku pracy oraz promowania postaw aktywnych w życiu zawodowym.

Główną część projektu stanowią **szkolenia zawodowe** (5 grup po 15 osób): „Asystent ds. rozliczeń finansowych” i/lub „Specjalista ds. rozli-

¹⁸ Patrz: przypis 5.

czeń finansowych". Pozwolą one uczestniczkom nabyć, podnieść lub zmienić kwalifikacje i kompetencje zawodowe. Szkolenia obejmują m.in. następujące tematy zajęć: podstawy prawne rachunkowości, polityka rachunkowości dotycząca funduszy strukturalnych, prawo podatkowe, dokumentacja księgowa, zasady ewidencji zdarzeń gospodarczych, prowadzenie podatkowej księgi przychodów i rozchodów, opisywanie i księgowanie dokumentów finansowych w projektach współfinansowanych ze środków UE, rozliczanie projektów finansowanych ze środków europejskich, sprawozdawczość merytoryczna i finansowa, obsługa generatora wniosków płatniczych.

Ponadto, przewidziane są również **zajęcia indywidualne i grupowe** z zakresu rozwijania umiejętności i kompetencji społecznych (indywidualne spotkania z psychologiem oraz treningi grupowe). W zakres indywidualnych spotkań z psychologiem wchodzi: diagnoza umiejętności i kompetencji społecznych, indywidualne treningi kompetencji społecznych oraz zindywidualizowany dobór metod pracy. Natomiast treningi grupowe obejmują następujące zagadnienia: komunikacja interpersonalna, asertywność, autoprezentacja, metody radzenia sobie ze stresem oraz ćwiczenia umiejętności pracy w zespole.

Szkolenia zawodowe wieńczy egzamin, po zdaniu którego uczestniczki otrzymują zaświadczenia o ukończeniu kursu i podniesieniu kwalifikacji zawodowych w obrębie zawodu asystent ds. rachunkowości.

Rezultaty twarde projektu:

- dotarcie z kampanią promocyjno-informacyjną do co najmniej 1% mieszkańców z 9 powiatów woj. mazowieckiego, objęcie szkoleniami 75 osób,
- przeprowadzenie 375 godz. indywidualnych spotkań z psychologiem,
- opracowanie diagnozy oraz przeprowadzenie treningów umiejętności i kompetencji społecznych dla 75 uczestników,
- przeprowadzenie 5 edycji warsztatów (5 grup po 15 osób) z zakresu rozwoju kompetencji społecznych i 60 godzin warsztatów,
- przeprowadzenie 900 godzin szkoleń zawodowych w ramach 5 grup,
- ukończenie szkoleń przez min. 90% uczestników projektu (68 osób).

Zakładane w projekcie rezultaty miękkie:

- wzrost poziomu umiejętności i kompetencji społecznych uczestniczek projektu,
- zwiększenie ich motywacji do aktywnego poszukiwania pracy,
- zwiększenie wiary we własne możliwości,
- podniesienie samooceny,

- wzrost w społeczeństwie postawy poszanowania zasad równości szans,
- promowanie postaw aktywnych.

Projektem **zarządzają** specjaliści zatrudnieni w firmie Creator Sp. z o.o., którzy posiadają wieloletnie doświadczenie w pozyskiwaniu środków unijnych oraz realizacji i rozliczaniu projektów współfinansowanych z funduszy UE.

2.6.2. Priorytet VIII Regionalne kadry gospodarki

Projekt realizowany przez Politechnikę Radomską w ramach Poddziałania 8.1.1 Wspieranie rozwoju kwalifikacji zawodowych i doradztwo dla przedsiębiorstw.

Politechnika Radomska im. Kazimierza Pułaskiego od 1965 r. kształci specjalistów w różnych dziedzinach naukowych m.in. technicznej i ekonomicznej, posiada doświadczenie przy realizacji projektów szkoleniowych oraz projektów współfinansowanych ze środków UE. Zrealizowała następujące projekty:

1. Partnerstwo na rzecz rozwoju - "Przedsiębiorczość w sieci - Internet szansą na wzrost konkurencyjności" - w ramach Programu Inicjatywy Wspólnotowej EQUAL Politechnika Radomska była jednym z 12 partnerów. Celem projektu był wzrost konkurencyjności mikroprzedsiębiorstw poprzez zastosowanie technologii informatycznych do podnoszenia jakości i powszechnej dostępności usług wspierających, profesjonalnego doradztwa, informacji i szkoleń.
2. "Zbadanie potencjału innowacyjnego subregionu radomskiego" - w ramach Działania 2.6 ZPORR Regionalne Strategie Innowacyjne i transfer wiedzy. Celem projektu było zbadanie poziomu potencjału innowacyjnego w subregionie radomskim (południowe Mazowsze) poprzez analizę i diagnozę stanu innowacyjności beneficjentów instytucjonalnych w regionie.

Tytuł projektu w ramach 8.1.1 PO KL: **„SZKOLENIA ZAWODOWE SPOSOBEM NA PODWYŻSZENIE UMIEJĘTNOŚCI I KWALIFIKACJI OSÓB PRACUJĄCYCH”**

Kwota wsparcia: 394 174,00 PLN

Okres realizacji projektu: od 1 października 2008 r. do 30 września 2009 r.

Celem głównym projektu jest zwiększenie i dostosowanie kwalifikacji mieszkańców regionu radomskiego w wieku produkcyjnym niemobilnym (powyżej 45 r. życia) do potrzeb gospodarki regionalnej.

Cel ogólny realizowany jest poprzez następujące **cele szczegółowe:**

- podniesienie umiejętności zawodowych kobiet i mężczyzn o niskich i zdezaktualizowanych kwalifikacjach,
- pobudzenie przedsiębiorczych postaw,

- tworzenie szans kwalifikacyjnych dla osób w wieku niemobilnym,
- zwiększenie poziomu uczestnictwa w doksztalaniu wśród osób starszych.

Grupą docelową projektu jest 66 osób pracujących w wieku powyżej 45 roku życia, które posiadają wykształcenie co najwyżej średnie i z własnej inicjatywy są zainteresowane nabyciem nowych kwalifikacji lub podwyższeniem posiadanych już umiejętności. Wybór grupy docelowej wynikał ze struktury demograficznej populacji zatrudnionych w powiecie radomskim. W wieku niemobilnym znajduje się 33% osób pracujących, przy czym 84% tej grupy posiada wykształcenie co najwyżej średnie. Osoby w wieku powyżej 45 roku życia z niskim wykształceniem są szczególnie narażone na negatywne zmiany powodowane procesami modernizacyjnymi i adaptacyjnymi w przedsiębiorstwach.

Opis projektu: Projekt przewiduje przeprowadzenie szkoleń, których tematyka została wybrana po dokładnej analizie potrzeb rynku – analizie liczby i rodzaju przedsiębiorstw działających na rynku, informacji o wakatach wysyłanych do instytucji zajmujących się rekrutacją pracowników, zapytań przedsiębiorców o możliwość przeprowadzenia szkoleń dla pracowników z proponowanej tematyki. Dzięki tym szkoleniom nastąpi zwiększenie i dostosowanie kwalifikacji mieszkańców regionu radomskiego do wymogów regionalnej gospodarki. Szkolenia podzielone są na następujące bloki tematyczne:

1. Technologia kosmetyków i produktów chemii gospodarczej.
2. Rachunkowość.
3. Mechanika i budowa maszyn.

Kompletność szkoleń w ramach tematu Technologia kosmetyków i produktów chemii gospodarczej zapewni uzupełnienie ich szkoleniami informatycznymi z zakresu grafiki komputerowej i tworzenia stron WWW (m.in. tworzenie rysunków w grafice wektorowej, obróbka obrazu, tworzenie własnych prostych stron WWW oraz witryn internetowych w edytorze).

W ramach tematu Rachunkowość beneficjenci będą mogli skorzystać z kursu dotyczącego obsługi arkusza kalkulacyjnego i baz danych, gromadzenia i prezentacji danych, realizowanego poprzez informatyczne zajęcia praktyczne.

Szkolenie dotyczące mechaniki i budowy maszyn obejmie dwa podtematy: Kurs AutoCad oraz Programowanie obrabiarek numerycznych ze sterowaniem Heidenhain iTNC530.

W projekcie założono następujące **rezultaty twarde**:

- przeszkolenie 66 osób pracujących, które nabędą nowe, uzupełnią lub podwyższą kwalifikacje i umiejętności, w tym kompetencje kluczowe,

- przeprowadzenie 910h szkoleniowych.

Wśród **rezultatów miękkich** projektu PR założyła:

- zdobycie przez uczestników teoretycznych i praktycznych umiejętności i kwalifikacji w zakresie przeprowadzonych szkoleń,
- podniesienie samoświadomości BO w zakresie potrzeby doksztalcenia,
- podniesienie samooceny, motywacji do samoksztalcenia oraz aspiracji BO,
- uświadomienie istnienia możliwości obniżania kosztów zdobywania wiedzy i podnoszenia swoich umiejętności.

Zarządzanie projektem: Nadzór merytoryczny i formalny nad projektem prowadzi Rektor Politechniki Radomskiej. Zespół projektowy stanowią: Kierownik Projektu, księgowa projektu, 2 pracowników administracyjno-organizacyjnych, osoba zajmująca się sprawami finansowo-księgowymi. Ponadto, do poszczególnych bloków szkoleniowych przyporządkowani są pracownicy obsługi, odpowiedzialni za sprawy porządkowo-organizacyjne związane z realizacją szkoleń. Nad realizacją każdego z bloków szkoleniowych czuwać będą też od strony merytorycznej koordynatorzy bloków szkoleniowych. Sporządzeniem projektów materiałów reklamowych, zajmuje się pracownik mający doświadczenie w projektowaniu i grafice komputerowej. Opiekę nad prawidłową realizacją projektu od strony prawnej pełni osoba z wykształceniem prawniczym. Kadra zaangażowana w merytoryczne przygotowanie i przeprowadzenie szkoleń to osoby z wykształceniem i doświadczeniem w poszczególnych blokach szkoleniowych.

Projektodawca posiada odpowiednie **zasoby techniczne i kadrowe** konieczne do prawidłowej realizacji projektu. Politechnika Radomska dysponuje salami dydaktycznymi (wykładowymi i szkoleniowymi), w których odbywać się będą zajęcia teoretyczne oraz laboratoriami i warsztatami, które wykorzystane zostaną do przeprowadzenia zajęć praktycznych.

2.6.3. Priorytet IX Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach

Projekt realizowany przez Stowarzyszenie Rodziców i Przyjaciół Dzieci Niepełnosprawnych „Nadzieja” w ramach Poddziałania 9.1.1 Zmniejszenie nierówności w stopniu upowszechniania edukacji przedszkolnej.

Stowarzyszenie Rodziców i Przyjaciół Dzieci Niepełnosprawnych „Nadzieja” z siedzibą w Tłuszczu (powiat wołomiński) jest organizacją pozarządową działającą na polu pomocy społecznej na rzecz dzieci niepełnosprawnych od 2005 r. Stowarzyszenie funkcjonuje przy Ośrodku Pomocy Społecznej w Tłuszczu i liczy około 40 członków, którzy są głównie rodzicami dzieci niepełnosprawnych oraz osobami niepełnosprawnymi.

Projekt „Koziołkowo małe” jest kontynuacją wcześniejszych działań, realizowanych przez Stowarzyszenie z dotacji z Fundacji PZU, Gminy Tłuszcz, powiatu wołomińskiego i Ministerstwa Sportu. Dotychczas zrealizowane projekty przeznaczone były dla osób niepełnosprawnych i mieszkańców terenów wiejskich np. „Doświadczenie świata” (30 tys. PLN), obejmujące zajęcia dla niepełnosprawnych: ceramika, fotografika, rehabilitacja ruchowa i teatr „Jeszcze nie taternik”, w ramach którego zakupiono skałę wspinaczkową (87 500 PLN), czy „Wiosna, lato, co Ty na to?” obejmujący takie zajęcia jak m.in. hipoterapia, artterapia, rehabilitacja dla osób niepełnosprawnych.

Stowarzyszenie otrzymało również dofinansowanie do 2 projektów w pilotażowych konkursach w ramach Działania 9.5 Oddolne inicjatywy edukacyjne na obszarach wiejskich ze środków PO KL:

- ✓ „Przedszkole Koziołki, ale nie matołki” dofinansowane kwotą 50 tys. PLN, mające na celu wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci z terenów wiejskich w nowo utworzonym przez Gminę Tłuszcz przedszkolu w Kozłach,
- ✓ „Świadomy rodzic korzyść dla dziecka” na kwotę 50 tys. PLN zakłada udzielanie pomocy psychologicznej, pedagogicznej i zapewnienie pracownika socjalnego dla rodziców dzieci niepełnosprawnych.

Tytuł projektu w ramach 9.1.1. PO KL: „KOZIOŁKOWO MAŁE”

Kwota wsparcia: 2 904 201,20 PLN

Okres realizacji projektu: od maja 2009 r. do września 2011 r.

Głównym celem projektu jest poszerzenie działalności przedszkola samorządowego utworzonego w roku 2008 r. o dodatkowe miejsca, w tym dla dzieci niepełnosprawnych, a także wydłużenie godzin pracy przedszkola oraz dostosowanie zajęć i budynku dla potrzeb dzieci niepełnosprawnych.

Projekt powstał w odpowiedzi na zdiagnozowany przez Stowarzyszenie problem dotyczący gminy Tłuszcz, borykającej się z brakiem miejsc w przedszkolach oraz nieprzystosowaniem istniejących przedszkoli do potrzeb dzieci chorych i niepełnosprawnych. Wśród członków Stowarzyszenia znajdują się rodzice dzieci niepełnosprawnych, które z powodu braku przedszkoli integracyjnych przebywają w domu, nie mając możliwości rozwoju i rehabilitacji.

Grupę docelową projektu, do której został on skierowany, tworzą rodzice, dzieci i pedagodzy z gminy Tłuszcz. Wsparciem objętych zostanie 54 dzieci w wieku 3-6 lat (w tym 4 niepełnosprawnych). Projekt skierowany jest też do 20 rodziców (poradnictwo specjalistów w kwestiach wychowawczych) i 4 wychowawców (szkolenia).

Liczebność grupy docelowej została dobrana ze względu na możliwości lokalowe oraz możliwości zorganizowania zajęć dodatkowych i przeprowadzenie rehabilitacji.

Opis projektu: W ramach projektu zorganizowane zostaną **zajęcia ogólnorozwojowe** w przedszkolu, które wymagają zatrudnienia dodatkowej kadry przedszkola: olifrenopedagów, wychowawców przedszkolnych, wychowawców anglojęzycznych, przedszkolnych babci, logopedy, oraz pomocy kucharza. Czas pracy przedszkola zostanie wydłużony i będzie ono funkcjonowało w godzinach: 8.00-18.00. Ponadto, zakupiony zostanie sprzęt do realizacji zadań ogólnorozwojowych oraz przebranie-maskotka ułatwiająca dzieciom adaptację w przedszkolu. Projekt przewiduje także sfinansowanie **zajęć dodatkowych** takich jak: rytmika, taniec, zajęcia z ekologiem, psychologiem i pedagogiem. Do tych zajęć zostanie również zatrudniona kadra z projektu oraz zakupiony potrzebny sprzęt. Planowane są także **tęczowe warsztaty plastyczne**, obejmujące cykl zajęć rozwijających manualne zdolności u dzieci. Do realizacji tego działania zatrudniony zostanie instruktor artterapii oraz zakupione zostaną materiały plastyczne. W projekcie planowana jest też **rehabilitacja w przedszkolu**. Przeprowadzone zostaną zajęcia z rehabilitantem zatrudnionym na etat. Ponadto, zakupiony zostanie sprzęt rehabilitacyjny i wykonany podjazd. Kolejnym zadaniem w projekcie jest **hipoterapia**, szczególnie skierowana do dzieci niepełnosprawnych (zakupiony zostanie kucyk, oprzyrządowanie i bryczka). Projekt przewiduje także zorganizowanie **uroczystości choinkowych**, a także **balu karnawałowego**. Przeprowadzony zostanie również **przegląd grup teatralnych i muzycznych** z innych przedszkoli, a co miesiąc dzieci będą mogły obejrzeć **przedstawienia i koncerty edukacyjne**, zorganizowane przez agencję artystyczną, oraz wybrać się na **wycieczkę edukacyjną** w atrakcyjne miejsca. Dla dzieci i rodziców zorganizowany zostanie **piknik rodzinny** z orkiestrą, zabawami i poczęstunkiem. Rodzice będą mogli uczestniczyć w **uniwersytecie mądrego rodzica**, w ramach którego odbędą się spotkania z psychologiem, rehabilitantem i pediatrą, natomiast pedagodzy zaproszeni zostaną do wzięcia udziału w **uniwersytecie mądrego pedagoga**.

Rezultaty twarde:

- powstanie 1 przedszkola integracyjnego w Gminie Tłuszcz,
- 54 dzieci skorzysta z zajęć w przedszkolu,
- 20 rodziców skorzysta z pomocy specjalistów,
- 4 pedagogów skorzysta ze szkoleń specjalistycznych,
- zakup 1 konia,
- wydłużenie pracy przedszkola do 10 godzin dziennie,
- zatrudnienie logopedy, psychologa, pedagoga, pielęgniarki.

Rezultaty miękkie:

- podniesienie świadomości rodziców i opiekunów w zakresie wagi edukacji przedszkolnej,
- uświadomienie korzyści płynącej z wczesnej edukacji i rehabilitacji,

- zwiększenie dostępu do edukacji przedszkolnej,
- wyrównanie szans edukacyjnych dzieci,
- integracja społeczna,
- zawiązanie współpracy Stowarzyszenia i gminy.

Zarządzaniem projektem zajmie się koordynator i asystent, których wspomogą dodatkowo: specjalista do spraw zamówień publicznych i pracownik biura. Do monitoringu i ewaluacji za-

trudniony zostanie specjalista, który sporządzi i opracuje raport ewaluacyjny.

Stowarzyszenie ma doświadczenie w realizacji projektów, a jego pracownicy legitymują się dyplomami i certyfikatami ukończonych szkoleń o tematyce związanej z zarządzaniem projektami współfinansowanymi z EFS. Ponadto, partnerem projektu jest Gmina Tłuszcz, która bardzo skutecznie pozyskiwała środki w poprzednim okresie finansowania. Gmina zabezpiecza realizację umowy, wkład własny do projektu oraz budynek i plac zabaw.





3. SZCZEGÓŁOWE INFORMACJE NA TEMAT PRIORYTETÓW REGIONALNEGO PO KL

Priorytet VI Rynek pracy otwarty dla wszystkich

DZIAŁANIE	6.2 Wsparcie oraz promocja przedsiębiorczości i samozatrudnienia – projekty KONKURSOWE
CEL	Celem działania jest promocja oraz wspieranie inicjatyw i rozwiązań zmierzających do tworzenia nowych miejsc pracy oraz budowy postaw kreatywnych, służących rozwojowi przedsiębiorczości i samozatrudnienia.
RODZAJ DOTACJI	Bezwrotne wsparcie finansowe.
TYPY PROJEKTÓW	1. Pomoc dla osób planujących rozpoczęcie działalności gospodarczej (w tym tworzenie spółdzielni socjalnych) w formie: • doradztwa oraz szkoleń umożliwiających przyswojenie wiedzy z zakresu zakładania oraz prowadzenia działalności gospodarczej, • przyznania środków finansowych na rozwój przedsiębiorczości do wysokości 40 tys. PLN, • wsparcia pomostowego do 6/12 miesięcy od dnia założenia działalności gospodarczej (wyплаты miesięczne). 2. Promocją przedsiębiorczości i samozatrudnienia w kampaniach informacyjnych. 3. Upowszechniania dobrych praktyk z obszaru przedsiębiorczości i samozatrudnienia.
WNIOSKODAWCY	Wszystkie podmioty - z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych). Wszystkie podmioty, które posiadają udokumentowane doświadczenie z zakresu realizacji projektów dotyczących promocji przedsiębiorczości lub ekonomii społecznej.
GRUPY DOCELOWE PROJEKTÓW	Osoby, które zamierzają rozpocząć działalność gospodarczą, a w przeciągu ostatniego roku nie posiadały zarejestrowanej działalności gospodarczej, w tym w szczególności: ✓ osoby bez zatrudnienia z gmin wiejskich, miejsko-wiejskich oraz mieszkańcy miast do 25 tys. mieszkańców zamierzający podjąć zatrudnienie w obszarach niezwiązanych z produkcją roślinną i/lub zwierzęcą, ✓ pozostający bez pracy przez kolejne 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, ✓ kobiety, w szczególności powracające na rynek pracy po okresie poświęconym na wychowanie dziecka, ✓ osoby do 25 lub po 45 roku życia, ✓ osoby niepełnosprawne.
MIN./MAKS. WARTOŚĆ PROJEKTU	Minimalna wartość projektu - 50 tys. PLN.
WKŁAD WŁASNY	Do określenia przez IP. W przypadku wystąpienia pomocy publicznej wysokość wkładu prywatnego zależy od jej intensywności.
TRYB NABORU	Konkursowy.

MIEJSCE SKŁADANIA WNIOSKU	Mazowiecka Jednostka Wdrażania Programów Unijnych, ul. Jagiellońska 74, 03-301 Warszawa.
CROSS-FINANCING	Do 10% kosztów kwalifikowanych.
ZWRÓĆ UWAGĘ!	1. Należy zwrócić uwagę na udokumentowanie doświadczenie Wnioskodawcy w realizacji podobnych projektów. 2. Ważnym jest, aby projekt składał się z uzupełniających działań, tj. szkoleń, doradztwa oraz wsparcia finansowego dla osób rozpoczynających działalność gospodarczą w ramach projektu.

DZIAŁANIE	6.3 Inicjatywy lokalne na rzecz podnoszenia poziomu aktywności zawodowej na obszarach wiejskich – projekty konkursowe
CEL	Podniesienie zdolności do zatrudniania oraz mobilności przestrzennej i zawodowej osób zamieszkujących na obszarach wiejskich poprzez przygotowanie ich do pracy w zawodach pozarolniczych oraz wykorzystywania szans związanych z powstawaniem nowych miejsc pracy na obszarach wiejskich.
RODZAJ DOTACJI	Bezwrotne wsparcie finansowe.
TYPY PROJEKTÓW	1. Aktywizacja zawodowa mieszkańców obszarów wiejskich. 2. Poprawa zdolności do zatrudnienia oraz rozwoju usług aktywizacyjnych. 3. Wsparcie lokalnych inicjatyw informacyjnych, szkoleniowych, doradczych promujących aktywność zawodową na poziomie lokalnym. 4. Rozwój dialogu, partnerstwa publiczno-społecznego na rzecz rozwoju kapitału ludzkiego na poziomie lokalnym.
WNIOSKODAWCY	Wszystkie podmioty – z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych).
GRUPY DOCELOWE PROJEKTÓW	1. Mieszkańcy gmin wiejskich, gmin miejsko-wiejskich oraz miast do 25 tys. mieszkańców. 2. Społeczności lokalne aktywnie działające na obszarach wiejskich rzecz aktywizacji ich mieszkańców. 3. Podmioty działające na obszarach wiejskich na rzecz aktywizacji ich obywateli.
MIN./MAKS. WARTOŚĆ PROJEKTU	Maksymalna wartość projektu – 50 tys. PLN.
WKŁAD WŁASNY	Do określenia przez IP.
TRYB NABORU	Konkursowy.
MIEJSCE SKŁADANIA WNIOSKU	Mazowiecka Jednostka Wdrażania Programów Unijnych, ul. Jagiellońska 74, 03-301 Warszawa.
CROSS-FINANCING	Do 10% kosztów kwalifikowanych.
ZWRÓĆ UWAGĘ!	Maksymalna wartość projektu nie może przekroczyć 50 tys. PLN.

Priorytet VII Promocja integracji społecznej

DZIAŁANIE	7.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji – PROJEKTY SYSTEMOWE
PODDZIAŁANIE	7.1.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej - projekty systemowe.
CEL	Rozwijanie aktywnych form integracji społecznej i umożliwianie dostępu do nich osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym, oraz poprawa skuteczności funkcjonowania instytucji pomocy społecznej w regionie.
TYPY PROJEKTÓW	Rozwój form aktywnej integracji oraz upowszechnianie aktywnej integracji i pracy socjalnej.
WNIOSKODAWCY	Ośrodki pomocy społecznej z województwa mazowieckiego.
GRUPY DOCELOWE	- Osoby korzystające ze świadczeń pomocy społecznej, które jednocześnie nie pracują i są w wieku aktywności zawodowej, w szczególności należące do jednej (lub kilku) z poniższych grup: - osoby po zwolnieniu z zakładu karnego lub innej jednostki penitencjarnej (do 12 miesięcy od jej opuszczenia), - osoby bezdomne, - osoby długotrwale bezrobotne, - osoby niepełnosprawne, w tym z zaburzeniami psychicznymi (warunkiem zakwalifikowania jako uczestnika projektu jest złożenie oświadczenia o dotychczasowym nieskorzystaniu z tej samej formy wsparcia w ramach projektów realizowanych w Działaniu 1.3 PO KL <i>Ogólnopolskie Programy integracji i aktywizacji zawodowej</i>), - osoby uzależnione od alkoholu lub innych środków odurzających, poddające się procesowi leczenia lub w okresie do 1 roku od jego zakończenia, - osoby nieaktywne zawodowo z uwagi na opiekę nad dziećmi lub innymi osobami zależnymi. - Młodzież w wieku 15–25 lat zagrożona wykluczeniem społecznym (warunkiem zakwalifikowania jako uczestnika projektu jest złożenie oświadczenia o dotychczasowym nieskorzystaniu z tej samej formy wsparcia w ramach projektów realizowanych w Działaniu 1.3 PO KL <i>Ogólnopolskie Programy integracji i aktywizacji zawodowej</i>). - Otoczenie osób wykluczonych społecznie (w zakresie programów aktywności lokalnej i wsparcia środowiskowego).
MIN/MAX. WARTOŚĆ PROJEKTU	Minimum 50 tys. PLN – jeżeli IP nie określi inaczej.
TRYB NABORU	Systemowy.
CROSS-FINANCING⁹	Do 15% kosztów kwalifikowanych.
ZWRÓĆ UWAGĘ!	- Beneficjentami Poddziałania mogą być wyłącznie ośrodki pomocy społecznej z terenu woj. mazowieckiego. - Wsparcie realizowane zgodnie z „Zasadami przygotowania, realizacji i rozliczania projektów systemowych Ośrodków Pomocy Społecznej, Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie oraz Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013”.

¹⁹ Patrz: przypis 5.

DZIAŁANIE	7.1 Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji – PROJEKTY SYSTEMOWE
PODDZIAŁANIE	7.1.2 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez powiatowe centra pomocy rodzinie – <i>projekty systemowe</i>
CEL	Rozwijanie aktywnych form integracji społecznej i umożliwianie dostępu do nich osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym, oraz poprawa skuteczności funkcjonowania instytucji pomocy społecznej w regionie.
TYPY PROJEKTÓW	Rozwój form aktywnej integracji oraz upowszechnianie aktywnej integracji i pracy socjalnej.
WNIOSKODAWCY	Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie w województwie mazowieckim.
GRUPY DOCELOWE	- Osoby korzystające ze świadczeń pomocy społecznej, które jednocześnie nie pracują i są w wieku aktywności zawodowej, w szczególności należące do jednej (lub kilku) z poniższych grup: - osoby niepełnosprawne, w tym z zaburzeniami psychicznymi (warunkiem zakwalifikowania jako uczestnika projektu jest złożenie oświadczenia o dotychczasowym nieskorzystaniu z tej samej formy wsparcia w ramach projektów realizowanych w Działaniu 1.3 PO KL <i>Ogólnopolskie Programy integracji i aktywizacji zawodowej</i>), - uchodźcy, cudzoziemcy posiadający zgodę na pobyt tolerowany, oraz cudzoziemcy posiadający zezwolenie na osiedlenie się, zezwolenie na zamieszkanie na czas oznaczony, zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego WE lub objęci ochroną uzupełniającą, mający trudności z integracją zawodową i społeczną, - osoby opuszczające rodziny zastępcze, placówki opiekuńczo-wychowawcze oraz placówki, o których mowa w art. 88 ustawy o pomocy społecznej, mające trudności z integracją zawodową i społeczną. - Otoczenie osób wykluczonych społecznie (w zakresie programów aktywności lokalnej, wsparcia działań na rzecz integracji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych oraz wsparcia środowiskowego).
MIN/MAX. WARTOŚĆ PROJEKTU	Minimum 50 tys. PLN – jeżeli IP nie określi inaczej.
TRYB NABORU	Systemowy.
CROSS-FINANCING	Do 15% kosztów kwalifikowanych.
ZWRÓĆ UWAGĘ!	- Wsparcie przeznaczone wyłącznie dla Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie na Mazowszu. - Wsparcie realizowane zgodnie z „Zasadami przygotowania, realizacji i rozliczania projektów systemowych Ośrodków Pomocy Społecznej, Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie oraz Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013”.

DZIAŁANIE	7.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji – PROJEKTY SYSTEMOWE
PODDZIAŁANIE	7.1.3 Podnoszenie kwalifikacji kadr pomocy i integracji społecznej – projekty systemowe
CEL	Rozwijanie aktywnych form integracji społecznej i umożliwianie dostępu do nich osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym, oraz poprawa skuteczności funkcjonowania instytucji pomocy społecznej w regionie.
TYPY PROJEKTÓW	Szkolenia oraz specjalistyczne doradztwo dla kadr instytucji pomocy społecznej, działających na terenie regionu, powiązane bezpośrednio z potrzebami oraz ze specyfiką realizowanych zadań.
WNIOSKODAWCY	Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej.
GRUPY DOCELOWE	1. Pracownicy i wolontariusze regionalnych ośrodków polityki społecznej. 2. Pracownicy i wolontariusze ośrodków pomocy społecznej i powiatowych centrów pomocy rodzinie. 3. Pracownicy samorządu terytorialnego, bezpośrednio obsługujący gminne i powiatowe jednostki organizacyjne pomocy społecznej w zakresie realizacji ich zadań (np. pracownicy księgowości). 4. Pracownicy i wolontariusze innych jednostek organizacyjnych pomocy społecznej oraz instytucji pomocy i integracji społecznej realizujący działania w zakresie aktywnej integracji. 5. Pracownicy publicznych służb zatrudnienia (w zakresie wspólnych działań partnerskich).
MIN/MAX. WARTOŚĆ PROJEKTU	Minimum 50 tys. PLN – jeżeli IP nie określi inaczej.
TRYB NABORU	Systemowy.
CROSS-FINANCING	Do 15% kosztów kwalifikowanych.
ZWRÓĆ UWAGĘ!	Wsparcie realizowane zgodnie z „Zasadami przygotowania, realizacji i rozliczania projektów systemowych Ośrodków Pomocy Społecznej, Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie oraz Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013”.

DZIAŁANIE	7.2 Przeciwdziałanie wykluczeniu i wzmocnienie sektora ekonomii społecznej
PODDZIAŁANIE	7.2.1 Aktywizacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym – PROJEKTY KONKURSOWE
CEL	Poprawa dostępu do zatrudnienia osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym.
RODZAJ DOTACJI	Bezzwrotne wsparcie finansowe.

TYPY PROJEKTÓW	1. Kursy i szkolenia umożliwiające nabycie, podnoszenie lub zmianę kwalifikacji zawodowych dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. 2. Staże, subsydiowane zatrudnienie oraz zajęcia reintegracji zawodowej u pracodawcy. 3. Poradnictwo psychologiczne i zawodowe sprzyjające integracji społecznej i zawodowej. 4. Rozwój nowych form i metod wsparcia indywidualnego i środowiskowego na rzecz integracji społecznej i zawodowej (np. trening pracy). 5. Rozwój umiejętności i kompetencji społecznych niezbędnych na rynku pracy. 6. Tworzenie i wsparcie instytucji aktywizujących osoby niepełnosprawne, w tym z zaburzeniami psychicznymi. 7. Tworzenie i wsparcie pozaszkolnych form edukacji młodzieży (np. świetlice środowiskowe) połączonych z realizacją działań w zakresie reintegracji zawodowej i społecznej. 8. Organizacja akcji i kampanii promocyjno-informacyjnych dotyczących m.in. aktywności zawodowej, przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu. 9. Wsparcie dla tworzenia podmiotów integracji społecznej (np. zakładów integracji zawodowej).
WNIOSKODAWCY	Wszystkie podmioty – z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych).
GRUPY DOCELOWE PROJEKTÓW	1. Długotrwale bezrobotni oraz osoby niezatrudnione, korzystające ze świadczeń pomocy społecznej. 2. Niepracujący z racji opieki nad dzieckiem lub inną osobą zależną. 3. Osoby niepełnosprawne, w tym z zaburzeniem psychicznym. 4. Osoby po pięćdziesiątym roku życia (50+). 5. Osoby powracające na rynek pracy po urlopie macierzyńskim lub wychowawczym. 6. Młodzież (15-25 lat) zagrożona wykluczeniem społecznym. 7. Bezdomni. 8. Uchodźcy oraz cudzoziemcy, członkowie mniejszości narodowych i etnicznych. 9. Osoby opuszczające rodziny zastępcze, placówki opiekuńczo-wychowawcze. 10. Osoby po zwolnieniu z więzienia lub innej jednostki penitencjarnej, uzależnieni od alkoholu, narkotyków oraz innych środków odurzających.
MIN./MAKS. WARTOŚĆ PROJEKTU	Minimum 50 tys. PLN – jeżeli IP nie określi inaczej.
WKŁAD WŁASNY	Do określenia przez IP. W przypadku wystąpienia pomocy publicznej wysokość wkładu prywatnego zależy od jej intensywności.
TRYB NABORU	Konkursowy.
MIEJSCE SKŁADANIA WNIOSKU	Mazowiecka Jednostka Wdrażania Programów Unijnych, ul. Jagiellońska 74, 03-301 Warszawa.
CROSS-FINANCING	Do 15% kosztów kwalifikowanych

DZIAŁANIE	7.2 Przeciwdziałanie wykluczeniu i wzmocnienie sektora ekonomii społecznej
PODDZIAŁANIE	7.2.2 Wsparcie ekonomii społecznej – projekty konkursowe
CEL	Rozwijanie sektora ekonomii społecznej.
RODZAJ DOTACJI	Bezzwrotne wsparcie finansowe.
TYPY PROJEKTÓW	Wsparcie finansowe dla utworzenia i funkcjonowania instytucji otoczenia sektora ekonomii społecznej, świadczących następujące usługi: ✓ usługi prawne, księgowe, marketingowe, doradztwo finansowe, ✓ doradztwo (indywidualne i grupowe) oraz szkolenia umożliwiające uzyskanie wiedzy i umiejętności potrzebnych do założenia i prowadzenia działalności w sektorze ekonomii społecznej, ✓ rozwój partnerstwa lokalnego na rzecz rozwoju ekonomii społecznej, ✓ promocję ekonomii społecznej i zatrudnienia w sektorze ekonomii społecznej.
WNIOSKODAWCY	Wszystkie podmioty – z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych).
GRUPY DOCELOWE PROJEKTÓW	1. Podmioty ekonomii społecznej. 2. Instytucje rynku pracy oraz pomocy i integracji społecznej (w zakresie projektów promocyjnych i partnerskich). 3. Osoby fizyczne (w zakresie doradztwa i szkoleń na temat zakładania i/lub prowadzenia działalności w sektorze ekonomii społecznej).
MIN./MAKS. WARTOŚĆ PROJEKTU	Minimum 50 tys. PLN – jeśli IP nie zdecyduje inaczej.
WKŁAD WŁASNY	Do określenia przez IP. W przypadku wystąpienia pomocy publicznej wysokość wkładu prywatnego zależy od jej intensywności.
TRYB NABORU	Konkursowy.
MIEJSCE SKŁADANIA WNIOSKU	Mazowiecka Jednostka Wdrażania Programów Unijnych, ul. Jagiellońska 74, 03-301 Warszawa.
CROSS-FINANCING	Do 15% kosztów kwalifikowanych.

DZIAŁANIE	7.3 Inicjatywy lokalne na rzecz aktywnej integracji
CEL	Wsparcie dla rozwoju inicjatyw na rzecz aktywizacji i integracji społeczności lokalnych, przyczyniające się do realizacji strategii rozwoju kapitału ludzkiego na terenach wiejskich.
RODZAJ DOTACJI	Bezzwrotne wsparcie finansowe.
TYPY PROJEKTÓW	1. Projekty przyczyniające się do integracji społecznej mieszkańców obszarów wiejskich (z wyłączeniem instrumentów objętych zasadami pomocy publicznej). 2. Wsparcie inicjatyw lokalnych o charakterze informacyjnym, szkoleniowym i promocyjnym (np. w formie szkoleń, spotkań, seminariów) mających na celu przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu mieszkańców obszarów wiejskich. 3. Rozwój dialogu, partnerstwa publiczno-społecznego i współpracy na rzecz rozwoju zasobów ludzkich na poziomie lokalnym.
WNIOSKODAWCY	Wszystkie podmioty – z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie odrębnych przepisów).
GRUPY DOCELOWE PROJEKTÓW	1. Mieszkańcy gmin wiejskich, miejsko-wiejskich oraz miast do 25 tys. mieszkańców. 2. Społeczności lokalne aktywnie działające na obszarach wiejskich na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu mieszkańców tych obszarów. 3. Podmioty działające na obszarach wiejskich na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu mieszkańców tych obszarów.
MIN./MAKS. WARTOŚĆ PROJEKTU	Maksymalna wartość projektu - 50 tys. PLN.
WKŁAD WŁASNY	Do określenia przez IP.
TRYB NABORU	Konkursowy.
MIEJSCE SKŁADANIA WNIOSKU	Mazowiecka Jednostka Wdrażania Programów Unijnych, ul. Jagiellońska 74, 03-301 Warszawa.
CROSS-FINANCING	Do 15% kosztów kwalifikowanych.

Priorytet VIII Regionalne kadry gospodarki

48

DZIAŁANIE	8.1 Rozwój pracowników i przedsiębiorstw w regionie
PODDZIAŁANIE	8.1.1 Wspieranie rozwoju kwalifikacji zawodowych i doradztwo dla przedsiębiorstw – projekty konkursowe
CEL	Podniesienie i dostosowanie kwalifikacji i umiejętności osób pracujących do potrzeb regionalnej gospodarki.
RODZAJ DOTACJI	Bezwrotne wsparcie finansowe.
TYPY PROJEKTÓW	- Ogólne i specjalistyczne szkolenia oraz doradztwo związane ze szkoleniami dla kadr zarządzających i pracowników przedsiębiorstw w zakresie m.in.: zarządzania, identyfikacji potrzeb w zakresie kwalifikacji pracowników, organizacji pracy, zarządzania BHP, elastycznych form pracy, wdrażania technologii produkcyjnych przyjaznych środowisku, wykorzystania w prowadzonej działalności technologii informacyjnych i komunikacyjnych (typ projektu 1). - Doradztwo dla mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw (MMSP), w tym dla osób samozatrudnionych, w szczególności w zakresie ekonomii, finansów, zarządzania zasobami ludzkimi lub rachunkowości (z wyłączeniem doradztwa związanego z procesami inwestycyjnymi) (typ projektu 2). - Szkolenia, kursy i doradztwo zawodowe (jako działanie uzupełniające do szkoleń i kursów) skierowane do dorosłych osób pracujących, które z własnej inicjatywy są zainteresowane nabyciem nowych, uzupełnianiem lub podwyższaniem kwalifikacji i umiejętności, w szczególności dla osób zatrudnionych o niskich lub zdezaktualizowanych kwalifikacjach (z wyłączeniem kształcenia ustawicznego w formach szkolnych realizowanego w szkołach dla dorosłych) (typ projektu 3).
WNIOSKODAWCY	- Wszystkie podmioty - z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie odrębnych przepisów) (w projektach typu 1, 2). - Przedsiębiorcy wykonujący działalność gospodarczą w zakresie szkoleń (w projektach typu 3). - Osoby prawne, które zgodnie ze statutem prowadzą działalność szkoleniową (w projektach typu 3). - Osoby fizyczne prowadzące działalność oświatową (w projektach typu 3).
GRUPY DOCELOWE PROJEKTÓW	- Przedsiębiorcy i ich pracownicy (w tym zatrudnieni na podstawie umowy cywilnoprawnej) (w projektach typu 1, 2). - Pracujące osoby dorosłe (powyżej 18. roku życia), wykonujące pracę na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania, spółdzielczej umowy o pracę, umowy zlecenia lub umowy o dzieło (w projektach typu 3).
MIN./MAKS. WARTOŚĆ PROJEKTU	Minimalna wartość projektu – 50 tys. PLN, jeśli IP nie określi inaczej.
WKŁAD WŁASNY	Do określenia przez IP. W przypadku wystąpienia pomocy publicznej wysokość wkładu prywatnego zależy od jej intensywności.
TRYB NABORU	Konkursowy.
MIEJSCE SKŁADANIA WNIOSKU	Mazowiecka Jednostka Wdrażania Programów Unijnych, ul. Jagiellońska 74, 03-301 Warszawa.
CROSS-FINANCING	Do 10% kosztów kwalifikowanych.
ZWRÓĆ UWAGĘ!	- Fakt wystąpienia pomocy publicznej zależy od tego, do kogo skierowany jest projekt – pracowników, którzy niezależnie od pracodawcy podnoszą lub uzupełniają swoje kwalifikacje (wtedy pomoc publiczna nie wystąpi) lub pracodawców, którzy mogą skierować swoich pracowników na szkolenia, zgodne z potrzebami i oczekiwaniami pracodawcy (wtedy pomoc publiczna wystąpi). - Jeśli projekt jest objęty pomocą publiczną – jej wysokość zależy od rodzaju szkolenia (specjalistyczne/ogólne) oraz wielkości przedsiębiorstwa (MSP/duże). - Istnieje możliwość otrzymania 100% dotacji w formie zaliczki.

DZIAŁANIE	8.1 Rozwój pracowników i przedsiębiorstw w regionie
PODDZIAŁANIE	8.1.2 Wsparcie procesów adaptacyjnych i modernizacyjnych w regionie – projekty konkursowe
CEL	Podniesienie i dostosowanie kwalifikacji i umiejętności osób pracujących do potrzeb regionalnej gospodarki.
RODZAJ DOTACJI	Bezwrotne wsparcie finansowe.
TYPY PROJEKTÓW	1. Pomoc w tworzeniu partnerstw lokalnych z udziałem m.in. przedsiębiorstw, organizacji pracodawców, związków zawodowych, jednostek samorządu terytorialnego, urzędów pracy i innych środowisk, mających na celu opracowanie i wdrażanie strategii przewidywania i zarządzania zmianą gospodarczą na poziomie lokalnym i wojewódzkim. 2. Wsparcie dla pracodawców przechodzących procesy adaptacyjne i modernizacyjne, realizowane w formie tworzenia i wdrażania programów zwolnień monitorowanych (<i>outplacement</i>), w tym szkoleń i doradztwa zawodowego. 3. Podnoszenie świadomości pracowników i kadr zarządzających modernizowanych firm w zakresie możliwości i potrzeby realizacji projektów wspierających procesy zmian poprzez szkolenia i doradztwo. 4. Szkolenia przekwalifikowujące i usługi doradcze w zakresie wyboru nowego zawodu i zdobycia nowych umiejętności zawodowych (w tym indywidualne plany działań i pomoc w wyborze odpowiedniego zawodu i miejsca zatrudnienia). 5. Szkolenia i doradztwo dla przedsiębiorców wspomagające proces zmiany profilu działalności przedsiębiorstwa. 6. Badania i analizy dotyczące trendów rozwojowych i prognozowania zmian gospodarczych zachodzących w regionie, w szczególności tworzenia i likwidacji miejsc pracy oraz formułowania właściwych mechanizmów zaradczych, upowszechnianie wyników tych badań i analiz oraz związana nimi wymiana informacji.
WNIOSKODAWCY	Wszystkie podmioty – z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie odrębnych przepisów).
GRUPY DOCELOWE PROJEKTÓW	1. Pracodawcy i pracownicy pracodawców przechodzących procesy adaptacyjne i modernizacyjne. 2. Partnerzy społeczni (organizacje pracodawców i związki zawodowe). 3. Osoby odchodzące z rolnictwa lub rybołówstwa (rybactwa). 4. Samorządy gospodarcze i zawodowe. 5. Jednostki samorządu terytorialnego. 6. Instytucje rynku pracy. 7. Społeczność lokalna. 8. Organizacje pozarządowe.
MIN./MAKS. WARTOŚĆ PROJEKTU	Minimalna wartość projektu – 50 tys. PLN, jeśli IP nie określi inaczej.
WKŁAD WŁASNY	Do określenia przez IP. W przypadku wystąpienia pomocy publicznej wysokość wkładu prywatnego zależy od jej intensywności.
TRYB NABORU	Konkursowy.
MIEJSCE SKŁADANIA WNIOSKU	Mazowiecka Jednostka Wdrażania Programów Unijnych, ul. Jagiellońska 74, 03-301 Warszawa.
CROSS-FINANCING	Do 10% kosztów kwalifikowanych.

DZIAŁANIE	8.1 Rozwój pracowników i przedsiębiorstw w regionie
PODDZIAŁANIE	8.1.3 Wzmacnianie lokalnego partnerstwa na rzecz adaptacyjności – projekty konkursowe realizowane przez partnerów społecznych
CEL	Podniesienie i dostosowanie kwalifikacji i umiejętności osób pracujących do potrzeb regionalnej gospodarki.
RODZAJ DOTACJI	Bezzwrotne wsparcie finansowe.
TYPY PROJEKTÓW	1. Tworzenie sieci współpracy (w tym partnerstw) w zakresie wzmacniania dialogu społecznego i inicjatyw podejmowanych wspólnie na poziomie lokalnym i regionalnym przez organizacje pracodawców i przedstawicielstwa pracownicze, mających na celu zwiększanie zdolności adaptacyjnych pracowników i przedsiębiorców, w szczególności w zakresie: organizacji pracy, form świadczenia pracy, promocji podnoszenia kwalifikacji zawodowych, godzenia życia zawodowego i prywatnego. 2. Promowanie społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw, w szczególności w odniesieniu do lokalnego rynku pracy, warunków pracy pracowników środowiska naturalnego. 3. Upowszechnianie na poziomie lokalnym i regionalnym idei <i>flexicurity</i>.
WNIOSKODAWCY	Partnerzy społeczni (organizacje pracodawców i przedstawicielstwa pracownicze).
GRUPY DOCELOWE PROJEKTÓW	1. Pracodawcy i pracownicy przedsiębiorstw. 2. Organizacje pracodawców. 3. Przedstawicielstwa pracownicze. 4. Jednostki samorządu terytorialnego. 5. Instytucje rynku pracy. 6. Społeczność lokalna. 7. Organizacje pozarządowe.
MIN./MAKS. WARTOŚĆ PROJEKTU	Minimalna wartość projektu – 50 tys. PLN, jeśli IP nie określi inaczej.
WKŁAD WŁASNY	Do określenia przez IP. W przypadku wystąpienia pomocy publicznej wysokość wkładu prywatnego zależy od jej intensywności.
TRYB NABORU	Konkursowy.
MIEJSCE SKŁADANIA WNIOSKU	Mazowiecka Jednostka Wdrażania Programów Unijnych, ul. Jagiellońska 74, 03-301 Warszawa.
CROSS-FINANCING	Do 10% kosztów kwalifikowanych.
ZWRÓĆ UWAGĘ!	1. Beneficjentami tego działania mogą być wyłącznie organizacje pracodawców i przedstawicielstwa pracownicze. 2. <i>Flexicurity</i> to zintegrowana strategia równoczesnego zwiększania elastyczności i bezpieczeństwa rynku pracy.

DZIAŁANIE	8.1 Rozwój pracowników i przedsiębiorstw w regionie
PODDZIAŁANIE	8.1.4 Przewidywanie zmiany gospodarczej – projekty systemowe
CEL	Podniesienie i dostosowanie kwalifikacji i umiejętności osób pracujących do potrzeb regionalnej gospodarki.
RODZAJ DOTACJI	Bezzwrotne wsparcie finansowe.
TYPY PROJEKTÓW	Badania i analizy dotyczące aktualnej sytuacji, trendów rozwojowych i prognozowania zmian społeczno-gospodarczych zachodzących w regionie oraz formułowania właściwych mechanizmów zaradczych, upowszechnianie wyników tych badań i analiz oraz związana z nimi wymiana informacji.
WNIOSKODAWCY	Samorząd Województwa Mazowieckiego.
GRUPY DOCEŁOWE PROJEKTÓW	Nie dotyczy.
MIN./MAKS. WARTOŚĆ PROJEKTU	Minimalna wartość projektu – 50 tys. PLN, jeśli IP nie określi inaczej.
TRYB NABORU	Systemowy.
CROSS-FINANCING	Do 10% kosztów kwalifikowanych.
ZWRÓĆ UWAGĘ!	Działanie skierowane wyłącznie do Samorządu Województwa Mazowieckiego.

DZIAŁANIE	8.2 Transfer wiedzy
PODDZIAŁANIE	8.2.1 Wsparcie dla współpracy sfery nauki i przedsiębiorstw – projekty konkursowe
CEL	Zwiększenie transferu wiedzy i wzmocnienie powiązań sfery B+R z przedsiębiorstwami, służące rozwojowi gospodarczemu regionów.

DZIAŁANIE	8.2 Transfer wiedzy
RODZAJ DOTACJI	Bezzwrotne wsparcie finansowe.
TYPY PROJEKTÓW	1. Staże i szkolenia praktyczne dla: • pracowników przedsiębiorstw w jednostkach naukowych, • pracowników naukowych (uczelni i jednostek naukowych) w przedsiębiorstwach. 2. Promocja idei przedsiębiorczości akademickiej, w celu komercjalizacji wiedzy i umiejętności zespołu działającego na uczelni lub w jednostce naukowej (firm typu <i>spin off</i> lub <i>spin out</i>). 3. Szkolenia i doradztwo dla pracowników naukowych jednostek naukowych oraz pracowników naukowych i naukowodydaktycznych uczelni, doktorantów, studentów i absolwentów zamierzających rozpocząć własną działalność gosp. typu <i>spin off</i> lub <i>spin out</i>. 4. Wsparcie tworzenia i rozwoju sieci współpracy i wymiany informacji między naukowcami a przedsiębiorcami w zakresie innowacji i transferu technologii na poziomie regionalnym i lokalnym, w szczególności poprzez: • kampanie informacyjne i imprezy służące kojarzeniu partnerów i promocji transferu wiedzy i innowacji, • rozwój systemu komunikowania się i wymiany informacji. 5. Stypendia naukowe dla doktorantów kształcących się na kierunkach uznanych za szczególnie istotne z punktu widzenia województwa mazowieckiego.
WNIOSKODAWCY	Wszystkie podmioty - z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie odrębnych przepisów).
GRUPY DOCELOWE PROJEKTÓW	1. Przedsiębiorcy. 2. Pracownicy przedsiębiorstw. 3. Uczelnie. 4. Jednostki naukowe. 5. Pracownicy naukowci jednostek naukowych. 6. Pracownicy naukowci i naukowo-dydaktyczni uczelni. 7. Doktoranci, absolwenci uczelni (w okresie 12 miesięcy od daty ukończenia studiów) i studenci.
MIN./MAKS. WARTOŚĆ PROJEKTU	Minimalna wartość projektu – 50 tys. PLN, jeśli IP nie określi inaczej.
WKŁAD WŁASNY	Do określenia przez IP. W przypadku wystąpienia pomocy publicznej wysokość wkładu prywatnego zależy od jej intensywności.
TRYB NABORU	Konkursowy.
MIEJSCE SKŁADANIA WNIOSKU	Mazowiecka Jednostka Wdrażania Programów Unijnych, ul. Jagiellońska 74, 03-301 Warszawa.
CROSS-FINANCING	Do 10% kosztów kwalifikowanych.

DZIAŁANIE	8.2 Transfer wiedzy
ZWRÓĆ UWAGĘ!	1. Spółki <i>spin off</i> i <i>spin out</i> są to nowe przedsiębiorstwa, które zostały założone przez co najmniej jednego pracownika instytucji naukowej lub badawczej (osoba ze stopniem naukowym co najmniej doktora) albo studenta bądź absolwenta uczelni w celu komercjalizacji innowacyjnych pomysłów (wiedzy) lub technologii. <i>Spin off</i> jest zwykle zależny w pewien sposób (organizacyjnie, formalno-prawnie, finansowo, itp.) od organizacji macierzystej (np. uczelni), a <i>spin out</i> jest niezależny pod względem organizacyjnym od jednostki macierzystej oraz posiada niezależne źródła finansowania.²⁰ 2. Projekty realizowane przez partnerstwo przedsiębiorstwa z jednostką naukową mogą otrzymać dodatkowe punkty w ocenie merytorycznej. 3. Udział w projekcie mogą wziąć tylko osoby zatrudnione na terenie województwa mazowieckiego oraz przedsiębiorcy zatrudniający pracowników z Mazowsza. 4. Doktoranci, studenci oraz absolwenci uczestniczący w projekcie muszą być uczestnikami studiów prowadzonych na terenie województwa mazowieckiego.

DZIAŁANIE	8.2 Transfer wiedzy
PODDZIAŁANIE	8.2.2 Regionalne Strategie Innowacji – projekty systemowe
CEL	Zwiększenie transferu wiedzy i wzmocnienie powiązań sfery B+R z przedsiębiorstwami, służące rozwojowi gospodarczemu regionów.
RODZAJ DOTACJI	Bezzwrotne wsparcie finansowe.
TYPY PROJEKTÓW	1. Tworzenie, rozwój i aktualizacja Regionalnych Strategii Innowacji (RSI) poprzez: • studia, analizy, ekspertyzy, • wsparcie szkoleniowo-doradcze dla podmiotów odpowiedzialnych za opracowanie i wdrażanie RSI, • tworzenie i rozbudowę systemu monitorowania RSI. 2. Wsparcie tworzenia i rozwoju sieci współpracy i wymiany informacji między naukowcami a przedsiębiorcami w zakresie innowacji i transfer technologii na poziomie regionalnym i lokalnym, w szczególności poprzez: • kampanie informacyjne i imprezy służące kojarzeniu partnerów i promocji transferu wiedzy i innowacji, • rozwój systemu komunikowania się i wymiany informacji. 3. Stypendia naukowe dla doktorantów kształcących się na kierunkach uznanych za szczególnie istotne z punktu widzenia rozwoju województwa (określonych w RSI).
WNIOSKODAWCY	Samorząd Województwa Mazowieckiego.
GRUPY DOCELOWE PROJEKTÓW	1. Podmioty odpowiedzialne za opracowanie i wdrażanie RSI. 2. Przedsiębiorcy. 3. Pracownicy naukowci. 4. Doktoranci.
MIN./MAKS. WARTOŚĆ PROJEKTU	Minimalna wartość projektu – 50 tys. PLN, jeśli IP nie określi inaczej.
TRYB NABORU	Systemowy.
CROSS-FINANCING	Do 10% kosztów kwalifikowanych.
ZWRÓĆ UWAGĘ!	Projekty realizowane wyłącznie przez Samorząd Województwa Mazowieckiego w trybie systemowym.

²⁰ Wg Załącznika V. Słownika terminologicznego dla Szczegółowego Opisu Priorytetów Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

DZIAŁANIE	9.1 Wyrównywanie szans edukacyjnych i zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych świadczonych w systemie oświaty
PODDZIAŁANIE	9.1.1 Zmniejszanie nierówności w stopniu upowszechnienia edukacji przedszkolnej - projekty konkursowe
CEL	Tworzenie warunków równych szans edukacyjnych poprzez udzielenie wsparcia na rzecz instytucji systemu oświaty oraz osób napotykających na bariery o charakterze środowiskowym, ekonomicznym, geograficznym i zdrowotnym utrudniające lub uniemożliwiające dostęp do usług edukacyjnych.
RODZAJ DOTACJI	Bezzwrotne wsparcie finansowe.
TYPY PROJEKTÓW	1. Tworzenie przedszkoli (w tym również innych form wychowania przedszkolnego) na obszarach i w środowiskach o niskim stopniu upowszechnienia edukacji przedszkolnej (w szczególności na obszarach wiejskich). 2. Wsparcie istniejących przedszkoli (w tym również funkcjonujących innych form wychowania przedszkolnego) przyczyniające się do zwiększonego uczestnictwa dzieci w wychowaniu przedszkolnym np. wsparcie dla przedszkoli i innych form wychowania przedszkolnego zagrożonych likwidacją, wydłużenie godzin pracy, uruchomienie dodatkowego naboru dzieci, zatrudnienie personelu, itp. 3. Opracowanie i realizacja kampanii informacyjnych promujących edukację przedszkolną.
WNIOSKODAWCY	Wszystkie podmioty – z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie odrębnych przepisów).
GRUPY DOCELOWE PROJEKTÓW	1. Dzieci w wieku przedszkolnym (3-5 lat). 2. Rodzice dzieci w wieku przedszkolnym (3-5 lat). 3. Istniejące przedszkola. 4. Funkcjonujące inne formy wychowania przedszkolnego.
MIN./MAKS. WARTOŚĆ PROJ.	Minimalna wartość projektu – 50 tys. PLN, jeśli IP nie określi inaczej.
WKŁAD WŁASNY	Zgodnie z Planem działania na 2009 r. – minimum 1,5%.
TRYB NABORU	Konkursowy.
MIEJSCE SKŁADANIA WNIOSKU	Mazowiecka Jednostka Wdrażania Programów Unijnych, ul. Jagiellońska 74, 03-301 Warszawa.
CROSS-FINANCING ²¹	Do 10% kosztów kwalifikowanych.
ZWRÓĆ UWAGĘ!	1. W przypadku gdy roczne przygotowanie przedszkolne obejmujące dzieci w wieku lat 6 realizowane jest w przedszkolu, uczestniczące w nim dzieci mogą stanowić grupę docelową Poddziałania 9.1.1. 2. Inne formy wychowania przedszkolnego realizowane są jako zajęcia prowadzone w niektóre dni tygodnia oraz zajęcia prowadzone codziennie (co najmniej 3 dzieci; min. 3h/dziennie i 12h/tygodniowo zajęć), na których realizowana jest podstawa programowa wychowania przedszkolnego lub wybrana część tej podstawy.

DZIAŁANIE	9.1 Wyrównywanie szans edukacyjnych i zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych świadczonych w systemie oświaty
PODDZIAŁANIE	9.1.2 Wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów z grup o utrudnionym dostępie do edukacji oraz zmniejszanie różnic w jakości usług edukacyjnych – projekty konkursowe
CEL	1. Tworzenie warunków równych szans edukacyjnych poprzez udzielenie wsparcia na rzecz instytucji systemu oświaty oraz osób napotykających na bariery o charakterze środowiskowym, ekonomicznym, geograficznym i zdrowotnym, utrudniające lub uniemożliwiające dostęp do usług edukacyjnych. 2. Wzmocnienie atrakcyjności i podniesienie jakości oferty edukacyjnej instytucji systemu oświaty realizujących kształcenie w formach szkolnych (z wyłączeniem kształcenia osób dorosłych) ukierunkowane na rozwój kluczowych kompetencji oraz wzmocnienie zdolności uczniów do przyszłego zatrudnienia.
RODZAJ DOTACJI	Bezzwrotne wsparcie finansowe.
TYPY PROJEKTÓW	1. Dodatkowe zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze oraz specjalistyczne. 2. Doradztwo i opieka pedagogiczno-psychologiczna dla uczniów wykazujących problemy w nauce. 3. Programy skierowane do dzieci i młodzieży, które znajdują się poza systemem szkolnictwa podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego (przedwcześnie opuszczający system szkolnictwa). 4. Dodatkowe zajęcia dla uczniów ukierunkowane na rozwój kompetencji kluczowych (ICT, języki obce, itd.). 5. Rozszerzanie oferty szkół o zagadnienia związane z poradnictwem i doradztwem edukacyjno-zawodowym, (szkolne ośrodki kariery). 6. Wdrożenie nowych, innowacyjnych form nauczania i oceniania. 7. Wdrażanie programów i narzędzi efektywnego zarządzania placówką oświatową.
WNIOSKODAWCY	Wszystkie podmioty – z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie odrębnych przepisów).
GRUPY DOCELOWE PROJEKTÓW	1. Szkoły (instytucje, kadra) i ich organy prowadzące realizujące kształcenie ogólne (z wyłączeniem szkół dla dorosłych). 2. Poradnie psychologiczno-pedagogiczne. 3. Uczniowie szkół podstawowych, gimnazjalnych, ponadgimnazjalnych prowadzących kształcenie ogólne (bez słuchaczy szkół dla dorosłych). 4. Osoby, które przedwcześnie opuściły system oświaty.
MIN./MAKS. WARTOŚĆ PROJ.	Minimalna wartość projektu – 50 tys. PLN, jeśli IP nie określi inaczej.
WKŁAD WŁASNY	Zgodnie z Planem działania na 2009 r. – minimum 3%.
TRYB NABORU	Konkursowy.
MIEJSCE SKŁADANIA WNIOSKU	Mazowiecka Jednostka Wdrażania Programów Unijnych, ul. Jagiellońska 74, 03-301 Warszawa.
CROSS-FINANCING	Do 10% kosztów kwalifikowanych.
ZWRÓĆ UWAGĘ!	Wsparcie tworzenia równych szans edukacyjnych poprzez pomoc skierowaną do instytucji systemu oświaty oraz osób, napotykających na trudności w dostępie do usług edukacyjnych.

DZIAŁANIE	9.1 Wyrównywanie szans edukacyjnych i zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych świadczonych w systemie oświaty
PODDZIAŁANIE	9.1.3 Pomoc stypendialna dla uczniów szczególnie uzdolnionych – projekty systemowe
CEL	1. Tworzenie warunków równych szans edukacyjnych poprzez udzielenie wsparcia na rzecz instytucji systemu oświaty oraz osób napotyających na bariery o charakterze środowiskowym, ekonomicznym, geograficznym i zdrowotnym, utrudniające lub uniemożliwiające dostęp do usług edukacyjnych. 2. Wzmocnienie atrakcyjności i podniesienie jakości oferty edukacyjnej instytucji systemu oświaty realizujących kształcenie w formach szkolnych (z wyłączeniem kształcenia osób dorosłych), ukierunkowane na rozwój kluczowych kompetencji oraz wzmocnienie zdolności uczniów do przyszłego zatrudnienia.
RODZAJ DOTACJI	Bezzwrotne wsparcie finansowe.
TYPY PROJEKTÓW	Realizacja regionalnych programów pomocy stypendialnej dla szczególnie uzdolnionych uczniów (zwłaszcza w zakresie nauk matematycznych, przyrodniczych i technicznych) szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, których niekorzystna sytuacja materialna stanowi barierę w rozwoju edukacyjnym.
WNIOSKODAWCY	Samorząd Województwa Mazowieckiego.
GRUPY DOCELOWE PROJEKTÓW	Szczególnie uzdolnieni w zakresie nauk matematyczno-przyrodniczych i technicznych uczniowie szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, którym trudna sytuacja materialna utrudnia rozwój edukacyjny.
MIN./MAKS. WARTOŚĆ PROJ.	Minimalna wartość projektu – 50 tys. PLN, jeśli IP nie określi inaczej.
TRYB NABORU	Systemowy.
CROSS-FINANCING	Do 10% kosztów kwalifikowanych.
ZWRÓĆ UWAGĘ!	Projekty w ramach tego poddziałania mogą być realizowane jedynie w trybie systemowym.

DZIAŁANIE	9.2 Podniesienie atrakcyjności i jakości szkolnictwa zawodowego
CEL	Wzmocnienie atrakcyjności i podniesienie jakości oferty edukacyjnej szkół i placówek oświatowych prowadzących kształcenie zawodowe (z wyłączeniem kształcenia osób dorosłych) służące podniesieniu zdolności uczniów do przyszłego zatrudnienia.
RODZAJ DOTACJI	Bezzwrotne wsparcie finansowe.
TYPY PROJEKTÓW	1. Diagnozowanie potrzeb edukacyjnych w obszarze szkolnictwa zawodowego zgodnie z potrzebami lokalnego i regionalnego rynku pracy. 2. Programy rozwojowe szkół i placówek oświatowych prowadzących kształcenie zawodowe ukierunkowane na zmniejszanie i wyrównywanie dysproporcji w osiągnięciach uczniów oraz podnoszenie jakości kształcenia: • dodatkowe zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze oraz specjalistyczne, • doradztwo i opieka pedagogiczno-psychologiczna dla uczniów, zagrożonych przedwczesnym wypadnięciem z systemu szkolnictwa, • dodatkowe zajęcia (pozaekscyplne i pozaszkolne) dla uczniów ukierunkowane na rozwój kompetencji kluczowych, (ICT, języki obce, przedsiębiorczość, itp.), • efektywne programy doradztwa edukacyjno-zawodowego, • modernizacja oferty kształcenia zawodowego i dostosowanie do potrzeb lokalnego lub/i regionalnego rynku pracy, • staże i praktyki uczniów, • wyposażenie szkół w nowoczesne materiały dydaktyczne (w tym podręczniki szkolne), • wdrożenie nowych, innowacyjnych form nauczania i oceniania, • wdrażanie programów i narzędzi efektywnego zarządzania placówką oświatową.
WNIOSKODAWCY	Wszystkie podmioty – z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie odrębnych przepisów).
GRUPY DOCELOWE PROJEKTÓW	1. Uczniowie i słuchacze szkół i placówek oświatowych prowadzących kształcenie zawodowe (z wyłączeniem słuchaczy szkół dla dorosłych). 2. Szkoły i placówki (instytucje i kadra pedagogiczna) prowadzące kształcenie zawodowe (z wyłączeniem szkół dla dorosłych). 3. Partnerzy społeczno-gospodarczy oraz pracodawcy.
MIN./MAKS. WARTOŚĆ PROJ.	Minimalna wartość projektu – 50 tys. PLN, jeśli IP nie określi inaczej.
WKŁAD WŁASNY	Zgodnie z Planem działania na 2009 r. – minimum 12,75%.
TRYB NABORU	Konkursowy.
MIEJSCE SKŁADANIA WNIOSKU	Mazowiecka Jednostka Wdrażania Programów Unijnych, ul. Jagiellońska 74, 03-301 Warszawa.
CROSS-FINANCING	Do 10% kosztów kwalifikowanych.
ZWRÓĆ UWAGĘ!	Wsparcie z tego działania może być kierowane na inicjatywy służące podniesieniu zdolności uczniów do przyszłego zatrudnienia (z wyłączeniem osób dorosłych).

DZIAŁANIE	9.3 Upowszechnienie formalnego kształcenia ustawicznego
CEL	Zwiększenie uczestnictwa osób dorosłych w kształceniu ustawicznym w formach szkolnych poprzez podniesienie jego jakości i dostępności oraz zwiększenie znaczenia kształcenia ustawicznego jako czynnika oddziałującego na sytuację na rynku pracy.
RODZAJ DOTACJI	Bezzwrotne wsparcie finansowe.
TYPY PROJEKTÓW	1. Kampanie informacyjne w zakresie formalnego kształcenia ustawicznego, w tym w kontekście potrzeb regionalnego lub lokalnego rynku pracy. 2. Kształcenie w formach szkolnych osób dorosłych z własnej inicjatywy zainteresowanych uzupełnieniem lub podwyższeniem swojego wykształcenia i kwalifikacji ogólnych i zawodowych. 3. Programy formalnego potwierdzania kwalifikacji ogólnych i zawodowych zdobytych w sposób pozaformalny i nieformalny (wsparcie dla osób, które z własnej inicjatywy deklarują chęć przystąpienia do egzaminu zewnętrznego i potwierdzenia posiadanych kwalifikacji). 4. Usługi doradcze dla osób dorosłych z własnej inicjatywy zainteresowanych kształceniem formalnym w zakresie wyboru kierunku i formy kształcenia formalnego w kontekście potrzeb regionalnego lub lokalnego rynku pracy. 5. Wsparcie dla szkół dla dorosłych, placówek kształcenia ustawicznego, praktycznego i doskonalenia zawodowego w zakresie kształcenia formalnego ukierunkowane na: • monitorowanie potrzeb oraz rozszerzanie lub dostosowywanie oferty edukacyjnej do potrzeb regionalnego i lokalnego rynku pracy, • podwyższanie jakości oferty edukacyjnej, w tym również w przypadku form pozaszkolnych ubieganie się o akredytację kuratora oświaty, • rozwój innowacyjnych form kształcenia ustawicznego, w tym również w formie e-learningu.
WNIOSKODAWCY	Wszystkie podmioty – z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie odrębnych przepisów).
GRUPY DOCELOWE PROJEKTÓW	1. Osoby w wieku 25-64 lat (oraz osoby nie uczące się w wieku 18-24 lat) zgłaszające z własnej inicjatywy chęć kształcenia ustawicznego w formach szkolnych. 2. Szkoły dla dorosłych, placówki kształcenia ustawicznego, praktycznego i doskonalenia zawodowego prowadzące formalne kształcenia ustawiczne. 3. Partnerzy społeczno-gospodarczy. 4. Pracodawcy.
MIN./MAKS. WARTOŚĆ PROJ.	Minimalna wartość projektu – 50 tys. PLN, jeśli IP nie określi inaczej.
WKŁAD WŁASNY	Do określenia przez IP.
TRYB NABORU	Konkursowy.
MIEJSCE SKŁADANIA WNIOSKU	Mazowiecka Jednostka Wdrażania Programów Unijnych, ul. Jagiellońska 74, 03-301 Warszawa.
CROSS-FINANCING	Do 10% kosztów kwalifikowanych.
ZWRÓĆ UWAGĘ!	Wsparcie z tego działania może być kierowane na upowszechnienie kształcenia ustawicznego osób dorosłych oraz osób nie uczących się w wieku 18-24 lat (z wyłączeniem uczniów).

DZIAŁANIE	9.4 Wysoko wykwalifikowane kadry systemu oświaty
CEL	Dostosowanie kwalifikacji nauczycieli, instruktorów praktycznej nauki zawodu oraz kadr administracyjnych instytucji systemu oświaty do wymogów związanych ze strategicznymi kierunkami rozwoju regionów, zmianą kierunków kształcenia, zapotrzebowaniem na nowe kwalifikacje oraz zmieniającą się sytuacją demograficzną w systemie oświaty.
RODZAJ DOTACJI	Bezzwrotne wsparcie finansowe.
TYPY PROJEKTÓW	1. Studia podyplomowe, kursy kwalifikacyjne i doskonalące dla nauczycieli w zakresie zgodnym z lokalną i regionalną polityką edukacyjną (w tym przygotowanie do nauczania drugiego przedmiotu lub rodzaju zajęć). 2. Studia podyplomowe, kursy i szkolenia oraz inne formy podwyższania kwalifikacji pracowników placówek kształcenia ustawicznego, praktycznego i doskonalenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu. 3. Studia wyższe/kursy kwalifikacyjne dla nauczycieli zainteresowanych podwyższeniem lub uzupełnieniem posiadanego wykształcenia. 4. Studia podyplomowe i kursy doskonalące dla nauczycieli i pracowników administracji oświatowej w zakresie organizacji, zarządzania, finansowania oraz monitoringu działalności oświatowej. 5. Programy przekwalifikowania nauczycieli szkolnych w związku ze zmieniającą się sytuacją demograficzną (niż szkolny) w kierunku kształcenia ustawicznego (osób dorosłych).
WNIOSKODAWCY	Wszystkie podmioty – z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie odrębnych przepisów).
GRUPY DOCELOWE PROJEKTÓW	1. Nauczyciele i pracownicy dydaktyczni szkół i placówek oświatowych. 2. Instruktorzy praktycznej nauki zawodu. 3. Kadra administracyjna i zarządzająca oświatą w szkołach i placówkach oświatowych i ich organach prowadzących.
MIN./MAKS. WARTOŚĆ PROJ.	Minimalna wartość projektu – 50 tys. PLN, jeśli IP nie określi inaczej.
WKŁAD WŁASNY	Do określenia przez IP.
TRYB NABORU	Konkursowy.
MIEJSCE SKŁADANIA WNIOSKU	Mazowiecka Jednostka Wdrażania Programów Unijnych, ul. Jagiellońska 74, 03-301 Warszawa.
CROSS-FINANCING	Do 10% kosztów kwalifikowanych.
ZWRÓĆ UWAGĘ!	Przy uzasadnianiu projektu w ramach działania 9.4 zwróć uwagę, że projekt powinien wynikać ze strategicznych kierunków rozwoju regionu, zapotrzebowania w regionie na nowe kwalifikacje oraz mieć uzasadnienie w sytuacji demograficznej w systemie oświaty.

DZIAŁANIE	9.5 Oddolne inicjatywy edukacyjne na obszarach wiejskich
CEL	Pobudzenie aktywności mieszkańców obszarów wiejskich na rzecz samoorganizacji i tworzenia lokalnych inicjatyw ukierunkowanych na rozwój edukacji i podnoszenia poziomu wykształcenia mieszkańców obszarów wiejskich.
RODZAJ DOTACJI	Bezzwrotne wsparcie finansowe.
TYPY PROJEKTÓW	1. Tworzenie i wsparcie działalności inicjatyw ukierunkowanych na pobudzenie świadomości środowisk lokalnych i ich zaangażowanie w działania na rzecz rozwoju edukacji na terenach wiejskich i podnoszenia poziomu wykształcenia mieszkańców obszarów wiejskich. 2. Projekty przyczyniające się do podnoszenia poziomu wykształcenia i kwalifikacji mieszkańców obszarów wiejskich oraz rozwoju usług edukacyjnych na tych obszarach. 3. Działania informacyjno-promocyjne, szkoleniowe, doradcze podnoszące świadomość mieszkańców obszarów wiejskich. 4. W zakresie korzyści płynących z kształcenia i szkolenia.
WNIOSKODAWCY	Wszystkie podmioty – z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie odrębnych przepisów).
GRUPY DOCELOWE PROJEKTÓW	1. Mieszkańcy gmin wiejskich, miejsko-wiejskich oraz miast do 25 tys. mieszkańców. 2. Społeczności lokalne aktywnie działające na obszarach wiejskich na rzecz rozwoju edukacji na terenach wiejskich i podnoszenia poziomu wykształcenia mieszkańców obszarów wiejskich. 3. Podmioty działające na obszarach wiejskich na rzecz przeciwdziałania ich marginalizacji i zapewnienia ich odpowiedniego rozwoju.
MIN./MAKS. WARTOŚĆ PROJ.	Maksymalna wartość projektu – 50 tys. PLN.
WKŁAD WŁASNY	Do określenia przez IP.
TRYB NABORU	Konkursowy.
MIEJSCE SKŁADANIA WNIOSKU	Mazowiecka Jednostka Wdrażania Programów Unijnych, ul. Jagiellońska 74, 03-301 Warszawa.
CROSS-FINANCING	Do 10% kosztów kwalifikowanych.
ZWRÓĆ UWAGĘ!	Za oddolną inicjatywę lokalną uznaje się projekt o zasięgu lokalnym, skierowany do określonej grupy docelowej, zakładający udział tej grupy w formułowaniu założeń i/lub realizacji projektu. Charakter inicjatywy wymusza na projektach realizowanych w ramach działania, iż udzielane wsparcie musi wynikać z potrzeby społeczności lub służyć pobudzeniu społeczności lokalnej do diagnozowania i rozwiązywania problemów w zakresie objętym działaniem.

GDZIE SZUKAĆ INFORMACJI?

Mazowiecka Jednostka Wdrażania Programów Unijnych

ul. Jagiellońska 74
03-301 Warszawa
tel. (022) 54 22 000
fax (022) 69 83 144
e-mail: punkt_kontaktowy@mazowia.eu
Internet: www.mazowia.eu
Infolinia 0 801 101 101 (czynna pn.-pt. w godz. 8.30-15.30)

Oddziały zamiejscowe Mazowieckiej Jednostki Wdrażania Programów Unijnych:

Oddział w Ciechanowie

ul. Wodna 1
06-400 Ciechanów
tel./fax (023) 672 32 74
e-mail: punkt_ciechanow@mazowia.eu

Oddział w Płocku

ul. Stary Rynek 20
09-400 Płock
tel. (024) 262 23 74
e-mail: punkt_plock@mazowia.eu

Oddział w Ostrołęce

ul. Poznańska 19
07-409 Ostrołęka
Infolinia 0 801 101 101
e-mail: punkt_ostroleka@mazowia.eu

Oddział w Radomiu

ul. Kościuszki 5a
26-610 Radom
tel. (048) 340 01 97
e-mail: punkt_radom@mazowia.eu

Oddział w Siedlcach

ul. J. Piłsudskiego 38
08-110 Siedlce
tel. (025) 631 01 01
e-mail: punkt_siedlce@mazowia.eu



Mazowiecka Jednostka Wdrażania Programów Unijnych

ul. Jagiellońska 74
03-301 Warszawa
e-mail: **punkt_kontaktowy@mazowia.eu**
Internet: **www.mazowia.eu**; Infolinia: **0 801 101 101**

Egzemplarz bezpłatny

Publikacja współfinansowana przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego



KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI



**WOJEWÓDZTWO
MAZOWIECKIE**

**UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY**



ISBN 978-83-61277-02-6